

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 708. Kiadóhivatal 706.

A banktárgyalások.

Budapest, április 19.

Bécsben ma megkezdődtek a bankszabadság kérdésében a tárgyalások s ha az ember babonás volna, mindenestre rossz jelet láthatna abban, hogy éppen ma délelőtt tette le a fogadalmat a király kezébe Popovics Sándor, az új bankkormányzó. Popovics kinevezetéséért bizonyos oldalról támadások is érték a kormányt, noha azt hisszük, ezuttal alaptalanul. Mi Popovics kinevezésében egyáltalán nem látunk előzetes állásfoglalást a bankszabadság meghosszabbítására. Először azért, mert hisz az új kormányzó expressis verbis az „alapszabályszerű időre” neveztetett ki, már pedig az alapszabályok szerint is a szabadság, ha addig meg nem újítatik, 1910. december 31-én lejár, másodszer pedig azért, mert egy olyan nagy, internacionális súlyú jegybankot, minő az Osztrák-Magyar Bank, nem lehet egy és 3/4 év tartamára vezető nélkül hagyni. Magában abban a tényben, hogy Popovics kinevezetett a bank kormányzójává, nem láthatunk tehát semmi tekintetben előzetes állásfoglalást a kormány részéről. Hisz ha a szabadság meg nem hosszabbítatik, akkor természetesen a bankkormányzói kinevezés is hatályát veszti.

Sokkal inkább látjuk mi a bank-

szabadság meghosszabbításának bizonyítékát abban, hogy Popovics a kormányzói állást elfogadta. Végre is a minisztériumot alig hagyta volna el, csak azért, hogy nem is két évig bankkormányzó legyen. Popovics egész pályáján sokkal kevesebbet törte magát állások és méltóságok után, hogysen reá most épp egy rövid lejáratú bankkormányzóság bírácsáberővel. Valószínű tehát, hogy olyan biztatást kapott bizonyos oldalról, mely már előre garantálta neki azt, hogy a közös jegybank 1910. december 31-én túl is megmarad.

És éppen ebben látjuk az egész magyar politikai helyzet megoldásának nehézségét, mert úgy látszik, a kormány már olyan kötelezettségeket vállalt, amelyeket aztán a parlamentnek kellene teljesítenie. A parlament azonban erre nem igen mutat hajlandóságot. S azok a megoldási módok, amelyek most a kormány is a fejét töri, s hir szerint Bilinski osztrák pénzügyminiszter is, nem igen kecsegtetnek eredménnyel, mert nem expediensek kellenek, hanem önálló magyar jegybank. Széll Kálmán volt az első, aki úgy látszik iskolát teremtett a „formulákkal” s „modus procedendivel” való kormányzásra. Mindig papirosvíványokat hozott s gazdasági önállóságunkat és függetlenségünket papíron nagyon szépen kifestette, de azért sem annak megteremté-

séhez nem járult hozzá, sem annak megvalósulásához az országot közelebb vinni nem akarta. De a vám- és kereskedelmi viszony rendezésénél megtanulta az ország, hogy mit jelent a valójában az ilyen formula, mert az 1899: XXX. t. cikkben kimondatott, hogy az önálló vámterület „jogi állapotában” vagyunk s ennek megfelelően az 1907. évi gazdasági kiegyezés sem mint szövetség, hanem mint nemzetközi szerződés ciklyezettett be a magyar törvények közé, de mindennek dacára 1917-ig közös vámterületet képezünk Ausztriával.

Az ország nem akar a jegybankkal is úgy járnai, mint járt a vámkérdéssel. Nem akarja, hogy a valódi állapot, a közösség hamis formulákkal lepleztesse s hogy a formula és expediens el akarja velünk hitetni a jegybank önállóságát akkor, mikor ennek a tények ellentmondanak. Végre is mindaz, amit az ország évtizedek óta követelt, ma épp oly távol van a megvalósulástól, mint volt tíz évvel ezelőtt, a szabadelvű párt fénykorában. A vámközösség fennmaradt, a katonai kérdések kikapcsoltattak, a magyar nemzet szuverénitása ma épp oly kevésbé nyilvánul meg a külfölddel szemben a közös intézményekben, mint régen. Nincs tehát semmi, ami változásra, vagy az állapotok javulására mutatna. Így aztán érthető, hogy az ország türelmetlen, s hogy az önálló

Cseh Dani, a híres szabó.

Irta: Móricz Pál.

(Utánnomás tilos.)

I.

Cseh Daninál híresebb szabó nem került a Tiszamentén. Az meg már egészen bizonyos, Szeged városban Cseh Dani volt az első szabó.

Cseh Dani remekelte azt a dolmányt, mentét, disznadrágot is borsos Kárász főispán urnak. Merő aranyfonállal volt ez a mente, dolmány rózsászva. A pitykéje meg gyémántfejű gomb volt. Ezt a dolmányt Pesten is megcsodálták az urak.

Ilyen mester volt Cseh Dani a szabó.

Éppen szabadjaj Vojnich Lázónak varrtak egy bekecsét. Ez a nevezetes bekecs volt, melyben Lázó nejeül kérte a barna szemű Szkendorvics Márját. A bekecsét már három hét óta nem vetette le Vojnich Lázár. Három héten át egyfolytában devernnyáztak Lázóék. Hiában! A bekecs, vagy Lázó volt-e kedvesebb? De, a barnaszemű Márját elnyerte Lázár és éppen ezt a jeles bekecsét zsinórozták a Cseh Dani emberei, midőn egyszer csak jelentette a gazdának Börcsök Flórián öreg legény:

— Mester uram! Fogytán a czérna, meg a tü.

— Tyűh! A fékomadtát! Csak most mondja kend! Cseh Dani elhújjantotta magát. Inasgyermek is dolgozott a műhelyében vagy tizenkettő... Pisti, hé! Parancsold elé a fogatot.

Csufolják a szabókat, hogy kecskén szoktak lovagolni. Kecské, mekegős bakkecske húzza még a fogatjukat is. Ez azonban hiábavaló csufolkodás; mert legalább Cseh Daninak olyan négy tánczos paripa húzza a hintóját, még a szegedi híres Pálffy Ferenc polgármester is büszkén ülhetett volna abba a hintóba. Node, ámultak is, bámultak is az emberek, midőn a Cseh Dani fogatját látták. Még a csizmadia inasoknak is torkukon száradt a csufszó:

— Mekk, mekk! Hintóba ült a kecske

A piaci legnagyobbik boltban pedig a főnökön kívül egyszerre hat boltoslegény ugrott elő Cseh Daninak a szolgálatjára.

— Ásszolgája! Mit méltóztatik parancsolni a nagyságos urnak?

Cseh Danit, mintha csak lépesmézzel kínálták volna. Kevélyen vágta ki a mellét.

— Egy bécsi mázsa finom acél anglus varrótü, meg két mázsa selyemczérna kell nekem. Selyem, meg aranyfonalakból elegyesen.

— Hm! Izé! nagyon megzavarodtak a boltosok. Az egész boltban sem került annyi czérna, meg varrótü; azért — kénytelenségből — kevesebbel is megelégedett Cseh Dani; no, hanem azután hintóban, négy lóval szállította haza a tü, meg a czérnát.

II.

A szegedi disznókupeczek között meg Szemmári Illés nemzeti ur volt leghájasabb mind természetére, mind pénzes erszényére nézvést. Cseh Danival is jó koma volt Szemmári. Egyszer azután, midőn ezer kövér disznójával jó vásárt csinált Szemmári, nadrágján is

végigszaladt tekintete. Biz' ez a nadrág zsiros is volt, foltos is volt már nagyon. Meghagyult hajdani gyönyörű szilvakék színe.

— Ejnye! Szemmári megvakarta kövér tarkóját, erre is ráfér már az újítás.

A pesti legelső posztókereskedőnél több rófnyi kék posztót hasított magának. Még a zsinórozáshoz külön hetvenöt rőf fekete selyempántlikát is vásárolt és otthon — a posztót — személyesen vitte el Cseh Dani mesterhez.

— Mi jót hozott, koma? — tudakolta a híres szabó.

— Posztót, komám.

— Mi végről, komám?

— Hehehe! a jókedvtől elvicsorodott Szemmári! ebből a posztóból nadrágot kell csinálnai, arany kecske komám.

— Nadrágot?

— Ügön is! Mindszentökre!

Cseh Dani homlokához bökte a mutatóujját.

— Jól értettem a komát! Mindszentökre!

— Igen, igen! Mindszentökre.

Cseh Dani vidáman ütött bele a Szemmári Illés hájas, kövér markába.

— Meglészen!... Remekes munkákat készítek Szemmári barátomnak.

III.

Midőn tarlott bokor között sárga levél zörög, akkortájt következik Mindszentek napja, azaz halottak napja. Már ilyenkor csipős izü a homoki ujbor is. Várván-várta Szemmári Illés is az ünneplő nadrágot.

Ihol, ni! Nem is késelt Cseh Dani. A Pisti inas zöld posztóval takart füles kosarat

bank föllállításához való azt a jogát, amelyet a törvény is elismer s amelyet Wekerle is ismételt, legutóbb a kiigyezési javaslatok tárgyalása alatt hangsúlyozott, formulákkal kijátszani nem akarja engedni.

Bécsben márczius tizedikén az osztrák nemzetgazdák egyesületében Lumm porosz titkos pénzügyi tanácsos, a német birodalmi jegybank igazgatóságának tagja, felolvasást tartott arról, hogy a mai gazdasági életben a jegybankok minő helyet foglalnak el s ebben kritikát gyakorolt az Osztrák-Magyar Bank fölött is s éppen nem volt hajlandó olyan dicshimnusz zengeni fölötte, mint ahogy azt az osztrákok várták. A közös bank hívei azzal érvelnek az Osztrák-Magyar Bank mellett, hogy aranyfedezetének mennyisége állandó, nincs olyan mérvű hullámzásoknak kitéve, mint akár a francia, akár a német, akár az angol jegybank s ezt a páratlanul példás vezetésnek tudják be, amelyet kár volna megbolygatni azzal, hogy a közös jegybank két részre, egy osztrák s egy magyar intézetre szakítatik, de Lumm kimutatta, hogy ez tévhit, mert az Osztrák-Magyar Bank mai, látszólag fényes helyzetét egyedül annak köszönheti, hogy a monarchia a világgazdaságban sokkal kisebb szerepet játszik, mint akár Franciaország, akár Németország, akár Anglia.

Ha tehát mi egy önálló magyar jegybankot állítunk fel, ennek a helyzete sem lesz rosszabb, mint az Osztrák-Magyar Banké s azok a rémképek, amelyeket a közös bank hívei falra festenek, csak arra valók, hogy megijeszítsék azokat, akik meg akarnak ijedni. Lumm végre is szakember, elsőrangú szakférfi s a jegybank-politikához is ért annyit, mint egyik-másik osztrák korifeus. Ha tehát ő az Osztrák-Magyar Bank vezetőségének érdemeit a kellő vi-

szegelt Cseh Dani után. A komák illő módon köszöntötték egymást:

— Dicsértessék!
— Mindörökké, komám!
Cseh Dani köhintett.
— Teljesíttem a megrendelést, komám!
Szemmári Illés élénken emelkedett fel a karosszékből.
— Hadd próbáljuk fel hát, komám.
Cseh Dani sunyítva emelte le a kosárról a zöld posztót.
— Ugy készült ez, ahogy megrendelte, komám.

Szemmári majd hogy a földre rogyott. Összecsapta két kövér kezét.

— Az isten szerelmére, komám!

Volt a füles kosárban legalább is háromszáz s néhány ékesen, remekesen kiszínőzött apró magyar nadrág! Alig tenyérsnyi nagy nadrágoeszkák...

— Ahogy komám rendelte, megcsináltam a nadrágokat mindszentekre!

— Mindszentekre?!

— Igen!... Kalendárum szerint szedtem szerbe-számba a szenteket! De, még nem is futotta a posztóból...

— Hüü, püh! Szemmári Illés első agyon akarta löni a szabót.

— Komám, — mondta, — hogy mindszentekre készítek nadrágot, kunczorgott a bajusz alól a szabó.

— Hisz én a napját értettem! — savalygott Szemmári, mignem végről maga is nevette a furfangos szabótréfát.

Igen! Még akkor nevetgéltek! Tréfálkozni is kedvük volt az embereknek a virágos magyar földön.

lágításba helyezte s az Osztrák-Magyar Bank pénzügyi helyzetének kiválóságát annak tulajdonította, hogy a világgazdaságban nem játszik szerepet, akkor nyugodtak lehetünk az iránt, hogy az önálló magyar jegybank szilárdsága is lesz akkora, mint most az Osztrák-Magyar Banké s hogy semmiféle veszedelem abból reánk nem hárul, ha a bankszabadalmat meg nem hosszabbítjuk.

Az önálló bank felállításához meg van a jogunk s meg van a képességünk is. S nem formulákon kellene a fejünköt törni, hanem megtenni a komoly előkészületeket arra, hogy gazdasági függetlenségünknek ez az első komoly eszkeze 1910. december 31-én tényleg meg is valósuljon.

A miniszterek Bécsben.

— A banktárgyalások megkezdése. —

Budapest, április 19.

Vasárnap délelőtt a kormány tagjai egy utolsó minisztertanácsban véglegesen megállapították a bécsi banktárgyalásokon követendő eljárást, azután pedig a miniszterek fölutaztak Bécsbe. Az osztrák császárvárosban a mai délelőttöt az előzetes tanácskozások és az új bankkormányzó eskütétele foglalták le, délután pedig már megkezdtek az osztrák kormányval az érdemleges tárgyalást. A gyöngékedő Kossuth Ferenczre való tekintettel a Magyar Házban tartották meg az első tárgyalást, amely délután négy órától este hét óráig tartott. Ennek az első tárgyalásnak az a meglepő eredménye lett, hogy egyes részletkérdések tisztázása miatt holnap a szakreferensek fognak tárgyalni, míg a két kormány tagjai csak holnapután lépnek ismét érintkezésbe. A politikai világban — Budapeston úgy, mint Bécsben — ebből a körülményből azt magyarázták ki, hogy a magyar kormány tervezete alapján talán mégis lehet megegyezésre jutni, mert különben semmi értelme sem volna a szakreferensek tárgyalásának. Ezzel a reménységgel szemben a magyar kormány a mai tárgyalás után nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a tárgyalásokat a kartelbank terve alapján folytatja, az osztrák kormány pedig holnap minisztertanácsot tart, amelyen — előzetes hirdás szerint — a kartelbank ellen fog állást foglalni. A tárgyalások mindenestre elhúzódnak, ami az alapos megvitátást mutatja, bár az eredmény nagyon kétséges. Csütörtök előtt most már nem várható döntő elhatározás.

Igen figyelemre méltó az a hirdás is, hogy a banktárgyalásokkal párhuzamosan a megoldandó kérdések egész komplexumáról, tehát első sorban a katonai kérdésekről is folynak tárgyalások.

A függetlenségi képviselők már csaknem teljes számban összegyűltek a fővárosban és a pártkörben esténként nagy érdeklődéssel tárgyalják az eseményeket. A párt tagjai, a vezérek iránt való bizalommal eltele, meg vannak arról győződve, hogy a függetlenségi párt észretartása mellett a siker el nem maradhat és az önálló bank felállítása meg fog történni. A pártkörben ma este már köztudomású lett, hogy a jövő hétfőn tartják meg azt a nevezetes pártértekezletet, amelyen Kossuth Ferencz előadása után dönteni fognak a párt jövő magatartása fölött.

Bécsi híreink a következők:

(Az utolsó minisztertanács.)

Vasárnap délelőtt 10 órakor Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter lakásán

minisztertanács volt, amelyen a fővárosból távollevő gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszterem kívül a kabinet valamennyi tagja részt vett. Gróf Apponyi minisztert Tóth János vallás- és közoktatásügyi minisztériumi államtitkár képviselte. A minisztertanács, amelyen Wekerle Sándor miniszterelnök elnökölt, néhány perczel tizenkét óra után ért véget. A hivatalos tanácskozás után, amelyről Márffy Albin miniszterelnökségi államtitkár vezette a jegyzőkönyvet, a kabinet tagjai feszelen beszélgetést folytattak, még hosszabb ideig együtt maradtak. A minisztertanács a hétfőn Bécsben megkezdődő banktárgyalásokkal összefüggő valamennyi kérdéstről tárgyalt.

(A miniszterek elutazása.)

A hétfőn Bécsben a két kormány között kezdődő banktárgyalásokra vasárnap délután 5 óra 5 perczkor Wekerle Sándor miniszterelnök dr. Bárczy István titkár kíséretében, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter dr. Tormay Géza és dr. Palla Sándor titkárok kíséretében, Sztéryny József kereskedelemügyi államtitkár, továbbá Papp Elek és dr. Teleszky János miniszteri tanácsosok, a bankkérdés magyar szakelőadó, Bécsbe utaztak. Gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszter vasárnap szintén Bécsbe utazott. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter hétfőn érkezett Eberhardról Bécsbe. Pozsonyban, ahol Apponyi átszállt szalonkocsijába, megkérdezte tőle a szalonkocsi állandó öre:

— Mi lesz a szalonkocsival, kegyelmes uram?

— Küldje csak le Pestre. Valószínűleg már nem lesz rá szükség.

A banktárgyalások, amelyeket a két kormány szakelőadónak bevonásával fognak folytatni, az eddigi megállapodások szerint két napra fognak terjedni. A miniszterek és az államtitkár a Staatsbahnhofról egyenesen a Magyar Házba hajtottak. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, tekintettel egészség állapotára, nem a rendes lakosztályát foglalta el, hanem egy földszinti lakosztályt, melyet ez alkalomra rendeztek be részére.

(Az előzetes tanácskozások.)

Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterrel hosszabb megbeszélést folytatott. Délelőtt fél tíz órakor a miniszterelnök magyar díszruhában a Hofburgba ment, hogy dr. Popovics Sándornak, az Osztrák-Magyar Bank ujonnan kinevezett kormányzójának ünnepies eskütételénél közreműködjen. A miniszterelnököt Papp Elek pénzügyminisztériumi tanácsos kísérte, ki az ünnepi aktusnál az esküformát olvasta föl. A Magyar Házba visszatérve, Wekerle miniszterelnök átöltözött és báró Bienenrth osztrák miniszterelnökhöz ment, hogy vele a banktárgyalások programjában és a modusz prozedendumban vele megállapodjen. A megállapodás abban történt, hogy a banktárgyalásokat ma délután négy órakor a bankgasei Magyar Házban kezdik meg. A miniszterelnök ezután felkereste Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert és közölte vele ezt a megállapodást. A banktárgyalások, tekintettel arra, hogy Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter egészségi állapota még nem állott annyira helyre, hogy szobájából egészsége veszélyeztetése nélkül távozhatna, előreláthatólag a magyar minisztérium földszinti részében Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter lakosztályában lesznek.

Az első tanácskozás ma azért kezdődött délután, mert a magyar kormány Bécsben időző tagjai részt vettek Pranger József, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkára szerencsétlenül járt fiának temetésén, amely délután három órakor történt.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a mai délelőtt egy részében Sztéryny József kereskedelemügyi államtitkárral együtt dolgozott a Magyar Házban. Sztéryny államtitkár a déli órákban a külügyminisztériumba ment, hogy ott tanácskozásokat folytasson. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a délelőtt folyamán szintén tanács-

kozott Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterrel.

Wekerle Sándor miniszterelnöknek vizsgálata után Kossuth Ferencznel értekezlet volt, amelyen a miniszterelnökön és a kereskedelemügyi miniszteren kívül gróf Apponyi Albert és Zichy Aladár miniszterek, valamint Sztéryni József államtitkár is részt vettek. Az értekezlet után Wekerle miniszterelnök Bilinski osztrák pénzügyminisztert látogatta meg. Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter ma hosszabban konferált Wekerle Sándor miniszterelnökkel, később pedig meglátogatta Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a holnapi nap folyamán meg fogja látogatni báró Achrenthal közös külügyminisztert.

(Az érdemleges tárgyalások megkezdése.)

A kormánytárgyalások a bankkérdésről ma délután kezdődtek. Nehány perccel négy óra előtt megjelent a bankgassei magyar palotában báró Bienerth osztrák miniszterelnök és lovag Bilinski osztrák pénzügyminiszter, mire négy órakor megkezdtek az első tanácskozást abban a lakosztályban, amely Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter lakása és dolgozószobája. A tanácskozáson résztvettek: a magyar kormány részéről dr. Wekerle Sándor, a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, Sztéryni József kereskedelemügyi államtitkár, továbbá Papp Elek és Teleszky János pénzügyminiszteri tanácsosok, szakelőadók; az osztrák kormány részéről báró Bienerth miniszterelnök, lovag Bilinski pénzügyminiszter, valamint Wimmer miniszteri tanácsos, szakelőadó. A tanácskozás néhány perccel félhet óra után ért véget. Ekkor báró Bienerth osztrák miniszterelnök és lovag Bilinski osztrák pénzügyminiszter eltávoztak a magyar házból és az osztrák miniszterelnökség palotájába mentek. Az osztrák politikuskor távozása után Sztéryni államtitkár fogadta az egybegyűlt hírlapírókat, akik előtt a következő hivatalos közlést tette:

— Ma délután megkezdődött a tanácskozás a két kormány között a bankügyben. A tárgyalás, amelyet Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter gyengélkedésére való tekintettel a magyar minisztérium érdekében tartottak meg, osztrák részről báró Bienerth miniszterelnök, lovag Bilinski pénzügyminiszter és Wimmer Nándor miniszteri tanácsos, magyar részről Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter és Sztéryni József államtitkár, Papp Elek és Teleszky János miniszteri tanácsosok vettek részt, öt órakor ért véget. A tárgyalást egyelőre megszakították. Holnap a szakreferensek tárgyalnak, e hó 21-én újabb tanácskozás lesz a miniszterek között.

Ennek a kommunikének kiegészítésül közlik még, hogy a tanácskozások folyamán fölmerült annak szüksége, hogy különböző kérdések tisztázása végett a magyar és az osztrák szakelőadók egymással tanácskozzanak. Ennélfogva elhatározták, hogy a két állam miniszterei közt való tanácskozást egy napra félbeszakítják. A szakelőadók a holnapi nap folyamán fognak tanácskozni. A ma megszakított tárgyalásokat e hónap 21-én, szurdán délelőtt folytatják. Előrelátható, hogy a két kormány közt való banktárgyalások hosszabb időt fognak igénybe venni, mint eddig hitték. Illetékes helyről hangsúlyozzák, hogy a ma megkezdett banktárgyalásokban a magyar kormány a kartelbank melletti ismert álláspontját képviselte és ehhez az álláspontjához ragaszkodni is fog.

Wekerle Sándor miniszterelnök Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszterrel, gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszterrel, valamint Sztéryni József államtitkárrel a Sacherbe ment vacsorázni, ahol gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter is megjelent.

(Kossuth nyilatkozatai.)

A Magyar Házba ma egy csomó távirat érkezett Kossuth Ferenczhez. Magyarországból küldték, ahol vasárnap számos népgyűlést tartottak és az önálló nemzeti jegybank mellett hoztak határozatokat és táviratokat küldtek Kossuth Ferencz miniszterhez akit arra kérnek, hogy rendületlenül tartson ki a bankkövetelés mellett. Legelőbb a budapesti VI. kerületi függetlenségi kör következő telegrammját kézbesítették Kossuthnak:

— A budapesti VI. kerületi függetlenségi és 48-as körnek mai választmányi ülésén rendületlenül bizalommal tekint azon nagyjelentőségű harcra, melyet Nagyméltóságod az önálló magyar jegybank megvalósítása érdekében folytat és biztosítani kívánja Nagyméltóságodtól arról, hogy a bank teljes önállósága mellett bármely akadályon keresztül végig kitartunk és a nemzet ezen jogos és életbevágó kívánságától nem tágitunk akkor sem, ha bármely nehézséggel kellene is megküzdenünk, ebben a küzdelemben is szívvel és lélekkel Nagyméltóságod mellett leszünk.

Veszprém városából aztán a következő táviratot kapta Kossuth:

— Nagyméltóságú Kossuth Ferencz miniszter urnak, Wien, Magyarhaz. Veszprém város ezernél több választópolgársága hazafias lelkesedéssel foglalt állást az önálló magyar nemzeti bank megvalósítása mellett, bizva Nagyméltóságodban, kitartást és sikert kíván ebbeli munkásságához.

Hasonló szövegű táviratot kapott gróf Apponyi Kossuth Ferencz a veszprémi táviratra nyomban a következő telegrammal válaszolt:

Nagyságos Óváry Ferenc képviselő urnak Veszprém. Szives sürgönyötök, mely bizalmatokról tanuskodik, köszönettel vettem. Minden lehető elkövetek igaz ügyünk érdekében.

Kossuth.

Ma reggel Kossuth Ferencz az újságírók előtt nyilatkozott:

— Azért jöttünk, hogy a bank dolgáról az osztrák kormányval tárgyaljunk.

— Milyen módon történt ez a tárgyalás?

Kossuth Ferencz így válaszolt:

— Azt hiszem, pontonként fogunk tárgyalni.

— És az eredmény?

— Hogy mennyiben lesznek eredményesek a tárgyalások, mennyiben nem — ugymond Kossuth, — arról természetesen nem nyilatkozhatom, mert hiszen nem vágthatok előre az eseményeknek.

Az informálás ezzel véget ért.

Egy más híresztelés szerint Kossuth Ferencz ma a következő kijelentést tette:

— Föltétlenül ragaszkodom hozzá, hogy a bankkérdésben becsületes megoldás legyen. Nevemet és presztizsemet kötöm ehhez.

Nagykörös város közönsége vasárnap délelőtt az önálló magyar nemzeti bank felállításának érdekében nagy népgyűlést rendezett, amelyen megjelentek Barabás Béla és Babó József országgyűlési képviselők is. A népgyűlést, amelyen nagyszámú közönség vett részt, Szentpéteri Károly, a függetlenségi párt elnöke nyitotta meg lelkes szavakkal és a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A Nagykörösön 1900. évi április hó 18-án egybejött népgyűlés egyhangú határozattal kimondja, hogy miután Nagykörös népe nemzeti önállóságunk minden biztosítékához törhetetlen hűséggel ragaszkodik, tehát az önálló magyar nemzeti bank felállítását, mint gazdasági önállóságunk legfontosabb szervét követeli. Annál is inkább, mert ehhez törvényben biztosított jogunk van és ez a függetlenségi és 48-as pártunk egyik sarkalatos program-pontját képezi.

Felkéri tehát ugy a nemzeti kormányt, mint a képviselőházat, hogy Ausztria és Bécs minden fondokodásainak ellentállva, szilárdul tartsanak ki az önálló magyar nemzeti bank álláspontján és sem üres ígérgetéseknek hitelt nem adva, sem az íjlesztésektől vissza nem riadva, a halogatásokba és félreállításokba bele ne egyezzenek, hanem bizva nemzetünk öserejében, igazaink mellett tartsanak ki.

Felkéri továbbá Barabás Béla országgyűlési képviselőket, hogy a magyar nemzeti banknak már 1911. január elsejétől való felállítására tárgyában a törvényjavaslat benyújtását sürgesse.

Ezután Barabás Béla, a kerület országgyűlési képviselője mondott beszédet. Kijelenti, hogy az önálló magyar nemzeti bank érdekében mindig valott elveinél fogva igaz őszinteséggel és becsületességgel fog küzdeni. Most az önálló magyar bank felállítására érdekében egy nemzeti küzdelem indult meg és hiszi, hogy ennek megvalósítását minden

magyar ember kívánja és követeli. A kérdésben a jövő héten lesz a fordulat. A királyt meggyőzni csakis Kossuth Ferencz képes és az országgyűlési függetlenségi párt, kezdve Justh Gyulától, mint egy hatalmas sereg áll Kossuth Ferencz háta mögött, mert a legteljesebb mértékben bizik az ő bölcsességében és tapintatában.

A népgyűlés a benyújtott határozati javaslatot egyhangulag elfogadta.

Szentpéteri Károly elnök mondott köszönetet Barabás Bélának nagyhatású beszédeért és a népgyűlést bezárta.

(Az osztrák kormány álláspontja.)

Bécsi tudósítónk jelentése szerint az osztrák kormány holnap minisztertanácsot fog tartani, amelynek tárgya a bankkérdés lesz. Az osztrák kormány feltétlenül vissza fogja utasítani a kartelbank tervét.

(Az új bankkormányzó.)

A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király Popovics Sándor pénzügyi államtitkár ettől az állásától fölmentette és ez alkalomból „hü, buzgó és sikereiben gazdag szolgálatai újabb elismerésül“ az elsőosztályú vaskoronarendet adományozta neki. Egy másik királyi kézirat, melyet szintén vasárnap közölt a hivatalos lap, azt jelenti, hogy a király Popovicsot kinevezte az Osztrák-Magyar Bank kormányzójává. Bécsből jelentik, hogy Popovics ma délelőtt tíz órakor tette le az esküt a király előtt, Wekerle miniszterelnök és Bilinski osztrák pénzügyminiszter jelenlétében. Az eskütel után a király külön kihallgatáson fogadta az új bank-kormányzót.

Pozsony város polgármestere tegnap a következő táviratot intézte dr. Popovics Sándor bankkormányzóhoz. Pozsony város II. kerülete képviselőjéhez: Szívünk egész melegével üdvözljük Nagyméltóságod legfelső kitiűntetése és bankkormányzóvá való kinevezése alkalmából, mely feletti örömmünket az a fájó tudat korlátozza, hogy amire oly büszkék voltunk, Nagyméltóságod már nem képviselheti tovább városunkat az ország tanácsában. Fogadja kegyelmes urunk városunknak annak díszére való képviseléséért, érdekeinknek mindenkor hathatós támogatásáért, előmozdításáért, soha meg nem szűnő hálánkat, köszönetünket és kérjük, tartsa meg nekünk, városunknak továbbra is nagybecsű rokonszenvét, jóindulatát. Pozsony város közönsége: Brolly Tivadar polgármester.

(Bécsi hang a bankkérdésről.)

A „Neue Freie Presse“ vasárnapi száma vezetőhelyen foglalkozik a ma megindult banktárgyalások kapcsán a bank különválasztásának kérdésével. A cikk utal a mostani politikai helyzetre, a török forradalomra, a fenyegető balkán-kérdésre és felel a kérdést, hogy vajon alkalmas-e az idő most arra, hogy a bank különválasztása által heálló pénzügyi zavarokat és pénzügyi válságot megközelíthetjük. Kossuth Ferencznek, mint lelkiismeretes embernek, mint a király miniszterének és nem mint pártembernek kötelesség-szerűleg be kell vallania a királynak, hogy a monarchia két állama súlyosan van megterhelve adósságokkal, hogy pénzügyi szükséglet a nyugalom fenntartása. A bankkérdés most a béke biztonságának kérdése. Hiba, hogy a jelenlegi magyar parlamentárizmus azt a kérdést, amelyet pártoknak egymás között kellene elintéznük, a király vállára rakja s a koronát, akit a minisztereknek kellene mindenben fedniük, abba a kényszerhelyzetbe hozza, hogy a népszeretlen dolgokat a pártokkal ő intézze el. A miniszterek most azért jönnek Bécsbe, hogy a király megmondja nekik azt, amit tulajdonképpen nekik kellene a királynak mondani. A koronának saját erejével kell az áram ellen hajóznia, örködni a magyar jölét fölött s a népek az igazságot megmondani. Különb is — folytatja fejtegetéseit a „N. Fr. Pr.“ — a parlament vezetői három év előtt a koronával megállapodtak egy munkaprogramban. Abban felsorolták részletesen, hogy a többségnek mit kell végeznie s hogy mely nemzeti szükségletek és követelések létesítendők vagy állítandók vissza. S ebben a megállapodásban szó sem volt a bankkérdésről, még csak utalás sem történt rá. Pedig minden egyébről, ami a nép politikai életének szükséglete, szó volt: a választói reformról, katonai engedelményekről, a létszámemeléssel s az alkotmánybiztosításokról. S akkor a bankkérdés hiányzott volna, ha annyira égne a nemzet szívében? Olyan kérdés tehát, amelyet három év előtt meg sem említek, most egyszerre olyan, hogy hét évvel sem hosszabbítható meg, legalább addig, míg a vámtörzesség fenn van tartva. Ezt az osztrákok nem képesek megérteni.

Politikai hangulatok.

A válság színhelye ez idő szerint Bécs. A politikusok egész tábora tanyázik ott és szíves leírások jelennek meg afelől, hogy mit művelnek a nagy államférfiak a kávéházban, a magyar minisztérium házában, a Burg környékén, tanácskozások előtt és konferenciák után. Szépen benne vagyunk a régi sablonokban, amikor elejtett nyilatkozatokból jóslunk és külsőségekből következtetünk lényeges dolgokra, melyek az ország jövőjének az érdekébe vágnak. A miniszterek pedig mindenekelőtt délutánra halasztották a tanácskozás kezdetét, mert temetésre kellett menniük osztrák kollégáik iránti tiszteletből. Temetés a lehető legrosszabb kabala. Amikor megjöttek, már elmondhatták:

— A Pranger fiát eltemettük, de már a Kartell-bankot is eltemettük.

Senki sem reménykedett valamely meglepően kedvező megoldásban. Amiképen a válság tervrajzát megcsinálták, úgy maradt az mára is s az egésznek olyan színezete és hangulata van, mint egy jól rendezett francia négyesnek, melyhez mosolyogva vonulnak fel a párok. (Ugy tetszik azonban, hogy az osztrákok tánczoltatják a magyarokat, azaz, hogy ők sokkal jobban vannak betanítva.) A muzsikát a Burgban csinálják.

Mi csak távoli szemlélői vagyunk az egésznek olyanképen, mint amikor valaki az utcán nagy és kivilágított termekre feltekintve látja, hogy ott tánczolnak, de mert a zenét nem hallja, hát a keringőzés rendkívül komikusnak tetszik.

Mit is akarnak tulajdonképen ezzel a parádézással. Ha előre tudják, hogy nem fognak megegyezni, miért pocsékolják az időt formáságokkal, külsőségekkel, ide-odasétálgatással és udvariaskodásokkal, amelyeket konferenciáknak neveznek.

Ugy látjuk, hogy az egész bécsi működésben a legkomolyabb dolog egyelőre a Pranger fiának a temetésén való részvételtjes megjelenés.

Budapesten a Kossuth Lajos-utcában sétálgatnak délben az itthon maradt képviselők.

Kevesen vannak. Csak akiket ügyvédi foglalkozásuk más a képviselőségnél jövedelmezőbb vállalkozásuk Budapesthez köt és akik nem akarnak már a kormány bizalmas köréhez tartozóknak látszani, mert úgy vélekednek, hogy nem lehet tudni, mit hoz a jövő és talán helyesebb, hogyha egyelőre az enyhe várakozó álláspontra helyezkednek. S itt vannak a kulisszák mögött dolgozók, a műviharokat, földrengéseket és ellentállást szervezők.

Arckukon nem látszik lelkesedés. Ellenben igen a sápadt aggodalom és az együgyű tájékozatlanság. A korzón nagyon hiányzik valaki. Nagyon hiányzik a nyugtalanság életető eleme, a kombinációk és következtetések nagymestere, a minden híreket tudó, minden fiókákat kikutató puritán, de mindig gyanakvó, szkeptikus publicista, a kedves, csupa szív, csupa érzés báró Kaas Ivor. Nagybetegen fekszik odahaza, perezről-perczre az életéért aggodnak hozzátartozói, akik most már nem engednek közelébe politikust. A politika már elég nyugtalanságot okozott neki, hát most már hagyják békében. Nincs itt a báró, hát a tájékozatlanság még nagyobb, még általánosabb. És fokozatosan

erősebb az aggodalom: vajjon mi lesz és hogyan lesz.

Egyszerre aztán (a korzoidó már vége felé jár), hirtelen jön a társasághoz.

— Éppé most — mondja félig elfuldava, — éppen most érkezett egy tudósítás.

— És mi van a tudósításban éppen most...

— Az van a tudósításban, hogy az egyezkedés nem fog sikerülni.

Teljes csodálkozás.

— Hisz ez a hír nem új. Hisz azt már hetekkel előbb tudtuk, hogy a magyar kormány és az osztrák kormány közt az egyezkedés nem fog sikerülni.

A hirtelen ezalatt az idő alatt kipihen magát és lélekzethez jut.

— Bocsánat — folytatja. — Természetes, hogy a magyar kormány és az osztrák kormány közt egyezés megkötésére rég előre tudott dolog. Azonban, egy kis türelmet kérek, nem is erről van szó. Már az azután következő helyzetről van szó. Az az egyezés nem fog sikerülni, amiben a kormány tagjainak kellene megegyezniük egymás közt és a pártokkal a bank dolgában. Az összes harcias egyéniségek lefeküdhetnek aludni. Az a hír jött, hogy az egész bankot kikapcsolják és gróf Andrássy Gyulát megbízták kabinetalakítással és egyúttal új választások kiírásával.

Nagy csend lett. Most a politikusoknak száradt ki a torkuk. Nehezen kezdtek dagni:

— Hát már ennyire volnánk. Egy nap alatt Bécsben még semmi sem történt, s már ilyen hírt küldenek nekünk. Tiltakozunk!

— Tiltakozunk! — folytatta a többi is.

De az egyik már kivált a csoportból:

— Szervusztok, én megyek ebédelni.

Azután a másik:

— Szervusztok, én is megyek.

Sietve távoztak.

— Tudjátok-e hová mennek? — kérdezte egy viharverte függetlenségi a társától, aki közvetlenül a szabadelvű pártból lépett át a függetlenségibe.

— Hová mennek?

— Hát ők az alkotmánypártba mennek, hogy idejekorán beiratkozzanak.

A „gyors áttérő“ megvakarta a fejét:

— Nem is rossz gondolat!

És ő is elment.

Vonatok jönnek-mennek. Budapestről Bécsbe és Bécsből vissza Budapestre. De a Bécsből jövő nem hoz senki nevezetést. A király is megváltoztatta a tervét. Nem jön Budapestre, hogy itt oldja meg a válságot és itt döntson a vitás kérdésekben, amennyiben ezek az ő döntését igényelnék. Bécsben marad, ott is eligazíthatja. Mert hisz mihelyt az osztrákok együtt tartanak s a magyarok viszálykodnak, tiszta sor, hogy mit kell tennie a császárnak és világos Bécsben, hogy akkor már egy kis magyar válság miatt nem fáj az ő fejük.

És most rekriminálja Buza Barna a császárt, azt irván, hogy kár, hogy nem jön Budapestre. Mert, ha eljönne, akkor megtudhatná, hogy mi nem akarunk forradalmat, avagy akár nemzeti ellentállást is csinálni a bank miatt.

Mintha bizony a király nem tudná azt Bécsben is egészen jól, hogy tulajdonképen nem is a bankról van szó.

... És a vonatok, amelyek Bécsbe men-

nek, egyre több nevezetes embert visznek oda a hivatalban lévő notabilitások közül.

Alighanem több történik most ottan, mint amennyi csakis a bankügyre tartoznék.

Budapest, április 19.

A bán a királynál. Báró Rauch Pál horvát bán ma délben egy órakor ő felsége a Hofburgban különkihallgatáson fogadta. A bán a horvátországi eseményekről és politikai helyzetéről tett jelentést, amelyet a király kegyesen fogadott. A kihallgatás közel egy óra hosszat tartott. Este félnyolc órakor, a banktárgyalások befejezte után, a bán felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt, aki hosszabban tanácskozott vele. Báró Rauch visszautazott Budapestre, ahol holnap Josipovich Géza horvát miniszterrel fog tanácskozni. Holnap vagy holnapután a bán ismét visszatér Zágrábra.

A fiumei kormányzó Bécsben. Gróf Nákó Sándor, fiumei kormányzó ma Bécsbe érkezett.

Az adótörvények szentesítése. Ma megjelent az 1909. évi Országos Törvénytár (Corpus Juris) 5. száma a következő tartalommal: VI. t.-cikk. A házadóról; VII. t.-cikk. A tőkekamat- és járadékadóról; VIII. t.-cikk. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójáról; IX. t.-cikk. Az általános kereseti adóról; X. t.-cikk. A jövedelemadóról; XI. t.-cikk. A közadók kezeléséről; XII. t.-cikk. A közszolgáltatások egyesített kezeléséről.

A fővárosi függetlenségi körök az önálló bank mellett. A fővárosi kerületi függetlenségi körök központi választmánya szerdán, a hó 21-én délután 6 órakor a VI. kerületi függetlenségi kör helyiségében (VI., Andrássy-ut 67. szám alatt) az önálló bank tárgyában ülést tart.

Beszámoló. Nadányi Károly országgyűlési képviselő tegnap tartotta meg beszámoló beszédét Biharpuszpökiben. Kijelentette, hogy Kossuth Ferencnek tántoríthatlan híve és mindenben követi őt. A gyűlésről Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert, mint az országos függetlenségi párt elnökét táviratban üdvözölték.

Vázsonyi nyilatkozatai. Vázsonyi Vilmos, a VI. kerület országgyűlési képviselője még tavaly januárban igen erős személyes éli hírlapi támadást intézett gróf Batthyány Tivadar országgyűlési képviselő, a függetlenségi párt alelnöke ellen; e miatt azután gróf Batthyány sajtópört indított Vázsonyi ellen, amelyben a tárgyalás a hó végén lett volna. Vázsonyi a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Nyilatkozatom megírására egyedül az a feltevés készítetett, hogy gróf Batthyány Tivadar politikai polémiába belekeverte a feleségemet. Időközben meggyőződtem arról, hogy a feltevésem alaptalan volt. Férfias kötelességemnek tartom tehát, hogy gróf Batthyány Tivadar urnak becsületét sértő nyilatkozatomért önként a legmesszebbmenő elégtételt megadjam. A nyilatkozat egész tartalmát visszavonom s a sértésekért gróf Batthyány Tivadar urtól bocsánatot kérek. Dr. Vázsonyi Vilmos.

EGYHÁZAK.

— (Az aradi román zsinatot) tegnap nyitotta meg Pap János püspök. Beszédében békés együttműködésre hívta fel a zsinati tagokat, elismerésé fejtezte ki a kormányférfiaknak és az egyházi vezetőknek, akik az egyház fejlesztését elősegítették. A tanácskozás néhány napig fog tartani.

— (Antal Gábor püspök jubileuma.) A dunántúli református egyházkerület elhatározta, hogy Antal Gábor főrendiházi tag püspöknek lelki pártoskodása negyvenedik évfordulója alkalmából jubileumi ünnepséget rendez. Az ünnepség előkészítésére jubileumi bizottság alakult, mely a jubileumi ünnepélyt június hó 8-ára tűzte ki. A bizottság elhatározta, hogy az ünneplésbe bevonja a magyarországi összes református egyházkerületeket is. Elhatározta továbbá, hogy Antal Gábor jubileumának emlékére a püspök arcképével díszített jubileumi érmet veret és a legfőbb egyházi testületekkel együttesen „Antal Gábor alapítvány“-t létesít.

A szultán lemond.

— Az ifju-törökök Konstantinápoly előtt —
Budapest, április 19.

Az ifju-törökök csapatai San-Ste-fanonál állnak, ahonnan már szabad szemmel látni Konstantinápolyt. A parlament küldöttsége, mely a tsataldzsai táborba ment, hogy rábeszélje az ifju-törökök vezéreit a további előnyomulás beszüntetésére, minden eredmény nélkül tért vissza Konstantinápolyba. A Yildizben természetesen most nagy a rémület és a szultán állítólag már elhatározta, hogy lemond trónjáról, öcsese, Rasid herceg javára. Abdul Hamid kétszínű magatartása tehát megboszlulta magát, mert ha önszántából nem hagyja ott a trónt, az ifju-törökök fogják erre kényszeríteni. Bár a komité vezérei között vannak most is olyanok, kik ellenzik a szultán detronizálását, mert attól tartanak, hogy a lakosság széles rétegeiben fog megütközést kelteni, de a többség hallani sem akar arról, hogy a szultán továbbra is megmaradjon a trónon. II. Abdul Hamid véres események közepette került a trónra. Abdul Azisz szultánt egy éjszaka kihurczolták palotájából és fogolynak nyilvánították. Utóda a szerencsétlen Murat volt, kit megfosztottak trónjától, mert állítólag örült volt. Ezeket követte a mostani szultán. Uralkodása Törökország egyik legszerencsétlenebb periódusát képezi. Alig, hogy trónra lépett, az ország pénzügye csődöt mondott. A parlament elleni merénylete és az oroszországi szerencsétlen háboru Törökországot aztán végleg a lejtőre vitte, daczára a berlini szerződésnek. A szultán örökös rettegésben élve, kegyenczekkel vette körül magát, kik aztán teljhatalmulag zsarolták a népet a szultán nevében. Személyének védelmére valóságos kém-ármádiát szervezett, mely megteremtette Törökországban a rémuralmat. Ily körülmények között ragadták magukhoz az ifju-törökök az uralmat a juliusi forradalom után. A szultán látszólag beletörődött a megváltoztatlanba, de emberei nem szüntek meg agítani az ifju-török uralom ellen. Hogy minő eredménnyel, azt bizonyította a reakciós párt mult heti ortvámadásának eredménye.

Az ifju-törökök a konstantinápolyi súlyos csapás után gyorsan tettek intézkedéseket a hatalom visszaszerzésére és ma már ott állnak csapataikkal Konstantinápoly előtt. Akiknek alkalmuk volt betekintést nyerni az előnyomuló hadseregbe, azok csodákat mesélnek az ott uralkodó nagy fegyelemlről.

Mai hireink a következők:

A drinápolyi és szaloniki-i hadtest egyesülése.

A drinápolyi és szaloniki-i csapatok uton vannak Konstantinápoly felé. Ma már táviratok érkeztek Konstantinápolyból, amelyek azt mondják, hogy a szultánnak vagy le kell mondania, vagy pedig meg kell semmisítenie a legutóbbi változásokat s újra el kell ismernie az uj-török programot. Törökország nagy meglepetések előtt áll s általános az a meggyőződés, hogy az uj-törökök győzni fognak.

Mahmud Fesket pasától távirat érkezett a szaloniki központba azzal a hírrel, hogy csapatai már áthaladtak a konstantinápolyi erődítésekén. Albániában teljes a nyugalom, lázadásnak nincsen semmi nyoma. Általános az a

felfogás, hogy a zendülő csapatok Konstantinápolyban azonnal csatlakozni fognak az előnyomuló ifju-török sereghöz, mert csak a reakcionáriusok fenyegetése tartotta vissza eddig a konstantinápolyi helyőrséget a lázadástól.

Az uj-török bizottság egyelőre a második és harmadik hadtestből két vegyes hadosztályt irányított Konstantinápoly felé. Ennek a csapatnak elsősorban az lesz a feladata, hogy felváltsa az ottani helyőrséget, amely megbízhatatlannak bizonyult. Ezzel a csapattal együtt megy Uszkübből egy zászlóalj nizam. Az uj-török bizottság gondoskodott a redifek behívásáról. Nagyon fontos dolog, hogy számos albán az uj-török bizottsághoz csatlakozott s kijelentette, hogy az alkotmány védelmére fog kelni. Uszkübben az összes vasuti kocsik csapatok szállítására készen állnak. Serresből öt katonavonat indult el. Tegnap hat üteg gyorstüzéző ágyút tettek vonatra. A hadtest tizenöt zászlóaljából, egy önkéntes-zászlóaljából, két eskadron lovasságból és egy hegyi tüzerütegből áll.

Ujabb hírek szerint Izzet pasa vezérkari főnök, aki tegnap Csataleszába akart jönni, csak Hadempölig ért, ott kényszerítették, hogy térjen vissza. A Dardanellákban lévő hadihajók és a Smirna előtt horgonyzó flotta legénysége biztosította hűségéről az ifju-török komitét.

A csapatok létszáma.

Csataleszában és környékén lovasság és tüzérsséggel együtt 13—15.000 ember áll. Azt hiszik, hogy négy nap mulva a katonák száma 40—50.000 lesz.

Csataleszában agyonlöttek két hodzsát, akik a katonákat visszatérésre akarták bírni. Drinápolyban és egyéb helyeken letartóztattak néhány reakcionárius biztost.

A Konstantinápoly felé haladó csapatokkal hat ifju-török képviselő és több ifju-török szökevény van. Egyre több és több önkéntes érkezik e csapatokhoz, köztük számos katonaiskolai növendék. Napiparancsban a legszigorúbb fegyelmet ajánlják a csapatoknak. Az engedetleneket azonnal lelővéssel büntetik. Hír szerint Konstantinápoly és a csapatok között sikerült már az ifju-törököknek helyreállítani az összeköttetést. Az elrendelt belső távirat-cenzurának úgy látszik az a célja, hogy az ifju-törökök ne léphessenek kisázsiai elvtársaikkal összeköttetésbe.

Az ifju-törökök a szultán ellen.

Az ifju-török csapatok fölvonulása Csataleszában a legapróbb részletekig előre megállapított program szerint, bámulatraméltó fegyvelmeztséggel megy végbe. Ma reggel négy katonai vonat érkezett Csataleszába, a nap folyamán még három vonatot várnak Szaloniki-ből. Az erődök öve már az ifju-törökök kezében van. Hogy a Yildiz-palotában mit várhatnak ezektől, arra nézve jellemző, hogy azt a bizottságot, amely az ifju-török csapatok megnyugtató végett Csataleszába ment, Mukdar basa, aki a szaloniki-i elővédet vezényli, ezzel a kérdéssel fogadta:

— Az öregnek a fejét hozzátok? Az ő feje nélkül nem tárgyalunk!

A második, képviselőkből álló küldöttség Szaloniki-be akart utazni, de már Hademköinél feltartóztatták és azonnali visszatérésre kényszerítették.

Az első bizottság néhány tagját, két basát és három magasrangú papot, eleinte tuszkolták, de aztán szabadon bocsátották őket. Mukdar basa kijelentette a bizottság tagjainak, hogy hazamehetnek, de figyelmeztette őket, hogy azonnal agyon fognak lövetni, ha megkísérlenék, hogy a katonákkal érintkezésbe lépjenek.

Szalonikiból érkező hírek szerint az ottani ifjutörök-bizottság tegnapelőtt titkos ülésen halálra ítélte a szultánt. Szóhaból sok maccedón vezér hazasiertett Macedóniába, hogy résztvegyen a küzdelemben. Az ifjutörök komité radikális elemei a végsőkig el vannak keseredve a szultán ellen s a hangulat az utolsó órákban annyira elfajult, hogy a szultán lemondása nélkül engesztelődésre gondolni sem lehet. Vannak azonban mérsékelték is az ifjutörök táborban, akik a legnagyobb erőfeszítéssel iparkodnak a szultán ellen dühöngő-

ket csillapítani, de ennek aligha lesz eredménye. A leghiggadtabb ifjutörökök is eredménytelennek látják a szultán helyzetét.

Az ifju-törökök követelése.

Az ifju-törökök követelése egyelőre a következők: A főváros helyőrségének teljes kicserélése és szigorú megbüntetése azoknak a szoftáknak, akik a konstantinápolyi csapatokat föl-lázították. Az ifju-törökök főkövetelését csak Niazí bégnek a megérkezése után fogják proklamálni és állítólag abban áll, hogy a szultán lemondása által trónváltást idézzen elő. A szalonikiiek dühe főképen két szerkesztő ellen irányul, akiket árulóknak tartanak és a fejüket követelik. Ez a két ember Ali Kemal, az Ikdám szerkesztője (aki Budapesten járt) és Murad, a Misan szerkesztője.

A szultán lemond.

A Neue Freie Pressének különkiadása jelent meg, mely azt jelenti, hogy Konstantinápolyban trónváltás előtt állanak. Abdul Hamid szultán kijelentette, hogy Rasid Effendi javára lemond. A Yildiz-kioszkban e perczben a proklamáció szövegén dolgoznak.

Olyan körökben, amelyek a Yildizzel összeköttetésben állnak, azt mondják, hogy a szultán rettenetesen izgatott lelkiállapotban van. Semmiféle része nem volt a katonai forradalomban, de az ifjutörök komité mégis megbuktatására tör.

Rettegnek a Yildizben.

A szultán ma kamarását, Rifaul béget és első titkárát, Serad béget, a nagyvezérhez és a seik-ül-izlamhoz küldte azzal a felszólítással, hogy a kormány minden áron kössön békét az ifju-törökökkel. Ha csak az ő személye volna akadály, ő isten nevében kész lemondani.

A szaloniki-i csapatok elővédje már közvetlenül Sztambul előtt áll. Egyes czirkáló csapatok már egészen Kitaneig nyomultak elő. A spartaljai és csekmedzsai magaslatokon hemség a katonaság. A Yildiz-kioszkban nagy a rettegés és ellenállásra nem is készülnek.

Mukdar pasa a forradalomról.

A konstantinápolyi 1. hadtest volt parancsnoka, Mahmud Mukdar pasa tábornagy, a „Bayern“ hajón Athénbe érkezve, a következőket mondta a forradalom kitöréséről:

Már hónapok óta előre volt látható a forradalom kitörése és könnyen volt lehetett volna előzni. A forrongást a liberális unio és a reakciós párt együttesen idézte elő. A jelszó volt: a seriatusi törvényeket vissza kell helyezni régi jogaikba, hogy az Izlam uralkodjék a török birodalomban. A softák könnyűszerrel nyerték meg a katonaságot és az alsóbb néposztályt a mozgalom számára s ehhez a fanatikus tömeghez természetesen csatlakoztak azok a gyanus elemek is, amelyek kerültek a világosságot és amelyeknek reményeisei nem teljesedtek az ifjutörök uralom hatalomrajutásával. Ha a hadügyminiszter idejekorán erőlyesen lépett volna föl, minden vérontás nélkül csirájában lehetett volna elfojtani a mozgalmat. A veszedelem napján hajnalhasadtakor siettem a főhadiszállásra, amelyet ezer meg ezer ember tolongott körül. Egy lovasrohammal játsva szétvertem a zendülőket és gyerekjáték lett volna az egész forrongást elfojtani. Ha a parlament és a hadügyminiszter megengedte volna hogy osztromállapotot hirdessenek, akkor nagyobb baj nem lett volna a dologból, így azonban megindult a lavina s az én csapataimat is magával ragadta a fölbujtogatott tömeg fanatizmusa. Mikor aztán a szultán általános amnesztitát adott, lemondtam a hadtestparancsnokságról, mert katonák fölött szivesen parancsnokoskodom, hordákkal ellenben nincs kedvem katonáskodni. A saját csapatim fordultak ellenem és igen sok katonámmeltemnek szegezte a puskát.

A lázadásban tizenhét zászlóalj vett részt, de csak az altisztek és a közlegények, a tiszték

közül mindössze néhányan, akiket én bocsájtottam el a hadsereg kötelékéből, mert nem voltak tiszteknek valók.

Az európaiakat nem fenyegeti veszedelem. Az új regime addig fog élni, míg pénze lesz. Az anarchiára támaszkodó kormányhatalomnak előbb-utóbb önmagától kell megbuknia. Szerintem nem lehet igaz, hogy a szultán le akar mondani, de természetesen minden megtörténhetik egy olyan fővárosban, amely 30.000 fölbujtogatott és vezetés nélkül garázdálkodó katonákkal van. A csöcselék hamarosan a saját kárán fog okulni és kijózanodik.

Meggyilkolt ifju-török tiszték.

Ujabb hírek is megerősítik, hogy a Szalonikiból és Drinápolyból elindult csapatok Kucsuk-Csekmedzsében egyesültek, átvonultak Csataldzsán és San-Stefano közelébe érkeztek. A drinápolyi és szaloniki-i csapatok tovább folynak és az ottani katonai tényezők, valamint az ifju-törökök abban a reményben vannak, hogy csapataiknak a felvonulás sikerülni fog, mire majd annak befejezése után a hadsereg többi része is csatlakozik hozzá. Holnaputánig Csataldzsában körülbelül egy hadosztály fog összegyülni. Állítólag négy hadosztályt, vagyis körülbelül ötezezer embert szándékoznak itt összegyűjteni, ami elégséges volna Konstantinápoly megtámadására. Egy zászlóalj állítólag Spaltakule ellen vonult, amely már a csataldzsai erődítési vonalon belül fekszik. A csataldzsai vonalon belül elhelyezett helyőrségek magatartásáról nincsenek megbízható hírek. A drinápolyi és szaloniki-i hadtest-kerületekben élénken folytatják a katonai készülődéseket. Néhány zászlóalj-kerületben a tartalékosokat, a honvédséget és a népfelkelőket is behívták. Az önkéntes- és milícia-csapatok katonai szempontból természetesen nem nagy értékűek, ezek azonban tartaléknál szolgálhatnak az elvonuló reguláris csapatoknak. Az észak-albániai felajánlott önkénteseket egyelőre az albánok megbízhatatlanságára való tekintettel köszönettel visszautasították. Szintugy nem fogadják el a keresztény-önkéntesek formációját vallási okokból. Izzed basa vezérkari főnök tíz tiszttel Kucsuk-Csekmedzsébe ment, állítólag azért, hogy a csapatokat megnyugtassa, mint azonban jól értesült helyről állítják, tényleg azért, hogy átpártoljon a szalonikiekhez.

Meggyilkolt ifju-török tiszték.

A reakcionáriusok folytatják üzelmeiket. Az a hír terjedt el, hogy a konstantinápolyi helyőrség tizenöt tisztjét azért, mert a seriátsi törvényekre az esküt azzal, hogy ez fölösleges, nem akarták letenni, meggyilkolták. Be van bizonyítva, hogy a szultán 70.000 fontot osztatott ki a zendülők között, amelyből a tiszték öt-öt fontot, a katonák egy-egy fontot kaptak. A mozgalomban határozottan kifejezésre jut az „alajlik“, vagyis az altisztekből lett tiszték és a „mekteblük“, vagyis az akadémián kiképzett tiszték közötti küzdelem. Ennek az ellenségeskedésnek már nagyon sok borzalmas gyilkosság volt a következménye. Szombaton Izzed Fuad basa tábornokot, volt madridi nagykövetet, aki az orosz-török háborúról könyvet is írt, saját lakásán meggyilkolták. Ugyancsak szombaton Arnaukőiben két ártatlan fiatal tisztet lőttek agyon és David basa lovas kaszárnyájának valamennyi mekteblük-tisztjét meggyilkolták a katonák. Az utóbbi rémes eset a következőképpen folyt le: Egy hódza, aki a katonákat vezette, a 25—30 tisztet a laktanya nagytermébe vitte és ott azt követelte tőlük, hogy a seriátra esküt tegyenek. A tiszték vonakodtak e kívánságnak eleget tenni, mert nem kaptak rá parancsot, mire a katonák megködték és részben agyonlőtték, részben agyonütötték őket. A tömeges gyilkosság miatt óriási az izgatottság.

Arbif Himed volt tengerészeti miniszter, szenátor a kamarához intézett levélben megerősíti, hogy az „Asszar i Tervfik“ páncélos hajó parancsnokát fölakasztották és közli, hogy az ő élete is veszélyeztetve van, amiért Konstantinápolyon kívül egy helyiségben rejtőzködik, ahol több tengerész-tisztet is talált. Ta-

lat kamarai alelnök is életjelt adott magáról, amennyiben a kamarához intézett levélben tíz napi szabadságot kért, hogy Drinápolyba mehessen.

Kigunyolt deputáció.

A főhadiszállásra európaiakat nem bocsátanak be, mert a vezetők az idegen érdekek meg a látszatát is szorosan kerülik. Egy újságíró mindazonáltal beszélt a kamarának ma reggel Csataldzsából visszatért delegátusával, aki a nagyvezérnek is jelentést tett. Ez biztosította a hírlapírót, hogy a megnyugtató kísérleteknek a legesekélyebb fogvatartása se volt. A soktagú delegáció, amikor az alkotmány helyzetét eszeltte, ellentmondásokba keveredett, mire a szalonikiek gúnyosan ezt felelték:

— Nincs szükségünk a tanácsokra, mert, úgy látszik, ti sem láttok tisztán!

Hír szerint a képviselők maguk is biztatták a tisztakat, hogy folytassák az előnyomulást. Sok konstantinápolyi katoná bocsánatot kért az elárult tisztektől és megnevezte azokat, kik őket a fölkelésben vezették. Vasárnap reggel hét vonat érkezett Csataldzsába, melyek összesen hatezer embert, tisztet, ágyukat és löszereket hoztak. Más három vonat éjjel 2000 emberrel érkezik. A legutolsó vonaton jönnek Enver bej és Niazi bég.

Hír szerint azt a néhány hódzát, kit Csataldzsába küldtek az odaérkező csapatok lebeszélésére, felismerték, részben megverték és elkergették, részben elfogták őket, az előnyomuló szalonikii és drinápolyi csapatok szigorú parancsot kaptak, hogy a lakossággal, különösen pedig a keresztényekkel és az idegenekkel jól bánjanak és tényleg jó figyelmet is tanúsítsanak. A szalonikii és drinápolyi csapatok bevonulása nem Stambulban fog történni, ne hogy a mohamedánokat felizgassa és hogy az összeütközések elkerülhetők legyenek. A török lakosság körében nagy harag kapott lábra a mohamedán papság ellen, amely a keddi eseményeket provokálta, valamint ezen események okozói ellen.

A török kamara küldöttsége.

A kamara küldöttsége visszatért Csataldzsából. A tagok információi szerint a Szalonikiból és Drinápolyból érkezett csapatok a Hademköj erődítési vonalon túl táboroznak. A küldöttség tanácskozott több tiszttel, akik aziránt kérdezősködtek, vajjon a kamarában nem korlátozzák-e a szólásszabadságot és hogy a kamara nincsen veszélyben. A delegátusok többsége erre igennel válaszolt. A tiszték a következő követeléseket hangoztatták: 1. Ha a kamara bizalmat szavaz a kormánynak, garanciákat kell nyújtani arra, hogy a képviselőket semmiféle veszély nem fenyegeti és teljes szólásszabadságot élveznek; 2. hogy a hadseregben a rend és a fegyelem ismét helyreállíttatik; 3. hogy a zendülés okozóit megbüntetik. A küldöttség egyhangulag azt kérte, hogy a csapatok ne jöjjenek Konstantinápolyba és szótöbbséggel, hogy Csataldzsában maradjanak. A tiszték kijelentették, hogy jelentést tesznek parancsnokságaiknak, amelyek még a hátrédben vannak és egyelőre Csataldzsában maradnak a kamara rendelkezésére, hogy amennyiben oly események állanak be, amelyek fenyegetőek a rendre és az alkotmányra, Konstantinápolyba vonuljanak.

A török kamara új elnöke.

Szombaton volt a török kamarában az elnökválasztás, amely alkalommal Nail bég (ifju-török) 111, Mustafa aleppói képviselő szintén 111, Mahir bég pedig 96 szavazatot kapott. Izmail Kemal bég csak 47 szavazatot kapott. A szultán a három legtöbb szavazatot nyert képviselő közül Mustafát nevezte ki elnöknek.

A kamara ülése.

A kamara mai ülésén a küldöttség több tagja jelentést tett küldetésének eredményéről. Bisszioz görög javasolta, hogy valami módot kellene találni a csapatok csataldzsai jelenlétének legalizálására. Szaid albán javasolta, hogy küldjön a kamara küldöttséget a konstantinápolyi kaszárnyákba, hogy tanácsokkal lássák el a katonákat. Rövid vita után

elfogadták a javaslatot egy papnak felszólalása után, aki kijelentette, hogy tudomása szerint a konstantinápolyi csapatok a legmélyebben sajnálják eljárásukat és kijelentették, hogy tévutra vezették őket. A tiztagu bizottság a hadügyminiszterrel is tanácskozni fog a hadseregben a rend helyreállításáról. Ezután 35 ázsiai és európai táviratot olvasnak fel, amelyek tiltakoznak az e hó 15-iki események ellen, nem ismerik el az új kabinetet és követelik a bűnösök megbüntetését. Néhány ázsiai távirat kijelenti, hogy a lakosság milícia-zászlóaljkat szervez és Konstantinápoly ellen készül vonulni. Felolvasták a drinápolyi úlmák igen hosszú proklamációját is, amely lelkes hangon szól az ottomán alkotmányról és gáncsolja azokat a gyáva úlmákat, akiket mint kémekül küldtek szét az egész birodalomban. Az e táviratokra adandó válasz ügyében élénk vita keletkezik. Fazlien izr. (ifju-török) azt mondta, hogy a kormány tévutra vezette a nemzetet, amennyiben azt tette közzé, hogy az alkotmányt nem fenyegeti veszély. A sajtó is tévutra vezette a nemzetet, a mennyiben nem volt bátorsága az igazat megmondani, sőt tévutra vezette a kamara is a nemzetet proklamációjával. Néhány képviselő kijelentette, hogy a kamara magatartása az alkotmánynak megfelelő volt. Mustafa Arif (ifju-török) kijelentette, hogy a kamara nem válaszolhat a táviratokra mindaddig, míg a kamara nem tesz közzé proklamációt, mely szavatosságot vállal a jövő levő képviselők életéért. Az ülés folytatását ezután holnapra halasztották.

A hatalmak álláspontja.

Bécsi jelentés szerint a nagyhatalmak között már megállapodás jött létre arra az esetre, amelyet különben nem tartanak valószínűnek, ha az idegeneket Konstantinápolyban, vagy Törökország más részeiben veszedelem fenyegetné. A hatalmak azonban semmiesetre sem fognak idő előtt beavatkozni.

Villefranchéból érkezett távirati jelentések szerint a „Viktor Hugo“ és a „Jules Michele“ francia páncélos ezirkálók Pyreus felé indultak. A „Swift-Sun“ és „Triumph“ angol hadihajók is tegnap a Levante felé indultak. Egy orosz, egy angol és egy francia hadihajó, melyek jelenleg Pyreusban horgonyoztak, parancsot kaptak, hogy menjenek Szalonikibe.

Bulgária magatartása.

Bulgária lakossága, különösen a tiszték mozgalma annak érdekében, hogy Bulgária lépjen föl Törökország ellen, állandóan növekedik. A Vercserna Poszta kifejti, hogy miután a nagyhatalmak nem tudnak hathatósan közbelépni, Európa adjon Bulgáriának mandátumot arra, hogy Törökországban rendet csináljon. Figyelemreméltó a felhívatalos Vreme nyilatkozata, amely szerint a szabadelvi uralom bukásával megszűnt a viszonyok javulásába és a törökországi keresztény nemzetiségek békés fejlődésébe vetett remény jogosultsága. Ha a legrövidebb idő alatt nem szüntetik meg a jelenlegi anarkiát, Bulgáriára hárul a kötelesség, hogy a humanitás és saját életérdekeinek szempontjából egyszer s mindenkorra teremtsen rendet abban az országban, ahol állandóan zavargás van és folytonosan folyik a keresztények vére. Bulgária mintaszerű hadseregével erre elég erős is.

Az új-török főhadiszálláson.

A Tageblatt tudósítója a következőket táviratozza az új török csapatok főhadiszállásáról:

Kocsin mentem Kucsuk-Csekmedzsébe, ahol a szalonikii hadtest csapatainak parancsnoka főhadiszállását tartja. Ott tudtam meg, hogy az előőrsek száma több félezernél és száz tiszt is van ott, legnagyobb részük közkatonák egyenruhájában, viszont közlegényeket láttam tiszt uniformisban. Mikor kérdezősködtem, hogy mi ennek a célja, a kérdezettek jelentőségteljesen mosolyogtak, de nem válaszoltak. Hademköiből kémeket küldtek Konstantinápoly felé, akik az érkező vonatokat szemmel kísérik és a hódzákat feltartóztatják. Egyáltalán papot nem engednek a tábor közelébe. Egy hódzát, akinél Korán

helyett tör és revolver volt, véresre vertek s bizonyosan meg is ölik, ha európaiak nem vetik magukat közbe s erre szabadonbocsátották. Egy polgárruhás embert a táborba huzoltak, mert hodsát sejtettek benne. Az előörsöknél azt mondták nekem, hogy Csatalosa körül már 16.000 ember van együtt. Az ifju-török katonaság között nagy az elkéseregés a szultán ellen, s hangosan követelik, hogy meg kell fosztani trónjától. Van azonban a vezetők között olyanok is, akik beártnék azzal, ha a szultán garanciákat adna, hogy a katonai puccs megismétlődése lehetetlené lesz téve, de ezeknek szavára nem hallgatnak és sürgetik a trónváltozást.

A kisázsiai vérengzés.

A diplomáciát nem lepik meg az adanai események, mert a konzuláris jelentések már hetek óta anarchisztikusnak mondták a helyzetet és komoly zavargásoktól tartottak. A mai török lapok komolyan foglalkoznak az Adana vidéki eseményekkel, hová egyelőre három-négy zászlóalj érkezett, hat pedig utban van oda. A meggyilkoltak száma igen nagy. Mohamedánokat csak csekély számban gyilkoltak meg. A Merzinába érkezett két angol hadihajón kívül, újabbakat várnak oda. Az örmények Adanában is, más vidékeken is, különösen pedig a forradalmi bizottságok felette izgatóttak, ami természetes hatással lesz magatartásukra is. Tegnap konzuli jelentések szerint, Adanában a helyzet javult. Ellenben Tarzosban és egyéb falvakban a gyilkolások és fosztogatások egyre folynak. Merzinában a kajmakám erőes fellépése helyreállította a nyugalmat. A Smyrna körül fekvő falvak kurd lakossága kifosztotta és elpusztította Adanát, legyilkolták az örményeket és keresztényeket és eközben idegen alattvalókat, köztük állítólag németeket is megölték. Az adanai német gyapotszövő-gyárat elpusztították. A „Loreley“ német állomáshajó tegnap reggel sürgős kérelem folytán Merzinába ment, hogy a szorongató németeket fedélzetére felvegye. Más nemzetiségűek is hadihajók kiküldetését kérték.

A kamara elfogadta az örmény és arab képviselők egy határozati javaslatát, amely felszólítja a Kormányt, adjon felvilágosítást az adanai zavargásokról és az ez ügyben tett intézkedésekről. Elhatározták, hogy Adanába és örménylakta ázsiai vilajetekbe táviratokat intézzenek, amelyek nyugalomra és egyetértésre intik a lakosságot.

A helyzet Konstantinápolyban.

A helyzetet még mindig bizonytalanul ítélik meg. A porta a diplomáciának állandóan optimista felvilágosításokat ad. A diplomácia nézete napról napra változik, mert a napi események tömegének behatása alatt áll. Az irányadó követségek remélik, hogy belső háború nélkül meg lehet oldani a válságot. Az általános helyzet és egyes riasztó események dacára óvakodni kell a nagy pesszimizmustól. Úgy látszik, hogy az izlam és az a sok befolyásos erő, amely tekintettel a belső és külső veszedelmekre, megnyugtatásul szolgál, erősebbeknek mutatkoznak, mint azok az ellenerők, amelyek karöltve a szalonikiai és drinápolyi hadtestekkel, az ifju-törökök javára akarják a helyzetet fordítani és még egy esetleges trónváltozással is szembenéznek. Nagyon sok, ha nem is minden függ most a szultán ügyességétől, következetességétől és energiájától, esetleg időszerei engedékenységétől. A helyzetről és a további fejleményekről most senki sem adhat biztos képet, mert nagyon sok függ a most egyáltalában nem mérlegelhető szuggesztív erőktől. A tegnapi nap nyugodtan telt el. Az egész sajtó egyetértést és nyugalmat hirdet. Az ottomán-unió proklamációja jó hatással van a lakosságra. A proklamációt nyolcz török lap, köztük az „Ikdám“ és a „Jeni Gazette“ is közlik.

A hivatalos lap egy külön kiadása kijelenti, hogy a tegnap Hademköjéből visszaérkezett csapatok nagyon meglegedetten tértek vissza. A lap közli, hogy az intervenció következtében a Csataldsába érkezett csapatok lemondtak arról, hogy Konstantinápolyba jöjjenek és hogy semmi ok arra, hogy a lakosság nyugtalanodjon. Ezzel szemben a lakosságot különböző tendenciós kiadások és röpiratok nyugtalanítják. Az ulemák szövetsége rendkívüli

munkásságot fejt ki. Folytonosan küldötteket menteszt a kaszárnyákba. Az egész főváros lázas és izgatott. Mindenki érzi, hogy nagy események készülnek. A szalonikiek előnyomulását a legnagyobb feszültséggel, de minden aggodalom nélkül figyelik. Mindenki meg van győződve, hogy a szalonikii tisztek vezénylete alatt álló csapatok ezáltal be fogják tartani a fegyelmet és azt hiszik, hogy a szalonikii tiszteknek az a céljuk, hogy a bajt gyökereitől irtsák ki, mely gyökerek a szultán palotájában vannak. Hire jár, hogy az ifju-török bizottság már nem is hagyta kétségben a szultánt arra nézve, hogy miként szándékozik ellene eljárni. A tisztek meggyilkolásának híre esordultig megtelt a pohár és ennek a megoldásnak a lehetőségével már a diplomáciai körökben is a legnagyobb hidegvérrel számolnak.

KÜLFÖLD.

Törökország és Bulgária megegyezett. A párisi török nagykövetséget hivatalosan arról értesítették, hogy Törökország és Bulgária közt az összes vitás pontokban megegyezés jött létre és hogy legközelebb aláírják a jegyzőkönyvet.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Pestvármegye közgyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap délelőtt tartotta meg első negyedéves közgyűlését, a bizottsági tagoknak nagyszámban való részvétele mellett. Gulner Gyula főispán nyitotta meg a közgyűlést, néhány szóval üdvözölve a megjelenteket. Az alispáni jelentés fölolvása és tudomásul vétele után elfogadták Jásznagykunszónok vármegye átiratát, hogy pártolja a vármegyei pótdoknok a községek költségvetésébe való beállítását tárgyában megindított mozgalmát. Szabolcs vármegye átiratot intézett a közgyűléshez az önálló nemzeti bank tárgyában. Az állandó választmány örömmel vette tudomásul, hogy a vármegyeinek mult évi körirata Szabolcs vármegyénél is visszhangra talált. Ezután került a sor a közgyűlés leglényegesebb pontjára, a vármegye közigazgatási beosztásának módosítására. Az 1907. évi közgyűlés már elhatározta volt, hogy Tass község Kunszentmiklóshoz, a kunszentmiklósi járásbíróság pedig a pestvidéki törvényszékhez csatoltassék. A belügyminiszter a vármegye határozatát feloldotta. Az állandó választmány e határozat alapján foglalkozott a megye közigazgatásának új beosztásával, kimondván, hogy a járások szaporítását feltétlenül szükségesnek tartja. Javasolja az állandó választmány, hogy Csepel, Dunaharaszti, Erzsébetfalva, Kispeszt és Soroksár községekből Kispeszt székhellyel új járást, a Galgamenti községekből, továbbá a váci járás néhány községéből ugyancsak új járást létesítsenek Aszód város székhellyel. Végül javasolja a választmány, hogy Tass községe a kunszentmiklósi, Dab és Dömsöd községek pedig a ráczkevei járáshoz csatoltassanak. Kéri azonkívül a belügyminisztert, hogy a kispesti járás rendőrhatalósági teendői alól a fősolgabíró mentse fel és ezeket a teendőket az állami rendőrség hatáskörébe utalja. Eczélből 2 fősolgabírói, három szolgabírói, 2-2 irnok, 3 díjnoki, 1-1 orvosi és 1-1 kiadói állás szervezése válik szükségessé 40.950 korona költséggel. Az új beosztást 1910. év január 1-én javasolja életbeléptetni, de a szükséges állások már az októberi közgyűlésen töltsenek be. A közgyűlés többsége magáévá tette az állandó választmány javaslatát. A közgyűlést holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

György herceg elutazása.

Berlin, április 19. (Saját tudósítónktól.) A „Vossische Zeitung“ belgrádi tudósítója jelenti: Egészen biztos, hogy György herceg még ma elhagyja Belgrádot és Párison át Londonba fog utazni.

A montenegrói kormány lemondása.

Berlin, április 19. (Saját tudósítónktól.) Podgoriceből táviratozza a „Vossische Zeitung“ tudósítója: A kormány benyújtotta lemondását és a kabinet egészen átalakult. A külügyminiszteri tisztséget is átvette Tomanovics miniszterelnök.

Szavak, amelyek tényeket fődnek

Az olvasók alighanem megzavarodva olvassák a török forradalomról szóló süngönyöket. Látják ugyan a meggyilkolt holttesteket, hallják a puskaropogást, átfutják az új minisztérium névsorát — de hogy mindez miért történt, egyelőre megfejtethetlen. Csakugyan az, nem csupán az ő számukra, hanem talán mindenki számára.

Mindamellet van ezekben a táviratokban egy-két olyan zavaros kifejezés, mely már most tisztázható. Így például egyáltalában nem tesznek különbséget a két török bizottság között; csak uj-török vagy ifju-török bizottságot emlegetnek. Az egyik bizottság neve: „Union et Progrés“ míg a másiké: „Union Libérale.“ Látható, hogy csak kevés szóbeli különbség van közöttük, de az a szó hatalmas tényeket takar.

Az első bizottságot főképpen a török dzsentrí alkotja; a katonatisztek szintén tagjai. A juliusi békés forradalmat az készítette elő és az is hajtotta végre. Programját erős nacionalizmus jellemzi. Erős, egységes, hatalmas Törökországot akar, olyan Törökországot azonban, ahol a török elem megmarad domináló elemnek, míg a többi nemzetiségek: a görögök, örmények, zsidók továbbra is alárendelt szerepükben maradnak. És erre czélként a hatalmas Ottomán-birodalom helyreállítását tüzte ki — a modern európai parlamentarizmus útján. Jellemző program-pontja még a centralizmus; mindent egy erősen nemzeti mohamedán kormányzat kezébe akarnak összpontosítani.

Az „Union Libérale“ demokrata alapon nyugszik. Polgárok, kézművesek, kereskedők, fölvilágosodott hivatalnokok, tudósok (már amennyi tudós ott van) valláskülönbség nélkül sorakoztak zászlaja alá. Terjedelmes decentralizációt akar, melynek keretében a birodalomban lakó összes nemzetiségek jogaikhoz jutnának. Az őszi választásokat az „Union et Progrés“ vezette és így esett meg, hogy tisztára keresztény kerületeket, hallatlan visszaélések következtében, mohamedánok képviselnek a parlamentben. A „Union Libérale“ keményen támadja ezt a politikát, valamint általában azt a politikát, mely nem az igazi demokráciát képviseli.

E két párt képviselve van a parlamentben. Mellettük helyet foglal az „Igazhitűek Ligájának“ pártja. Ez a Korán alapján áll és fanatikusan elítél minden újítást. A konstantinápolyi táviratokból az látszik, hogy ez a „Liga“ vezette a forradalmat és hogy a valóságban fanatizmusa állította szembe a katonákat a tisztekkel. De már az új kabinet tagjai az „Union Libérale“ tagjai — úgy, hogy a következő valószínűség bontakozik ki.

Az „Union Libérale“, vagy mondjuk, a demokraták fölhasználták a nép vallásos fanatizmusát a kormány (amely Hilmi pasával az élén az „Union et Progrés“ politikáját követte) megbuktatására. Mikor ezt megtörtént, ők vették át a kormányzást. Kérdés azonban, vajjon ilyen öntudatosan történt-e ez a csíny, vagy pedig csak a véletlen események egymásra halmozódása sorakoztatta így a tényeket s valósággal a vezetés senki kezében nincsen, hanem a fölzsabadult szenvedelmek szabadon garázdálkodnak?!

Nem szabad még egy tünetet elfelejteni. Az elszegényedett török nemesi osztályból rengeteg sok hivatalnok és katonatiszt került. Így például semmiféle országban annyi tábornok nincsen, mint Törökországban. Az

uj rendszer, természetesen, csökkenteni akarta a paraziták számát; csökkentette is és ezzel az elégedetlenség számát tetemesen szaporította. Nem lehetetlen, hogy azok az állásokat veszített nemeseik szintén hozzájárultak a fölkelés kiterjesztéséhez.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hír. Lovag *Brudermann* Rudolf lovassági tábornok, főfelügyelő Székesfehérvárra érkezett, hogy a 12. ulánusrezd felett szemlét tartson.

— Fejedelmek utazása. Genuából táviratozták: A „Victoria and Albert“ yacht fedélzetén az angol királyi párral és az özvegy csátrnéval tegnap délelőtt 10 órakor sántra indult a Földközi-tengerre. — Korfuból jelentik, hogy a német császári pár tegnap délután a görög király és a trónörökösné kíséretében kirándulást tett Genatuba. Ugy hírlik, hogy az angol királyné és az özvegy csátrné is Korfuba jön. — Vilmos császár és Augustia Viktória császárné ma reggel az Achilleionból sétát tettek. A császári pár és Oszkár herceg ezután Korfu városába mentek, hogy a görög királyi párt meglátogassák. — Korfuból jelentik: Vilmos császár Theotokisz miniszterelnök kíséretében egy óra hosszat tartó kirándulást tett Gaszuriba. Theotokisz ezután hosszabb ideig tanácskozott a királlyal.

— Uj királyi tanácsos. A király Hauser Jánosnak, a mohács—pécsi vasút igazgatóhelyettesének sok évi buzgó és eredményes tevékenysége elismeréséül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Hódoló felvonulás a király előtt. Tegnap Schönbrunnban nagyszabású hódoló felvonulás volt a király előtt. Bécs város lakossága rendezte a felvonulást, hogy a béke megővéséért háláját fejezze ki a királynak. Luiger polgármester beszédében Ausztria összes népeinek és a hadseregnek a haza védelmére való áldozatkészségét emelte ki és megköszönté a királynak a nagy bölcsességgel és végtelen türelemmel való elkerülését a fenyegető háborus veszedelemnek. A király szívélyesen megköszönté a hódolatot, azután így szólt:

— Komoly idők vonultak el felettünk. Azonban büszke megelégedéssel tölt el az a tudat, hogy a monarchia összes népeinek hazafias gondolkodása és a legjobb szellemtől áthatott hadsereg harcoképessége biztos támaszt és annak lehetőségét nyújtották nekem, hogy a békét fentarthassam. Mert még egy igazságos és elkerülhetetlen háboru is nagyon sok áldozatot követel. Gazdagabb áldást hoz a népkre a di-csőségesen megőrzött béke.

A bécsi dalos-szövetség ezután hazafias dalokat énekelt, mire viharos, hosszantartó „Hoch!“ kiáltásokban törtek ki a bécsiek. Az impozáns hódoló felvonulás, amelyben mintegy hetvenezer ember vett részt, minden zavaró incidens nélkül ért véget.

— József főherceg Szolnokon. József főherceg kisjenői vadászatról visszatérőben Libits Adolf udv. tan. kíséretében tegnap délután három órakor érkezett Szolnokra, az elpusztult Tiszahidat helyettesítő komphoz, hol fogadására megjelentek dr. Benkó Albert alispán, Kludik Gyula polgármester és Komor Arnold műszaki tanácsos. A főherceget az alispán üdvözlölte, mire a főherceg válaszában elismerőleg nyilatkozott a meleg fogadtatásról, melyben az egész vármegyében, de különösen Szolnokon és Cibakházán volt része. A kompnál a szolnoki regattisták összes csónakjaikkal, valamennyien dresszbe öltözve várták és kísérték át a főherceget a Tiszán és háromszoros hipp-hip-hurrá-kiáltással köszöntötték őt, mint a regattisták fővédnökét. József főherceget a Tisza partján mintegy 3000 ember várta, kiket a főherceg a kompról lefényképezett, majd a révészeket gazdagon megjutalmazva, elkészönté kíséretétől.

— Címadományozás. A király a vallás- és közoktatásiügyi miniszter előterjesztésére *Czik* Lajos fűmői, *Mittelmann* Nándor budapesti és *Kritza* István fűmői állami felsőkereskedelmi iskolai tanároknak, a szakoktatás terén szerzett érdemeik elismeréséül, a felsőkereskedelmi iskolai igazgatói címet adományozta.

— A német trónörökös Budapesten. Vilmos német trónörökös Bukarestbe menet vasárnap délelőtt keresztülutazott Budapesten. A trónörökös a rendes bécsi gyorsvonattal, melyhez két udvari kocsit volt csatolva, vasárnap egy óra negyven perczkor érkezett a nyugati pályaudvarra, ahol csak az állanvasut vezetői és az állomásfőnökök jelentek meg fogadására. Ludvigh elnökigazgató az udvari váróterembe vezette a trónörökösöt, aki ott kíséretével együtt megebédelt. A német trónörökös két óra negyven perczkor külön vonaton folytatta útját Bukarest felé.

A német trónörökös délelőtt tizenegy órakor Bukarestbe érkezett és a pályaudvaron a királyné, a trónörökös és ennek neje fogadták. A királyt meglehetősen erős hűlés akadályozta a megjelenésben. A díszőség a katonai iskolák növendékeiből került ki, akik között Károly herceg is volt. A pályaudvaron megjelentek továbbá a metropolita, az összes miniszterek és a hatóságok fejei. A lakosság a trónörökös a királyi palotáig terjedő ut egész hosszában rendkívül nagy ovációkban részesítettek. A királyi palotában Károly király fogadta a trónörökösöt, aki szívélyes öleléssel üdvözlölte és azután a kíséret összes tagjaival élénken társalgott. A király porosz tábornoki díszegyenruhát viselt. A város ünnepiesen fel van lobogóva. A lakosság körében, amely a látogatásban annak jelét látja, hogy a német császár szívélyesen érzelmeikkel viseltetik Románia és uralkodója iránt, örömteljes hangulat uralkodik.

— A miniszterelnök titkárnak kiténtetése. Ferdinánd bolgár király dr. Bárczy István miniszterelnöki titkárnak a Sándor-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Kósza hírek a német császárról. Hogy, hogy nem: Vilmos császárról valakinek eszébe jutott elhíresztelni azt, hogy étközés közben halesontot nyelt s hogy emiatt műtétnek vetették alá. A bécsi börzére is eljutott ma délelőtt a hír. Ott „Corriera Israelitica“ felirattal nyomtatványt terjesztettek s ezt tartalmazta: Kurka Antal sorhajóorvos, Vimbarszky fregat-orvos és Rott, a pólai tengerészeti kórházból Korfuba utaztak, hogy Vilmos császáron operációt végezzenek. Vilmos császár halesontot nyelt, amely a torkot megsértette és a tüdő irányában feszültséget okoz. A császár nagyon szenved és erősen köhög. Az orvosok Röntgen-sugarakkal voltak kénytelenek a halesont helyét megjelölni, mert a gége-tükrrel erre képtelenek voltak. A császár környezete kétségbe volt esve és éterbefeckendézést adtak a császárnak, hogy fájdalmát csillapítsák. A három orvosnak sikerült a halesontot eltávolítani s a császár most jobban van. Későbbi táviratok az egész híresztelést megzáfolták. A jelentésben megnevezett három orvos közül dr. Kurka ez idő szerint a pólai haditengerészeti kórház szemorvosa, Vimbarszky dr. Pekingben van és dr. Rott a Schwarzenberg hajón tartózkodik, amely most Dalmácia partjain czirkál.

— Kiténtetések. A király dr. Szekulits Lázárnak, a görög-keleti szerb nemzeti egyház titkárnak, egyházi téren szerzett érdemei elismeréséül, a harmadosztályú vaskoronarendet adományozta, *Stojan* János karánsebesi görög-keleti román plébánosnak, sok évi buzgó működésével szerzett érdemei elismeréséül, *Taritsky* Ferencnek, a kolozsvári siketnémák intézete nyugalmazott igazgatójának, sok évi buzgó szolgálattal a siketnémák oktatása terén szerzett érdemei elismeréséül, a koronás arany érdemkeresztet, *Béres* István Megyei közszékhelyi római katolikus kántortanítóknak, sok évi buzgó és eredményes működése elismeréséül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— Báró Czikann halála. Pozsonyból jelentik, hogy báró Czikann Móricz, volt pekingi és belgrádi követ, gróf Zichy Géza veje, ma reggel hirtelen meghalt.

— Az újságírók egyesületéből. A Budapesti Újságírók Egyesületének segítőalap igazgatósága ma délután dr. Bródy Lajos elnöklésével ülést tartott. Az igazgatótanács a mai ülésen 650 korona segélyt osztott ki.

— Az orleansi szűz boldoggá avatása. A római Péter-templomban tegnap volt Jeanne D'Arnak, az orleansi szűznek boldoggá avatása. A bazilika gazdagon fel volt díszítve. Az orleansi püspök misét szolgáltatott. Az ünnepségen 13 kardinális, 60 francia és számos külföldi püspök, az alenconi herceg, a pápa hozzátartozói, 30.000 francia zarándok és sok ezer olasz hívő voltak jelen. Az esti istentiszteleten a pápa is részt vett.

— Lopuchin pöre. A Lopuchin-pör tárgyalása nyilvános lesz s csak akkor rendelik el a zárt tárgyalást, mikor hivatalos titkok fognak szóba kerülni.

— Báró Kaas Ivor állapota. A nagybeteg báró *Kaas* Ivor állapotában, mint sajnálatlalt értesülünk, nem állt be olyan változás, amelyet biztató jelnek lehetne tekinteni a javulásra. A beteg orvosai ma délelőtt tíz órakor konziliumot tartottak. A báró délelben több órán át nyugodtan aludt. Dél óta semmi lényeges változás nem állott be. A láb délelben fokozódott, de kinin bevétele után megint csökkent. A déli órákban erősebb rohama volt, ami nagyon kimerítette a beteget. Délután hat órakor dr. *Matolczay*, dr. *Kövecz* Kálmán és dr. *Ketty* László konziliumot tartottak. A beteg az éjét nyugtalanul és változatlanul magas lázban szenvedte át.

— Katonai léghajózási tanfolyam. Bécsből jelentik: A katonai léghajózási kiképzést nyújtó léghajós tanfolyam ez idén május 1-től szeptember 30-áig tart. A tanfolyamban való részvételre a gyalogságnak, a műszaki csapatoknak s a táborig és a vartüzérségnek keretéből 19 alantás tisztet, továbbá egy tengerészisztet jelöltek ki: ezt a számot a figyeldő-szolgálatban való kiképzés végett a tábornoki, a tüzér- és a mérnökknak több tisztjével egészítik még ki. A gyakorlati kiképzés céljából Bécs környékén, a bécsi helyőrség csapatgyakorlataival összhangban, öt ízben tartanak táborig és erődítési léghajóosztályokkal több napi gyakorlatot. A gyakorlati léghajózási intézetet, amely Hinterstoisser Ferencnek, az ismert léghajósnak parancsnoksága alatt áll, a vartüzérségnek és a műszaki csapatoknak 160 emberével egészítik ki s mind a 14 táborig tüzérandár legénységéből és kiselejtezt lovaiból 55 emberből, 15 háts- és 82 igáslóbból álló vontatókülönítményt alakítanak. Az 1. és a 2. hadtestnek ez idén Neutitschein környékén való nagygyakorlatain már két teljesen felszerelt táborig léghajóosztály vesz részt.

— Pranger Gyula temetése. Ma délután temették el *Pranger* Gyulát, *Pranger* József udvari tanácsosnak, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkárnak Londonban szerencsétlenül véget ért fiát. A magyar kormány Bécsben időző tagjai megragadták az alkalmat és a megtört családnak kifejezték részvétüket. A holttestet a Dorotheagassei evangélikus templomban ravatalozták fel virágok és koszorúk között. Az elhunyt szülei, fivére és a család többi tagjai az első padsorokban foglaltak helyet. A gyászoló közönség soraiban ott voltak dr. *Popovics* Sándor, az Osztrák-Magyar Bank új kormányzója, *Tarkovich* József magyar alkormányzó, az Osztrák-Magyar Bank főtanácsának valamennyi tagja és az intézet főtitkárja; a budapesti igazgatóságot dr. *Flitner* Frigyes főnök és *Schmid* Frigyes vezértitkárhelyettes képviselték. A gyászszertartásra eljött *Wekerle* Sándor miniszterelnök, gróf *Zichy* Aladár, ő felsége személye körül miniszter, *Szterényi* József és *Vértesy* Géza államtitkárok, dr. *Bárczy* István és dr. *Tormay* Géza miniszteri titkárok, továbbá a család számos magyar barátja is. A holttest beszentelése után a koporsót elindították utolsó útjára.

— A Wright-testvérek Amerikában. Newyorkból jelentik, hogy a Wright-testvérek a jövő hónapban hazautaznak Amerikába és Dayton városban (Ohioállamban) már javában készülődnek ünnepies fogadásokra. Taft elnök a két híres feltalálóknak személyesen fogja átadni a nagy aranyérmét. *Wright* Orville és *Wilbur* jelenleg Rómában időznek, ahol sikeresen kísérleteznek repülőgépjükkkel.

— A román püspöki zsinatok köréből. Nagyszombenben, Aradon és Karánsebesen ma ültek össze a román egyház püspöki zsinatai. Az első ülésben az igazoló-bizottsághoz utasították a mandátumokat.

— Husmérgezés. Minden hatósági ellenőrzés dacára gyakori a fővárosban, különösen a kültelkeken a romlott élelmiszer. Ma délután is csaknem áldozatul esett egy család holmi rossz hentesárúnak. *Bauer* Andrásné, egy Soroksári-ut 86. szám alatt lakó munkás neje, ma délelben a lakásával szomszédos hentesüzletben húst vásárolt, amelyet sültve föltálalt férjének és Ilona, meg Lajos nevű gyermekeinek. Egy óra múlva az egész család rosszul lett. Göresök kínózták az embereket, úgy hogy a házbéliek kihívták a mentőket. Ezek husmérgezést konstataáltak és az egész családot be szállították a Szent István-kórházba. A legbetegebb az apa, aki legtöbbet evett a rossz husból. Az orvosok szerint alig marad életben.

— A boszniai és dalmáciai katonák. A hivatalos lap vasárnapi száma jelenti: Ő császári és apostoli királyi felsége 1909. évi április 13-án kelt legfelső elhatározásával a katonai jubileumi keresztet méltóztatott legkegyelmesebben adományozni mindazoknak a katonai személyeknek, akik a különleges katonai intézkedések idejében 1908. évi október 1-étől 1909. évi április 30-áig Boszniában és Herzegovinában, valamint Dalmáciában tényleges szolgálatban állottak és 1908. évi december 2-án katonai jubileumi keresztet nem kaptak; továbbá a haditengerészetnél: az 1908. évi október 1-étől 1909. évi április 30-áig tényleges szolgálatra bevonult mindazon legénységi tartalékosoknak és haditengerészeti személyzetnek, akik 1908. évi december 2-án a katonai jubileumi keresztet nem kapták meg, de 1908. évi október 1-étől 1909. évi április 30-áig a dunai hajórajnál, az adriai hajókon és torpedónaszádokon hajón voltak, vagy a cattarói öbölben szárazföldi szolgálatot teljesítettek. Ő császári és apostoli királyi Felsége továbbá legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy mindazoknak a katonai személyeknek, akik a különleges katonai intézkedések idejében 1908. évi október 1-étől 1909. évi április 30-áig Boszniában és Herzegovinában, valamint Dalmáciában tényleges szolgálatban állottak, továbbá mindazoknak a haditengerészeti személyeknek, akik ugyanabban az időben a hajóraj, tartalék-hajóraj és dunai hajóraj hajóin, járművein és torpedónaszádjain, vagy a cattarói öböl helyi védelmére hajón voltak, avagy pedig a cattarói öbölben szárazföldi szolgálatot teljesítettek, ez az idő, illetőleg az ennél rövidebb, ebben az időszakban teljesített szolgálati idejük a nyugdíj (rokkantnyugdíj) kiszabásánál kétszeresen számítassék be. Ő császári és apostoli királyi Felsége továbbá legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy ezek a kedvezmények a 13. és 7. hadtestek egyes szolgálatban állott csapataira is, az erre nézve kiadandó különös utasításokhoz képest szintén kiterjesszenek.

— Verekedések egy népgyűlése. Zágrábról érkezik annak a híre, hogy Dugoselőben tegnap egy népgyűlésen nagy verekedések voltak. A népgyűlést Starcevic Milo hívei rendezték, de azt a Frankista legionisták mindenáron meg akarták zavarni. Megtámadták a gyűlésezőket, akik visszaverték a támadókat. A legionisták sehogyan sem tudtak belenyugodni vereségükbe és a pályaudvaron ismét verekedést kezdtek, de újra visszaverték őket. A verekedés folytatódott a zágrábi pályaudvaron is, ahol a legionáriusok inzultusokkal fogadták a hazatérő Starcevicéket. Ebből újra véres dulakodás támadt, mely a Frankisták megfutásával végződött. Egy ember, aki mindkét párttól távol áll, sulyosan megsérült.

— Kardaffér a Stefánia-uton. Hét fiatalember garázdálkodott tegnap este a Városligetben. Egyikük a revolverét kirántotta és lövöldözni kezdett. A Stefánia-uton velük szembe jött éppen Siposs György huszártizedes a feleségével s az öt golyó közül egy közvetlenül a nő mellett süvített el. Siposs kardot rántott, mire a társaság szanaszét futott. A huszár üldözőbe vette őket s utolérte Láng Árpád huszonéves szobafestőt, akit megvágott balkarján s a lábán. A vizsgálat során az is kiderült, hogy Sós László gyári munkás lövöldözött. Ezt a fiatalembert most keresik a detektívek.

— Nagy zavargás egy labdarugóversenyen. Glasgowban szörnyű zavargás tört ki egy labdarugó versenyen. A mérkőzések hatvanézer nézője megtámadta a játékosokat, felgyújtotta a kapuléczeket, a bejáratot és a kerítést. Több mint negyven ember, köztük számos rendőr, megsebesült. Mikor a tűzörség a tűzoltáshoz látott, a tömeg elvágta a csöveket és a tűzoltókat kövekkel dobálta. Az odasiető lovasrendőrséget ugyancsak megtámadták, azonban ennek dacára is sikerült azt a pavillont, melyben a játékosok tartózkodtak, a tömeg elől megvédelmezni. A zavargásnak az volt az oka, hogy a játékosok vonakodtak egy eldöntetlenül maradt mérkőzést folytatni.

— Eltűnt hagyaték. Egy gazdag debreczeni özvegyasszony, Kállay Jánosné, született Szádeczky Anna, a budapesti királyi ügyészségen följelentést tett, hogy eltűnt egy hatvanézer forintos takarékbetét, amely őt illette volna, de úgy látszik, hogy valaki már jogtalanul kivette a takarékpénztárból. Az ügyészség a följelentést áttette a rendőrséghez, ahol ismeretlen tettes ellen lopás és okirathamisítás miatt indult meg a nyomozás. A betét története a következő: Még a negyvenes években meghalt Hatvanban egy dúsgazdag földbirtokos, Szádeczky Mihály. Végrendeletében rokonaira és közeliakra hagyta nagy vagyonát, de több különös kikötést tett. Így a városi közkönyvtár javára azzai a föltétellel tett alapítványt, ha a könyvtárban szerelmi regényeket nem tartanak. Egy Eperjesen lakó fiatal rokonának százezer forintot hagyott, de csak úgy, ha nem megy férjhez. A többi közt még unokahugának, Szádeczky Anna, férjzett Kállay Jánosnénak is hagyott 60.000 forintot, de olyképen, hogy csak a kamatokat élvezheti, a tőkét pedig csak hetediziglen való leszármazottjai kaphatják meg. Ez az a hatvanézer forint, amely miatt a följelentés történt. A pénzt ugyanis a Pesti Hazai Első Takarékpénztárban helyezték el. Özvegy Kállay Jánosné, most arra való hivatkozással, hogy ő a Szádeczky-család ez ágának immáron egyetlen élő tagja, lépéseket tett, hogy a hatvanézer forintot megkapja. A takarékpénztárban kijelentették, hogy a betétről mit sem tudnak. A szabályok értelmében a harminczkét évvel ezelőtt elhelyezett, de érintetlenül hagyott betétek elévültek. A takarékpénztár azért mégis vizsgálatot indított a betét föl-kutatására, s ekkor kiderült, hogy csakugyan volt egy ötezeröttszáz koronás betét, de ezt harmincz évvel ezelőtt jogos módon fölvette valaki.

— A gonosz asszony miatt. Feltűnést keltő öngyilkosság történt tegnap Marosvásárhelyen. Adameszku Valér nevű oláhsályi földbirtokos tegnap odaérkezett s a Gott-féle vendéglőben szállt meg. Bezárkózott szobájába, amelynek falát teleírta közmondással, azután agyonlőtte magát. Az asztalon papírlapot találtak, melyre az öngyilkos ezt írta:

— Feleségem hanyagsága és rossz magaviselete miatt követhem el az öngyilkosságot. Megmaradt pénzemet osszák föl azok között, akik nekem gödröt ásának.

— Ellopott Madonna-kép. A velencei ügyészség értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy az ottani ortói Madonnához címzett templomból napokkal ezelőtt, a déli órákban ismeretlen tettesek ellopták Ballini János által festett s az olasz nemzeti művészet tulajdonát képező „Madonna a gyermek Jézussal” című festményét. Az ellopott kép hetvenöt centiméter hosszú és ötvenöt széles, úgy hogy a tolvaj könnyen a kabátja alá rejthette. Értékét hivatalosan kétszázézer koronára teszik, de a művészek szerint sokkal többet ér; mert ez a világhírű művészek egyik legnagyobb alkotása. A főkapitányság ezután is felkér mindenkit, hogy arra az esetre, ha a kép hollétéről tudomással bírnak, vagy ha valaki azt eladni, elzárólagosítani megkísérelné az illetőnél, erről azonnal értesíteni sziveskedjék.

— Körözött gyilkos. A főkapitányságnak van egy „bizalmas kéziratnak tekintendő” lapja: a *Bűnügyi Értesítő*. Ennek a lapnak a mai számában olvassuk: A magdeburgi törvényszék vizsgálóbírájának megkeresése szerint 1908. október 25-én betörték a magdeburgi „Szarvas” gyógyszerészre és revolverlövéllyel megölték Rathke gyógyszerészt. A rendőrség egy Knitelius Ottó nevű Offenbach-i születésű 171 cm. magas, 24 éves kereskedőt gyanúsít alaposan. Valószínű, hogy még néhány betörést követett el, sőt részt vett a Liposében múlt év november 2-án elkövetett rablógyilkosságban. Knitelius nyomozandó és letartóztatandó.

— A halott esküje. Egy fiatal pesti fiú, Schuller Márk, váci-uti cipésznek a fia, a 48-ik gyalogezred közkapitánya a múlt héten szerdán a fővárosba jött, hogy jelen legyen tizenkétéves Irma nevű nővérének a temetésén. A katona nagyon szerette a kis lányt és a koporsóban fekvő halottat bucsuzól többször ajkon esküszólt. Még aznap visszautazott ezredéhez, de már a vonaton érezte, hogy az ajka fáj. Csütörtök reggelre megdagadt az arca, mire az ezredorvos megvizsgálta a fiút. A vizsgálat hullámérgezészt állapított meg. A szerencsétlen katona szombatn reggel nagy kínok közt meghalt a katonai kórházban.

— A flumei tüntetések utójátéka. Fiuméből táviratozzák: A rendőrség Parigi Vaggi olaszországi illetőségű kereskedőt a Teatro Communaleban történt tüntetésen való részvétel miatt hat napi fogházra és kitiltásra ítélte. Parigi felebbeszt.

— Tisztogatás a nemzetiségi iskolákban. Dr. Vértessy Gyula, Temesvármegye kir. tanfelügyelője mindössze pár hónap óta működik Temesvármegyében, de erőlyesnek ismert kezének nyoma máris erősen látszik. Ugyanis temesvári levelezőnk írja, hogy nevezett tanfelügyelőnek a közigazgatási bizottság ülésén előadott jelentéséből kitűnik, hogy a vezetése alatt álló tanfelügyelő-ség ezideig, vagyis négy hónap óta meglátogatott 179 tanintézetet, ezek közül, főleg a magyar nyelv tanításának elhanyagolása miatt, egyházi főhatósági uton a megintést megelőzőleg figyelmeztetve lett tizenhat iskola; negyven iskola elsőfoku megintése iránt pedig előterjesztést tett a tanfelügyelő a kultuszminiszternél a közigazgatási bizottság útján. Ha az első megintés nem használna, következik a második s azután az iskola bezárása. Az iskolák megintésével egyidejűleg dr. Vértessynek a vármegye közigazgatási bizottság útján tett felterjesztéseire valószínűleg egy csomó fegyelmű eljárás is folyamatba fog tétetni a magyar nyelv tanítását elhanyagoló tanítók ellen.

— Szörnyű végzet. Egy család rettenetesen tragikus sorsáról érkezik tudósítás Marosvásárhelyről. Szekernyész Ferencz megyei hivatalnok Bandi nevű fia tegnap meghalt. Ez a gyászos eset a hatodik ebben az esztendőben a családban. Hat gyermeke halt meg egy év alatt a Szekernyész-családnak. A szülőket földig sújtotta le a borzasztó katasztrófa és az egész vármegyében óriási a részvétel a család iránt, amelyet szinte kipusztított egy gyászos esztendő.

— Diákok a Műsarnokban. Az iskolák husvétii szünete alatt számos délvideki iskola növendékei jöttek fel tanáraikkal a fővárosba, hogy a tavaszi tárlatot és a tárlaton Benczur mesternek hatalmas millennáris festményét megnézzék. Ma megkezdődött a fővárosi tanintézetek diákjainak zarándoklása, s már az első napon ezer meg ezer fiatal tanuló gyönyörködött az örökbecsű alkotásban és a tárlatban. A Képzőművészeti Társulat igazgatósága ezen az uton értesíti az iskolák igazgatóságait, hogy a növendékek csoportosan, tanáraik vezetésével teljesen ingyen nézhetik meg a kiállítást. A látogatást azonban mindenkor előzetesen a titkárságnak be kell jelenteni.

— Megvette más asszony férjét. Mezei János szabadkai asztalos Budapestre ment munkát keresni. Férje távollétében visszamaradt felesége kétszáz koronáért megvette Csányi Sámuelnéval ennek férjét. Mezeinél az összegből száz koronát azonnal lefizetett és közjegyzői kötelezvényt adott, hogy a másik százat három hónap múlva fizeti ki. Már három hétig élt együtt Mezeinél Csányival, mikor férje tudomást szerzett a dolgról s tegnap hazajött és revolverrel kétszer rálőtt Csányira. Csányi életveszélyesen megsérült. Mezei önként jelentkezett a hatóságnál, hol letartóztatták.

— Merénylet egy vonat ellen. Pozsonyból jelentik: Tegnap délután Récs átlomás rendezőpályaudvar között egy récei parasztyerek pisztolyból rálőtt egy tehervonatra. A golyó Pintér Lajos vasuti ívezőt találta arczán, aki erre veszejt adott, mire a vonat megállt. A tettest elfogták.

— Házasság. Dr. Kun Lipót fővárosi ügyvéd eljegyezte Vadnai Ilonkát, Vadnai Henrik, a „Pesti Napló” kiadóhivatali igazgatójának leányát. Singer Bertalan eljegyezte Roth Katkát Budapestben.

Kovács Róbert, a Kohn Arnold-cég tulajdonosa eljegyezte Kálmán Margitot Budapestben.

Markovits Edith Goldberger Ignáczal e hó 29-én délelőtt 11 órakor tartja a VI-ik kerületi anyakönyvvezető előtt házasságkötését.

Fülöp Alfréd banktitkár vasárnap délelőtt tartottá esküvőjét Forgács Lajos és neje, Kriszhaber Helén leányával, Boriskával a VIII. ker. anyakönyvvezetőségénél.

— Nászajándékok, jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művészi ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerethetik be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Gyilkosság vagy tréfa. Birmingham közelében néhány nap előtt egy véres munkás-zubbonyt találtak, amely golyókkal volt átlukasztva, a zubbony zsebében pedig a következő portugál nyelvű levél volt:

Bossu és halál az ámulokra!
A nagy tanács elhatározta, hogy neked 24 órán belül, miután ezt az ítéletet megkapad, meg kell halnod!

London, április 12.
A rendőrség lázasan kutat, mert politikai gyilkosságot sejt, de az sem lehetetlen, hogy rossz tréfa az egész.

— **Lelőtt uriaszony.** Ma este hét órakor a Palicsra vezető országúton agyonlőtték özvegy Háverda Boldizsárné ügyvédnét. Háverdáné szőlőjéből társalkodónője társaságában a villamos állomás felé igyekezett. Az egyik villa kerítése mellett egy sötétkék ruhába öltözött fiatalember ugrott elő és közvetlen közelből revolvérrel mellbélte. Az öreg asszony felsikoltott: Jaj, meglöttek és holtan rogyott össze. A merényletnek sikerült elmenekülnie. A hatóság erősen nyomozza a tettést. Háverdáné gazdag asszony volt s pénzkölcsönök adásával foglalkozott. Azt sejtik, hogy a merénylet valamelyik adósa volt. A vizsgálatot az irányban is folytatják.

— **Szétugrasztott hazárdjátékosok.** Szombatról vasárnapra a rendőrség Nagy razzitát tartott az alsóbb rendű kávéházakban, ahol megint nagyon elszaporodtak a fosztogatók és hazárdjátékosok. A rendőrség tudta, hogy a legtöbb sipista a Dohány-utca és Nagydífa-utca sarkán levő „Marilla”-kávéházban tartózkodik, a meglepetésük azonban nehéz, mert a játékosok „zsebből” játszanak, azaz nem tartják az asztalon a téteket. Szombaton éjszaka két detektív pincéznek öltözve elvegyült a kávéház vendégei közé és csakhamar megállapította, hogy tiz- és huszoros tételekben makao és ferbli folyik. Erre észrevétlenül kinyitották a kávéháznak az udvarra vezető ajtaját és beengedték detektív társait. A játékosok föl sem ocsudhattak, amikor a detektívek már ott termettek és rájuk kiáltottak:

— A törvény nevében!

A meglepett játékosok a kijáratok felé iparkodtak — egyenesen az egyenruhás rendőrök karjai közé. Harminczkét hazárdjátékost állítottak elő a rendőrségen és valamennyi ellen megindították az eljárást.

— **A kártya rabja.** Fodor Sándor husz éves gyógyszerészességét ma délután Ferencz-körút 36. sz. alatt levő lakásán morfiumot ivott. Miután a méregpoharat fölhajtotta, átsietett lakásadónőjéhez és bejelentette neki, hogy megmérgezte magát. A megremült asszony rendőrré küldött, akinek a jöttére Fodor bezárkózott szobájába. A rendőr azonban rátorzta az ajtót és az öngyilkosjelölt tiltakozása dacára kocsin a Szent István-kórházba vitte. Fodor az egész uton eszméletlen volt és elmondta a rendőrnek, hogy a kártya miatt akart meghalni. Gyermekkorától szenvedélyes kártyás és ez a szenvedélye mindenféle bajokba, anyagi zavarokba sodorta. A kellemetlenségek elől akart a halálba menekülni. A kórházban elvesztette eszméletét, mert a morfium hatni kezdett. Állapota életveszélyes.

— **Menekülés a halálba.** A Bem-utca 10. száma alatt szobát bérelt tegnap egy fiatalember, aki aztán rögtön magára zárta az ajtót és egész este nem mutatkozott. Este lövés verte fel az ócska ház csöndjét s amikor a szobába behatoltak, az ágyon feküdvé, holtan találták a fiatalembert. Revolvérrel halántékra lötte magát és szörnnyel halt. A kihívott rendőrségi bizottság egy özédulát talált az asztalon, amelyre az életunt ezt írta:

A Tavaszmező-utca 17. száma alatti főgimnázium gépközlekedőjének a fia vagyok.

Az öngyilkosság okáról nem nyilatkozott s egyelőre nem is tudták megállapítani. Annyit tudnak, hogy az életunt tényleg Kállay Antal gépközlekedő fia. Holttestét a törvényszéki orvostani intézet boncolótermébe szállították.

— **Az „Orvos-Otthon” Marienbadban.** Dr. Tuszkai Ödön, a marienbadi Orvos-Otthon igazgatósági tagja a következő felhívást intézi az orvosokhoz: Nagyon kérem azon t. orvos urakat, kik a nyáron Marienbadban Orvos-Otthonunk vendégei akarnak lenni, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb május hó 8-ig nálam bejelenteni sziveskedjenek. Mindenkit, ki jelentkezik, szivesen látunk és a jelentkezés sorrendjében helyezünk el a lakásokban, melyek 4 héti teljesen díjtalanul bocsátunk rendelkezésére. E lakások egyelőre — míg az Orvos-Otthon saját háza fel nem épül — a legszebb villákban, szállodákban és orvosok házaiban vannak. Ha a kellő időben jelentkeznek az orvos urak, úgy az elő- és utóévadban nejeik és kiskorú családtagjaik számára is nyújthatunk kedvezményeket. A mi kedves vendégeink a lakásokon kívül jelentékeny kedvezményekben részesülnek a vendéglőkben, teljesen díjtalanul, kapják a fürdőket, nem fizetnek gyógy- és zenodíjakat, szabadjegyet kapnak az olvasóteremben és az összes reunionokhoz. Kívánatos volna, hogy mielőbb felépüljön saját házuk, amidőn is még sokkal több kedvezményt nyújthatunk. E célból tagokat gyűjtünk az orvos urak köréből (évi 5 korona tagdíj) és kérjük, hogy a belépni szándékozók vagy nálam vagy Marienbadban jelentkezzenek. Dr. Tuszkai Ödön, a marienbadi „Orvos-Otthon” igazgatósági tagja.

— **A villemos kalauz huszkoronása.** Ma délután a Kossuth Lajos-utczánál egy huszkoronásos szállt föl a közúti villamosra s a 267. számú kalauzzal egy huszkoronást váltott föl, a huszkoronást azonban elfelejtette a kalauznak odaadni. A kalauz el volt foglalva s ő is megfeledezett a huszkoronásról. Most a kalauz kéri a századost, aki bizonyára eddig észre sem vette feledékenységét, hogy sziveskedjék neki a huszkoronást megküldeni.

— **A pálinka.** Zola Emil e megkapó, izgalmas jelenetekben gazdag színműve után készült mozgófénykép naponta bemutatásra kerül az Edison-mozgófénykép vállalatban (VI., Nagymező-utca 21.) A szerepeket a legkiválóbb párisi színművészek személyesítik.

— **A Bonbonnière Kabaret új műsora.** Az új áprilisi műsor változatosságában és mulattató érdekességében az eddigieket is felülmúlja. A mai bemutatón különösen tetszett Gertrud Barrison, aki stílusos kosztümökben ó-német balladákat adott elő, majd egy művészi táncszal ragadta el nézőit. Karl Holitzer a másik vendégművész eredeti ó-német szoldos kosztümében középkori dalokat énekelt viharos tetszéssel. A régi gárdából különösen Szalai mint konferenciére, Vörös Lili, Virág, Kököny Ili és Pap János tetszett.

— **Razzia a fővárosban.** A rendőrség ma általános razzitát tartott a főváros területén, amely alkalommal 254 embert fogtak el. Kerületenként elfogtak: az I. kerületben 6, a II.-ban 2, a III.-ban 11, a IV.-ben 7, az V.-ben 9, a VI.-ban 23, a VII.-ben 83, a VIII.-ban 40, a IX.-ben 24, a X.-ben 14, a Dunaparton 9, Ujpesten 4, a keleti pályaudvaron 14, a nyugati pályaudvaron 8 lakás nélküli és munkátalan embert.

— **Halálozás.** Varannói és gáli Hegedüs Ödön, a m. kir. Kereskedelmi Múzeum elhunyt főfelügyelőjének temetése vasárnap délután ment végbe a Kerepesi-uti temető halottasházában. A gyászoló családon kívül megjelentek: dr. Szűry János miniszteri tanácsos, a kereskedelmi minisztérium részéről, Gelléri Mór igazgató az Országos Iparegyesület részéről, Palfkóczy nyugalmazott altábornagy, dr. Kovács Gyula udvari tanácsos, a Kereskedelmi Múzeum tisztviselői kara élén és az Iparosarnok egykori állandó kiállításának számos kiállítója. A gyászszertartás után dr. Kovács Gyula megindító beszédben búcsúztatta a Kereskedelmi Múzeum legrégibb tisztviselőjét, aki több, mint negyedszázadon át számos kiállításban ritka buzgalommal szolgált a magyar ipar érdekeit.

Racsai Kálmán Sándor ügyvéd, volt 48-as honvédszázados április 18-án Kolthán meghalt.

— **Megnyílik az Amerikai Park.** Május első napja nevezetes eseményt hoz a fővárosi közönség számára. Megnyílik az Amerikai Park (Ös-Budavára), világiárosi életünknek ezen pompás látványossága, mely a közönségnek valószínűleg nélkülözhetetlen nyári szórakozó helyévé lett. A mult asztendei látogatottság, az izzig-vérig nagyvárosi mulatótelep hatalmas sikere arra bírta Friedmann Adolf igazgatót, hogy a mulatóhelyet megnagyobbítva és átalakítva nyissa meg az idén. A nagystílusú igazgató kiváló érzékét és áldozatkészségét bizonyítja, hogy az amugy is nagy terep épült mulatót a szomszédos telkek megvásárlásával újabb 1200 négyzetméteri területtel megnagyobbította. Így azután módjában áll, hogy a tarka mesevárost még szebb és imponzansabbá varázsolja. A világhírű tatali angol-park másával lép meg a közönséget s elragadó látványosságot nyújt a ylagedorn-féle szökőkutall, mely egymagában 40.000 koronába került. Ezenkívül több új látványossággal bővítette a mulatóhelyet, úgy, hogy az méltán rászolgál arra a nagy érdeklődésre, melylyel már évek óta feléje fordult a közönség. Az Amerikai Park művészeti programja elsőrendű lesz az idén is. Ugy a Nagy Varietében, mint a Tabarin Moulin Rougeban világhírű művészek, a legraffináltabb izléssel összeválogatott attrakciók fogják gyönyörködtetni a közönséget. A mulatóhelyre szóló bérlet-jegyek máris kaphatók a Parisiana-mulató pénztáránál. Az egész idényre szóló bérlet-jegyek ára urak részére 12 korona, kabonatiestek és hölgyek számára 8 korona.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Polgár Sándor orvosi műszer, kötszer és sérvkötőgár, mely 15 év óta fennáll, a legjobb hírnévnek örvendő cég, ahol minden e szakmába vágó cikket nemcsak a legújabbabb áron, hanem legelőkeltebben elkészítve kaphatni. Prospektussal, vagy felvilágosítással szivesen szolgál Polgár Sándor orvosi műszergyáros, Budapest, VI., Erzsébet-körút 50. szám.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Szívbeteg és véredényelmesedés ellen Finsen-féle ivilámpafürdőt alkalmaz dr. Hönig Izso vilányvilágító intézetében (Budapest, IV., Károly-körút 24.) Ezt az eljárást a kopenhágai Finsen-intézetben több, mint ezer szívbetegnél sikerrel alkalmazták, hazánkban először dr. Hönig próbálta ki és a javult és gyógyult betegek egész sora igazolja ezen kényelmes és fájdalomtalan gyógyeljárás sikerét szívbillentyűbeteg, szervizombetegedés, véredényelmesedés, ideges szívbeteg és szívzorongási rohamok (asthma, angina pectoris) esetében.

x Fái Géza uriszabó céget, aki üzletének át-helyezése folytán arait lényegesen redukálta, olvasóink figyelmébe ajánljuk. Budapest, IV., Váci-utca 37. sz.

A Dmke. nagygyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 19.

A Délmagyarországi Közművelődési Egyesület ma tartotta meg az idei nagygyűlését Ujvidéken. A közgyűlés valószínűleg ünnepi eseménye lett Ujvidék társadalmi életének, s a megjelent vendégsereg díszes sokaságában ott láttuk a szerbek híres íróját és költőjét, Hadzsics Antalt, az ujvidéki „Szerbka Matica” elnökét is. A vendégeket hozó különvonat délután érkezett meg az ujvidéki pályaudvarra, melyet ez alkalomra csinosan feldíszítettek. A pályaudvaron igen nagyszámú közönség lelkes éljenzéssel fogadta az érkezőket, akiket a városi tanács, élén Demetovics Vladimir dr. polgármester üdvözölt. Este Kövessy Albert szingapuzgató diszlokádási rendezett a vendégek tiszteletére, mely után a Mayer nagyszálló éttermében ösmerkedési est volt.

A közgyűlést vasárnap délelőtt tartották meg a városháza dísztermében. A hatalmas terem egészen megtöltötte Ujvidék városának előkelő közönsége, valamint az egyesület szabadkai, szegedi, mákói, verseczi, fehértemplomi, lugosi, titeli, palánkai, resiczai, vingai és budapesti fiókjainak kiküldöttei. Az elnöki emelvényen a DEMKE igazgató-sága és a megjelent előkelőségek foglaltak helyet. Ott voltak: Perjessy László ügyvezető alelnök, dr. Balla Aladár, Ujvidék főispánja, dr. Becsey Károly orsz. képviselő, báró Podmaniczky Endre, Jedlicska Béla szegedi kir. közjegyző, Zsiros Mihály táblabíró, Szele Róbert tankerületi igazgató, Gallovich Jenő, a DEMKE főtitkára, stb. Perjessy László alelnök nagyszabású megnyitó beszédében üdvözölte a megjelenteket és köszönetet mondott Ujvidék város közönségének azért a lelkes fogadtatásért, amelyben az egyesület ideérkezett tagjait részesítették. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Balla Aladár főispán emelkedett szólásra.

Fontos eseménynek tartom — ugymond — hogy a Délmagyarországi Közművelődési Egyesület ezidei rendes közgyűlését itt Ujvidéken tartja meg, mely város eddig a kultúra térképén csak mint a Szerbka Matica székhelye szerepelt. Igyekezzünk a magyarság részére a szeretet fegyverével meghódítani idegenajku polgártársainkat. E felfogásnak hódolva azon meggyőződésre jutottam, hogy a magyar kulturának, nagy és dicső nemzeti eszméinknek barátokat, támogatókat, munkatársakat és ha kell, harcsozókat nemzetiségünk között csakis helyes nemzetiségi politikával lehet szerezni. Ezt a helyes nemzetiségi politikát, mely nem a megalázás és erőszak, hanem a megértés és szeretet fegyverével akarja meghódítani a magyarság részére az idegenajku polgártársakat, mi inagruáltuk először Ujvidéken. Hogy vannak-e ennek eredményei, azt méltóztatásuk a következő néhány esetből megítélni. Alig, hogy e politika alapjára helyezkedtünk, történt itt, e közgyűlési teremben, hogy a szerb bizottsági tagok, mint egy ember, a magyar színeszet támogatására tanácsunk által kért évi segélyt velünk magyarokkal egyhangulag szavazták meg. Kossuth, Rákóczi, Mészáros, Schweid, és más nagyjaink emlékének megörökítésére kért összegek megszavazásakor szerb bizottsági tagjaink egyhangulag a magyarok mellé állottak. A tisztán a magyar nyelv és szellem terejlesztésére, hódítására alakult DEMKE, illetve annak ujvidéki fiókja részére a tanács által javasolt évi segély megszavazásakor szintén egyhangulag állást foglaltak e javaslat mellett. És bár utóljára említem, mégis mint legörvendetesebb, mondhatnám korzalkalkotó eseményt kell külön feljegyeznünk azt, ami a magyar képviselőházban február hó valamelyik napján történt, ahol Manojlovics János szerb nemzetiségi képviselő nyílt üléshen, tehát az egész ország színe előtt konfessziót tett magyar nyelvünk mellett, követelvéen, hogy az állam legfontosabb intézményénél, a közös hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadseregben a magyar nyelv mielőbb behozassék. Ezek tisztelt közgyűlés elvitáztatlan kézzel fogható eredményei egy helyes nemzetiségi politikának. Eppen ezért engedjék meg, hogy úgy a magam, mint városunk közönségének nevében hálás köszönetet mondjak a DEMKE vezetőségének, hogy rendes közgyűlésének Ujvidék falai közt való rendezésével nekünk ujvidékieknek alkalmat adott igaz magyar érzelmeinkről, a magyar kultúra érdekében teljesített munkásságunkról tanuságot tehetni. Kívánom, hogy e kapocs, mely a legszebb és legnemesebb ézés, feloldhatatlan maradjon a DEMKE és Ujvidék városa között.

Lelkes éljenzés és taps követte a főispán beszédét, amely után a közgyűlés rátért az egyesület folyó ügyei tárgyalására. Becsey Károly orsz. képviselő indítványára a közgyűlés az egyesület elnökévé egyhangu lelkesedéssel Justh Gyulát, a képviselőház elnökét választotta meg. Majd megalakították a tisztikart. Ügyvezető alelnök lett Perjessy László, alelnökké pedig Herczeg Ferencz, Jankó Ágost és dr. Kern Lajos választották meg. Végül Perjessy László alelnök ismételt hálás köszönetet mondott Balla Aladár főispánnak, valamint Ujvidék város közönségének azért a lelkes és nagyzerű fogadtatásért, amelyben az egyesület tagjait részesítették. Ezzel a közgyűlés véget ért. Délben több száz terített lakoma volt.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Després Suzanne a Vigszínházban. Rossz társulattal a legjobb színésznő se menjen idegen városba vendégszerepelni. Idegen országba éppen-séggel ne. Després Suzanne nagyon győnge társulattal jött el most hozzánk és ez az oka annak, hogy ma esti bemutatkozását a Vigszínház közönsége nem fogadta azzal a melegséggel, amit ez a kiváló asszony pedig megérdemel. Csodálatos dolog, Bernstein Henri slágerdarabja nem hatott. Ugyanaz a darab, amely a Vigszínház ensemblesével sorozatos előadásokat csinált, ma este farszított. Ugyazólvan csak azok a vakmerő technikai jelenetek tettek benyomást, amelyek olvasva is izgalmat keltenek. A győnge partner, az egymástól idegenkedő együttes, meg a szegényes kiállítás szinte halványná, fáradtá tették ennek a nagy színésznőnek a ragyogó egyéniségét. A második fölvonás nagy jelenetig tartott, amíg föl tudott engedni a fagyosságából. A beismerés idegkorbácsoló szcénájában azonban egyszerűen lenyitja magáról a kedvetlenséget és olyan erővel szenvedte végig a kizsákolást, hogy betöltötte az egész színpadot. Az a jó fizetőpinczér megjelenésű ur, aki a férj szerepét adta, szerencsésen eltűnt mellette a maga jelentéktelenségében. Ez a jelenet aztán fölmelegítette a közönséget is és megbocsátotta a rosszul szabott kabátokat. Tapsolt Desprésnek. Nem olyan zajosan, mint most két éve, de spontán, meghódolva. A darab többi szereplői teljesen kezdetlegesen. Még statisztálni sem elég intelligensek Després mellett. Azonkívül rossz maszk és rosszul álló ruhák. Egy kicsit idegesség is tette az embereket a Hegedűs „Lagardes”-e után egy kellemetlen vidéki színész hamis deklamációját hallani. A Szerény briliáns alakítása után pedig egy kivágott „Nobody” figurát látni. A darab pedig rosszul. De milyen rossz! Csak most lehetett látni ebben a rosszul kiállításban.

Egyet pedig nem értek. Olyan okos asszony ez a Després. Volt itt már minálunk. Láttam azt is, hogy milyen igényeket nevelt a Vigszínház. Minek jött ide ilyen rossz társasággal?

(G—y.)

(*) Operánk vendégei. Egymást érik a vendégszereplések az Operaházban. *Feinhals és Stelek* után Preuse-Matzenauer Margit német operanékeső és Van Dyck Ernő, a bécsi, aztán pedig a párisi nagy operának ünnepelt tenoristája, kezdik meg vendégszereplésüket e héten, de a Walkür szordai előadásán, amikor Preuse-Matzenauer Margit Sieglinde szerepében mutatkozik be, a Siegmund szerepét is vendégművész és pedig magyar születésű énekes: Balta Károly énekli, aki több évvel ezelőtt Operánknak szerződött tagja volt: Szirovatka Károly név alatt. Azóta kisebb német színpadokon folytatta művészi pályafutását. Preuse-Matzenauer Margit a Fidelio-t választotta második fellépésül. Ezt az előadást szombaton tartják meg. Van Dyck pénteken kezdi meg vendégszereplését a Tannhauser című szerepében.

(*) Az „Eliana” bécsi bukása. A hivatalos táviríródtókon szombaton éjjel jelentések szaladtak végig, amelyek az „Eliana” bécsi diadaláról számoltak be. Ugyanazok ezek a sürgönyök, mintha Bécs megittasult volna Mihalovits muzsikájától és mintha a zeneértő közönség hódolatát rakta volna a zenetudós komponista lábához. A szombati sürgönyök alapján mi is sikerről írunk, holott Bécsben az „Eliana” úgy megbukott, hogy ilyen bukásra a legidősebb osztrákok, beleszámitva az aggok házána lakóit, sem emlékeznek. A bécsiek sirtak, a bécsiek nevettek, a bécsiek végül dühöngtek, hogy ilyen siralmasan üres, rosszul lopott muzsikával traktálták őket és a zeneszerzőnek is, az igazgatóknak is a nagypapig fölmenő rokonságot kombinálták néhány szót. A lapok pedig „levágták” az ambiciózus Mihalovitsot, a kultuszminiszter kedvencét, akiből ő neki annyi gyönyörűsége telik. A „Fremdenblatt” például így ír az operáról: A Népepera utolsó újdonságával ismét talány elé állított minket. Miért? Minek? Mire való ez? Mire jó, hogy ezt az operahullát nagy premierünnepséggel ravatalozzák föl a színpadon? A színpad fekete keret nélkül is gyászjelentés, a kritikások halottképek és a közönség a gyászoló gyülekezet. A lélekharang pedig szól, szól, vegyettek le kalapjaitok, mormoljatok osztondes halotti imákat: Eliana kiszzenvedett. Legyen köny-

nyű a föld partitúrájának! Valamikor érdekes lesz az „Eliana”, mint dokumentum bizonyítván, mely erővel vonzotta büvkörébe az embereket a bayreuthi óriás. A komponisták kopisták lettek. Vakon megesküdhetünk, hogy se Mihalovitsnak, se Herrignek nincs fogalma arról, hogy idegen szellemi tulajdonnal dolgoznak és hogy nincs az Eliánában egy sor, egy taktus, amely igazán az övék volna, minden másolt, utána komponált dolog. Csodálatos módon, ez a zene, amely Wágnernél csodálatra ragad, ezuttal teljesen hidegen hagy mindenkit. Nagy vigyázatlanság volt műsorra tenni ezt az operát és bemutatni oly generációknak, amely boldog, hogy az efféle művészetet tul van. Az üresség ebben a munkában egyszerűen elviselhetetlen. Figyeljék meg például, Kyot lovag milyen üres puffogással jelenti a királynőnek, hogy a vadászaton egy vadat megsebesített. Trónbeszéd, amely az összes brit szigetek annektálását jelentené, nem lehetne ennél fenhéjább.

Ezek a legszelidebb „kitötelek” a kritikában és ezek után bajos hinni egyéb bécsi lapnak, amelyek kegyelmesebben bánnak a derék Mihalovits-al.

(*) Kubelik Jan és a filharmónikusok. A filharmónikusokkal szövetkezett ma estére Kubelik és zenekari kísérettel játszott a Vigadó nagytermében. Kubeliket nem először halljuk ma és nem először méltányoljuk a kvalitásait. Hatalmas, minden nehézséget diadalmasan lenyűgöző technikája a legelső hegedűsök közé emeli őt, de ez nem elég ahhoz, hogy a legelső művészek között lássuk. Hiányzik a játékból a művészetnek az az ellenállhatatlan, magával ragadó érzetése, amely belemarkol a lelkébe és viszi, viszi magával a hallgatókat. A melódia megjelenik a hurjain, kifogástalan korrektséggel, csodálatos precizitással, de a forma alatt nincs lélek. A hangok szépen, csillogóan zengnek, de nem zokognak, nem sirják el a fájdalomunkat és nem trillázzák el az örömminket. Olyanféle a Kubelik játéka, mintha sose kinlódott volna a szenvedésével és mintha sose tette volna részeggé a mámor. Vágytalan, szenvedélytelen muzsika volt ma este a Kubelik muzsikája. Eleinte kissé unottan is játszott, lehet, hogy a széksorokban mutatkozó nagy házagok bántották. Mozart d-dúr hegedűversenyét meglehetősen könnyed föl-fogással játszotta meg és a sok rejtett szépséget nem tudta kihozni. Később mindinkább fölmelegedett és már a Bruch két fantáziájának egyes részéinél gyönyörű dolgokat produkált. Széles tónusa valami melegséget vitt be a levegőbe és csillogó kantilénájával teljesen megkapta a hallgatóit. Még erősebb hatást ért el Paganini „O pitalé” című darabjával, ahol aztán teljes nagyságában bontakozott ki a Kubelik technikája. Az egyébként meglehetősen üres, hegedűs-krobata-produkciót szüdületes technikával játszotta meg és — különös — talán ebbe a darabba vitte bele a legtöbb érzést is. A pillái izzón vibráltak, selymesen, puhán szólaltatta meg a flageoletteket és káprázatos biztossággal peregettette le a panageokat. A közönség sokat tapsolt a művészeknek, aki egy Bach-preludiummal köszönte meg az ovációkat.

A filharmóniai zenekar a szólószámok között Debussynek a „Faun délutánja” (Après midi d'un Faun) című művét játszotta el. Már három esztendővel ezelőtt is nagy sikere volt ennek a gyönyörű muzsikának, ma még jobban megfogta a közönséget. A sok bizarr hangulat, a pompázó hangfejtés, a hangszerelés ezer raffinementja: mind érvényre jutottak a filharmónikusok előadásában, akik a mai rendkívüli koncerttel szépen fejezték be az idei színpadjukat. (de).

(*) Szimfóniai hangverseny. Vasárnap délután rendezte Kun László szimfónikus zenekarával harmadik ifjúsági hangversenyét a zeneakadémia dísztermében. Ezuttal legutóbbi hangversenyének műsorát ismételte meg és egyaránt élvezettel hallgattuk Gluck „Iphigenia Aulisban” című operájának klasszikusan szép nyitányát, majd Perényi Géza öletes „Scherzinóját” a zenekar kiváló előadásában. Legnagyobb hatást azonban most is Mac-Dowell „Indian Suite”-jével érték el Kunék, amelynek minden száma után elementáris erővel tört ki a taps. Schubert hatalmas H-moll szimfóniájának két tétele került ezután előadásra, amelyet még Liszt I. magyar-rapszódiaja követett. A

Zeneakadémia nagyterme az utolsó helyig megtelt s a hálás közönség lelkes szeretettel ünnepelte Kun Lászlót és derék zenekarát.

(*) Fráter Lóránd hangversenye. Vasárnap délután tartotta Fráter Lóránd a magyar Troubadour hangversenyét a „budai Vigadóban” Földessy Arnold gondokaművész, a m. kir. Opera tagja és Révere Gyula hárfaművész közreműködésével. Sokszor volt már alkalmunk e helyen méltatni Fráter Lóránd speciális művészetét, mely tegnap is a maga nemes egyszerűségében működött; itt tehát inkább csak arra szoritkozunk, hogy a Duna-jobbparti közönség tetszéséről, mely már az első programponctoknál is élénken megnyilatkozott s mely a hangverseny vége felé (amikor a művész saját szerzeményű és országszerte ismert dalait adta elő), valóságos frenetikus lelkesedéssé fokozódott; adjunk számot. A hangversenyt Földessy Arnold nyitotta meg Ovi Caesar mély érzéssel előadott Cantabilejával. Földessynek hatalmas sikere volt a program 4-ik számaként szereplő Popper-féle „Fonódal” bravúros előadásával. Fráter programja tartalmilag három részre oszlott. Először a Csiky János földolgozta XVI., XVII. és XVIII. századbeli virágénekeket és szerelmi dalokat énekelt Révere Gyula hárfakisérére mellett, azután Székács Aladár néhány gyönyörű dalát; végül — mint már említettük — saját dalait adta elő. A zongorakíséretet Dienzl Oszkár ismert művészetével látta el.

(*) P. Márkus Emilia Kolozsvárt. Két gyönyörű esteje volt a kolozsvári közönségnek: Márkus Emilia játszotta el vendégként két híres szerepét Gauthier Margitot a „Kaméliás hölgy”-ben és Matildet „A folt amely tisztít”-ban. Mindkét alakítását Kolozsvárt is hasonló nagy tetszéssel fogadták, mint a fővárosban. A művész kolozsvári tartózkodása alatt folytonos ünneplésnek volt központja. Partnere a Dunas-darabban Kürthy György volt, aki szintén megérdemelt tapsokban részesült. Második este mutatkozott be Kiss Mariska, a színház új tagja, aki Krecsányitól jött s aki az illusztris vendég mellett is rokonszenves benyomást tett. Ihász Aladár Don Lorenzo szerepében jeleskedett.

(*) A „Sasfők” mai előadásán Flambeau szerepében kiváló tehetségű vendégművész mutatkozott be a Magyar Színház közönségének. Gere Zsigmond, a szabadkai színház tagja volt az új Flambeau, aki erővel és igazi rostandi stílussal játszotta meg a szerepét. A közönség méltányolta a vendégművész nagy kvalitásait és sokszor szólította a lámpák elé őt is és a többi szereplőt is.

(*) A Petőfi-Társaság ülése. Vasárnap délután tartotta a Petőfi-Társaság rendes felolvasó ülést, mely Mikszáth Kálmán ünneplésével kezdődött. Herczeg Ferencz elnök ugyanis elnöki megnyitójában méltatta Mikszáth Kálmán nagy-venéves írói pályáját, majd indítványozta, hogy a Petőfi-Társaság a mai ülés alkalmából köszöntse táviratilag az író, aki súlyos betegsége után a tengerparton üdül. Az indítványt elfogadták és nyomban el is küldték a sürgönyt. A felolvasások sorát Várad Antal nyitotta meg, aki Petőfi Sándor utolsó színpadi fellépésének történetét ismertette. Ez a fellépés 1844 október 12-én volt a Nemzeti Színházban, Egressy Gábor jutalomjátéka alkalmából. A költő a nagy színművész iránt érzett meleg barátságából lépett fel, hogy a bevételt növelje. Egressy a „Szökött kotona” szabóját játszotta, Petőfi pedig Gémesi notárius szerepét vállalta el. A költő elég jól megállta helyét a színpadon, ügyesen mozgott, de utolsó elszólásával hangos kacagást keltett a közönség soraiban. Azt kellett volna mondania: Julcsa kisasszony a menyasszony s ő zavarában ezt mondta: Julcsa kisasszony a vőlegény. A hangos kacagást, amely az elszólás nyomában kitört, a karzati ifjúság tüntető és lelkes éljenzése enyhítette. Az ifjúság így akarta imádott költőjének zavarát elpalástolni. Petőfinék ez utolsó fellépéséről csupán az „Életképek” című folyóirat emlékezett meg a híralat utolsó két sorában lesújtó szatírával. A zajos tetszéssel fogadott előadás után Palágyi Lajos, a társaság legutóbb választott rendes tagja sorába, tartotta meg székfoglalóját három nagylátású költeménnyel. Kettő közülük (Hajón, A világpolgár) bölcselkedő költemény, a harmadik (Katonai parádé) sikerült szatíra. Mutatóba közöljük „A világpolgár” című költeménynek utolsó sorait:

Költő, dícsérd hát emberét a kornak,
Ki nem csúg többé ősi babonán,
Kinek fejében világeszmék formák,
S már el sem férnek szűk, szerény honán,
Kivánd, hogy teljesüljön egyszer álma,
A szamuzott külföldjét hadd találja,
Viruljon, eljen a föld bármely táján,
Ki nyög magán és nyög szegény hazáján.

A hallgatóság a költő mindegyik versét zajos lelkes tapsal honorálta. Herczeg Ferencz elnök pedig szíves szavakkal köszöntötte őt a társaság tagjai sorában. Utána Hatala Péter olvasta fel „Az ördög hajdan és most” című történeti rajzát, amelyvel mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Végül Prém József mutatta be „A kőrő” című hatásos novelláját, amely eleven alakjaival és élénk meseszövevével zajos tapsokat váltott ki. A felolvasó ülést zárt ülés követte.

(*) **A karszemélyzet jutalomjátéka.** A Királyszínház kórusának, mint minden évben, az idén is meglesz az ő jutalomjátékuk. Az idén szombaton, a hó 24-én, tartják meg ezt a kiválóan érdekes előadást, amelyben a budapesti művészek és művésznők színejeva működik közre. Az előadás Félix Salten három egyfelvonásosának egyikével, a „Feltámadás után” című kitűnő szatirával kezdődik. E darab előadásán résztvesznek: *Forrai Róza, Tóth Irma, Lóránt Ilma, Rátkay, Papp Mihály, László Gyula és Karády.* Az egyfelvonásos után nagy cabaret következik, amelyen közreműködőket megígérték *Beöthy Lászlóné, Medgyaszay Vilma, László Rózi, Németh Juliska, Pálmay Ilka, Petrás Sári, Baumann Károly, Ferenczy Károly, Gyárfás Dezső, Király Ernő, Z. Molnár László, Fenyvesi Jenő és Virág Jenő.* Conferenciáre szerepére Nagy Endrét sikerült a karszemélyzetnek megnyerni. Az előadás délután három órakor kezdődik.

(*) **Stetka Gyula egészséges.** Stetka Gyula feles festőművésznőnk, az állami festőmesteriskola tanára — mint örömmel értesülünk — teljesen fölépült súlyos betegségéből. A művészt hetekkel ezelőtt vitték be a Vörös kereszt kórházba, ahol Imrédy tanár szanatóriumában helyezték el. Itt a gondos orvosi kezelés és ápolás folytán egészsége helyreállott úgy, hogy most már folytathatja művészi munkálkodását.

(*) **Az iparművészek ülése.** Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat választmánya a hó 17-én gróf *Hadik-Barkóczy* Endrő elnökletével ülést tartott. Napirend előtt az elnök megemlékezett arról a veszteségről, amely a magyar grafikai művészetet *Morelli* Gusztáv elhalálásával érte és bejelentette, hogy a Társulat az özvegyhez részvét-iratot intézett. A választmány nevében az elnök melegen üdvözölte *Vig Albert* és *Gaul Károly* tagokat legfelsőbb kitüntetésük alkalmából. Az igazgató jelentései során a választmány köszönettel vette tudomásul, hogy a kereskedelemügyi miniszter a helyi kiállítások rendezésének költségeire erre az évre 12.000 koronát engedélyezett a társulatnak. Jelentést tett továbbá az igazgató a most megnyitott lakásberendezési és debreczeni kiállításról, amelyek mértékadó vélemények szerint nagy sikert arattak. A veneziai nemzetközi művészeti kiállítás magyar iparművészeti csoportjának anyagát a társulat gyűjtötte össze s már le is küldte Veneziába. Ezután a választmány *Zsolnay Miklós* alelnök előadása alapján a társulat 1909. évi költségvetését tárgyalta, amelyet *Ballai Lajos, Szalay Imre* és *Matlekovits Sándor* hozzászólása után az elnökség javaslata értelmében fogadott el. Eszerint a bevételeket 104.583 korona 29 fillérben, a kiadásokat pedig 103.920 koronában állapította meg. A társulat ez évi közgyűlése május hó 2-án lesz az Iparművészeti Múzeum első emeleti termében. A vallás-és közoktatásügyi miniszter iparművészeti nagy aranyérmének zsürijébe gróf *Hadik-Barkóczy* Endrő elnököt és *Vig Albert* tagot küldte ki a társulat képviselőjében. *Zsolnay Miklós* alelnök előterjesztette a társulati tisztviselők szolgálati szabályzatának tervezetét, amelyet a választmány egyhangulag elfogadott. Ezután *Lajta Béla* azt indítványozta, hogy a társulat a jövőben a maga kiállításait a képzőművészeti kiállításokkal együttesen és egységesen rendezze. *Alpár Ignác, Zsolnay Miklós, Telcs Ede* és báró *Forster Gyula* hozzászólása után a választmány kimondta, hogy az indítványozó eszméjét rokonszenvvel fogadja, a kezdeményező lépéseket azonban a képzőművészek részéről várja. Végül 135 új tagot vettek föl a társulat kötelékébe.

(*) **Hanka.** A Magyar Színház legközelebbi üdönsége, amely szombaton, a hó 24-én kerül színre, *Zapolska Gabriella* lengyel író szatirikus erkölcscrájja, a „Hanka” lesz, amelynek előadását a legnagyobb gonddal készíti elő a színház. A darab témája egyszerű polgári milieuból van merítve és kitűnő megfigyelései és alakjai előreláthatólag nálunk is megérdemelt nagy sikert juttatják a darabot. A „Hanka” bemutatójáig holnap, kedden és csütörtökön a „Hivatalnok urak” kerül színre,

szerdán és szombaton a nagyszerű angol bohózat, a „Régi jó idők” és *Schnitzler* groteszk játéka, „A zöld kakadu” van műsoron. Holnap, keddtől kezdve a Magyar Színház előadásai nyolc órakor kezdődnek.

(*) **Az Akadémia** harmadik osztálya ma délután ülést tartott, amelyen *Klupáthy Jenő* levelező tag foglalta el székét a tudós társaságban. A folyadékok szilárdsága” című értekezésével. Az előadó ismertette azokat a pontos kísérleti vizsgálatokat, amelyeket a folyadékok szilárdságára vonatkozólag tett. A nagy tetszéssel fogadott székfoglaló után *Réthy Mór* rendes tag a fémek erőteltési vonalairól tartott előadást. Ezután *Koch Antal* rendes tag bemutatta *Prinz Gyulának* a kuldszai *Nan-Shan* morfológiájáról írt értekezését, *Bugarszky István* levelező tag bemutatta *Bognár Gusztáv* dolgozatát a bróm és hangyasav egymásra hatásáról s végül *Zimányi Károly* levelezőtárg a braziliai phenakit kristályalakjáról tartott előadást.

FŐVÁROS.

(*) **A ferencvárosi plébánia.** A ferencvárosi polgárság százötven tagu küldöttsége járt vasárnap délután *Hock János* országgyűlési képviselőnél, *Köbánya* plébánosánál, hogy meghívja a megüresedett ferencvárosi plébániára. A küldöttségben résztvettek *Tompa Antal* vezetésével a ferencvárosi függetlenségi és 48-as párt, *Gebhardt Károly* elnök vezetésével a ferencvárosi függetlenségi és 48-as társaskör, *Kohonyik Józseffel* az élén az ipartestületek és a IX-ik kerületi külterületi függetlenségi és 48-as pártkör küldöttjei. A küldöttség szónoka *Babarozsy* Ferenc nyugalmazott pénzügyi tanácsos volt. *Hock János* hálás örömmel fogadta a polgárság bizalmát s kijelentette, hogy a megtisztelő kérésnek eleget tesz. Pályázni fog a ferencvárosi plébánosi állásra, annak dacára, hogy sajnálná elhagyni kobányai hiteit, akik szeretettel vannak iránta s akiket ő is szeret. *Hock János*, miután a válasza nyomán támadt éljenzés lecsillapult, hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

(*) **A gázgyári kérdés.** A Magyar Mérnök- és Építészegyesületben *Bernauer Izidor*, a gázgyár világitási igazgatója, tartott előadást a budapesti gázkerédről. Először *Kajlinger Mihály* számításával foglalkozott s megállapította, hogy *Kajlinger* számításai alapjául a tanácsú ügyosztály hivatalos számításait vette, noha a gáztársaság számítása a fővárosra és a közönségre sokkal kedvezőbb eredményt mutat. Megállapította, hogy a hivatalos számítás szerint a szerződés ideje alatt a gázgyár csak a fővárosnak magának készpénzben és szolgáltatásban 207 millió koronát juttat, amely összegből a város 57 millió koronát fizet vissza s így a főváros háztartásának tiszta jövedelme 150 millió korona. A magánfogyasztóknak 89 millió korona kedvezményt biztosít a gáztársaság ajánlata. Tehát a főváros és a fogyasztóközönség összesen 239 millió koronát kap. Konstatálta, hogy az ügyosztálynak és *Kajlingernek* számítása szerint a gázgyár 300 millió korona várható bevételeként a főváros a felét, a közönség 30 százalékát kapja és a társaságnak 20 százalék marad. A gázgyár ezenfelül az 50 millió koronánál nagyobb beruházású gyárat ingyen és tehermentesen adja át a fővárosnak.

Bernauer ezután *Forbát Imrénének* a számításaival foglalkozott és kimutatta, hogy azok szám szerint leg is helytelenek, mert *Forbát* a francia ajánlat tényleges feltételeivel ellenkező, önkényes alapon számított. *Forbát* számításainak alapján, de számtani tévedéseinek kiigazításával, megállapította az előadó, hogy az első tíz évben a gáztársaság 4 millió koronával többet ad a főváros háztartásának, mint a francia ajánlat és 1940-től kezdve a város nemcsak, hogy nem kap egy fillért sem a francoziáktól, hanem közvilágítás címén még ráfizet az ajánlatra. A ráfizetés 1950-ben már negyedmillió koronánál nagyobb. Kimutatta továbbá, hogy a gáztársaság az órabér elengedésével a világitó- és ipari gáz árát összesen 5 fillérrel szállítja le, míg a francia ajánlat csak félfillérrel szállítja le a gáz árát, de csak a világitó gázét. Ez az ár változatlanul megmarad 1935-ig, amikor megint leszállítja félfillérrel. Megállapította *Bernauer*, hogy a fogyasztóközönség a szerződés egész ideje alatt kerek 80 millió koronával fizetne többet a francoziáknak, mint a gáztársaságnak. Az előadás után vita volt, amelyben a többi között résztvettek: *Bánó László, Kajlinger Mihály* és *Varga József*.

(*) **Budapest fő- és székváros tanácsának látogatása Szerajevóban.** Mikor az annektálás proklamálása után a boszniai és hercegovinai polgármesterek küldöttsége Budapesten járt, a főváros vezető emberei kijelentették, hogy e látogatást még a nyár folyamán

Szarajevóban viszonzni fogják. Mint a „Köl. Ert.” nek most jelentik, e látogatást június hó elejére tervezik. A szerajevói polgárság, különösen az ott letelepedett magyarországi körében már is folynak megbeszélések a magyar vendégek méltó fogadtatására. Bécs város közsegyműcsának látogatását már május hó közepe felé várják.

(*) **Az állatszallítványok kiszolgáltatása.** A borjuvárosokra érkező állatszallítványok késedelmes kiszolgáltatása miatt a főváros annak idején felterjesztéssel fordult a kereskedelmi miniszterhez. A miniszter most értesítette a fővárost, hogy a henteint kétszer tartani szokott vásárok közül a pénzügyi vásárra érkező küldeményeknek a vásártéri átlomásra való elszállítása és kiszolgáltatása rendszerint nem jár késedelemmel, mert erre a vásárra csak 30—40 kocsi rakomány érkezik. A keddi vásáron azért merülnek fel nehézségek, mert az erre érkező 150—200 kocsi rakomány legnagyobb része csak a vásár napjának reggelén szalad be a ferencvárosi pályaudvarra.

(*) **Az utczák olajjal való portalanítása.** Az utczáknak olajjal való portalanítása dolgában ma délelőtt értekezlet volt a közlekedési ügyosztályban *Rényi Dezső* tanácsos elnöklésével. Az értekezleten a kerületi előljáróságok beterveztették azoknak az utczáknak a névsorát, amelyeket nyáron olajjal kellene portalanítani. Az ügyosztály legközelebb elkészíti a programot.

EGYESÜLETEK.

(—) **Az Országos Pázmány-Egyesület.** Az Országos Pázmány-Egyesület évi közgyűléséről és az egyesület ügykezeléséről, valamint a vagyoni állapotáról szóló jelentést most becsatolták ki. A jelentés beszámol a veszprémi vándorgyűlésről, a pornográfia ellen indított sikeres küzdelemről, X. Pius pápa áldozó papsága alkalmából történt római zarándokutáról, több személyi ügyről, jubileumok, kitüntetések, továbbá az egyesület belső életében beállott változásokról. A katolikus újságírók Pázmány-Egyesületének vagyona 80.810.

(—) **A Szűnidei Gyermektelep Egyesület jubiláris közgyűlése.** A fővárosnak egyik legszebb és leghumánusabb egyesülete, a Budapesti Szűnidei Gyermektelep-Egyesület, vasárnap tartotta meg XXV. évi közgyűlését és ezzel kapcsolatban fennállásának huszonöt éves fordulóját ünnepelte meg, az újjáruházta közgyűlési termében. A tágas tornacs az egyesület tagjai és támogatói töltötték meg, az elnöki asztalnál pedig gróf *Teleki Géza* v. b. t. t. elnök és csákányi *Marx János* min. tanácsos, MÁV. igazgató-elnökhelyettes és csetei báró *Herzog Péter* egyesületi alelnökök foglaltak helyet. Gróf *Teleki Géza* elnök megnyitván az ünnepi közgyűlést, üdvözölte a megjelenteket. Ma már — ugymond — divatba jött a gyermekekkel való foglalkozás. Más egyetek ugyancsak kivesszik részüket a gyermekmentés szép munkájából és épp ezért ő a jövő feladatának tekinti, hogy az összes hasonló célú egyesületeknek egymás között az összeköttetést meg kell találni és egymást úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogatniuk kell. A maga részéről ily irányban kíván tovább működni. Az elnöki székből mond köszönetet az ország és a szegény gyermekek nevében mindazoknak, akik támogatásban részesítették az egyesületet, az adakozóknak, a tagoknak és a sajtónak. A megjelentek hosszas, lelkes tapsal fogadták a szép elnöki megnyitót, amely után az elnök bejelentette, hogy *Szabó József*, az egyesület eddigi buzgó titkára az állásától megvált. Javaslata a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet és hálát mondott a titkárnak eddigi munkásságáért. *Szabó József*, a lelépő titkár, hosszabb beszédben visszapillantást vetett az egyesületnek huszonöt éves múltjára és megállapította, hogy az egyeleti működésnek három kinagasló pontja volt, és pedig a balatonlellei, a hegybányai *Teleki Pál* és a zebegényi *Ferencz József* telep létesítése. Hálás emlékek távozik a titkári állásból és kéri a tagokat, hogy a jövőben is vegyék igénybe munkásságát. Ezután a titkári jelentés került tárgyalásra. A közgyűlés a jelentést udomásul vette és dr. *Szirmai Richárd* javaslataira a jelentésben foglaltakon kívül még köszönetet mondott *Deutsch Ernőnek, Gál Bertalannak és Kaufmann Samunak*, akik szintén tevékenyen közreműködtek az egyesület céljainak elérésében. Ezután a módosított alapszabályok tárgyalására került a sor. A közgyűlés *Déry Károly* kir. tan. javaslataira az alapszabálymódosításokat egyhangulag elfogadta. Majd öt új, egyenkint 1000 koronás alapítványt jelentettek be. Ezek: *Törley József*, *tornyai Fellner Sándor, Herzmann Berthold* és *neje, boglári Simon Jakab* és az *Első Magyar Általános Biztosító Társaság* alapítványai. A számvizsgálóbizottság jelentése után a jövő évi költségvetést állapította meg a közgyűlés. Végül a tisztújításokra került a sor. Tiszteletbeli tagoknak megválasztottak: dr. *Bárczy István* polgármester, *Magyarovits Mladen* székesfővárosi tisztifőorvos, *Singer Zsigmond* a Pester Lloyd és *Rákosi Jenő*

a Budapesti Hírlap főszerkesztői. Elnök egyhangú lelkesedéssel újlag gróf Teleki Géza lett. Alelnökök: gróf Edelsheim Gyulai Lipót, csákányi Marx János, báró csetei Herzog Péter és dr. Szirmai Richárd, pénztáros: Rau Gottlieb, titkár: Demjén Géza székesfővárosi tanácsjegyző (új), telepfelügyelő: Szabó József, ellenőr: Beck Adolf, jogtanácsos: dr. Székely Dezső, számvizsgálók: Dirnfeld Károly, Müller Ede és Déry Károly.

(—) A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetségének választmánya vasárnap délelőtt 11 órakor az Otthon írók és hírlapírók körében ülést tartott. Az ülésnek, amelyet Zilahy Simon elnök vezetett, legfontosabb tárgya volt: állásfoglalás a „Népszavá”-nak a pályaudvarokról történt kiirtása ügyében. A választmány hosszú vita után a következő határozatot hozta: „A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége a magyar államvasutak eljárását, amelyvel egyes sajtótermékek szabad terjesztésének gátat vetett, a sajtószabadság elvével összeegyeztethetőnek nem tartja, azt helyteleníti, sérelmesnek minősíti, lépéseket tesz annak hatályon kívül való helyezésére s egyben felír a kereskedelmiügyi kormányhoz, hogy a magyar királyi államvasutak és a Kiviteli és Csomagszállító Részvénytársaság között való szerződés megújításánál még a lehetősége is kizárassék az ilyen esetek megismétlődésének.” A továbbiak során a választmányi belső ügyeket tárgyalta.

(—) A Lipótvárosi függetlenségi és 48-as kör vasárnap délelőtt tartotta dr. Mangold Ármán elnökével ezidei rendes közgyűlését. Megnyitó beszédében az elnök kitért az aktuális politikai kérdésekre is s megállapította, hogy a függetlenségi eszmék azért nem hódíthattak nagyobb tért a Wekerle-kormány uralkodása óta, mert a paktum és a 87-es pártokkal való koalíció megbénították a függetlenségi párt akaratát és a függetlenségi eszmék megvalósítására való készségét. Nagy tetszéssel és meg-megújuló élénkséggel fogadott beszéde után a közgyűlés tudomásul vette a jelentéseket, megállapította a jövő évi költségeloirányzatot és megejtette a választásokat. Tiszteleti elnökké egyhangúlag Töszeghy-Freund Imrét választották.

(—) Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete vasárnap délután tartotta az új város háza közgyűlési termében hetedik évi rendes közgyűlését. A gyengélkedő gróf Batthyány Tivadar elnök helyett Benedek Sándor közigazgatási bíró, az egyesület alelnöke vezette a közgyűlést. Rövid megnyitó beszéde után az elnök bemutatta az évi jelentést. Az erről való vita végén a közgyűlés Jenev Géza indítványát tárgyalta. Az indítvány az állami tisztviselők vasárnapi munkaszünetének egységes szabályozásáról szól. Az egyesület ebben a tárgyan már régebben előterjesztést tett a kormánynak. Minthogy az előterjesztésre válaszképpen általános érvényű kormányintézkedés nem történt, az egyesület újabb előterjesztéssel kereste meg a kormány elnökét s arra kérte, hogy terjeszse ki a vasárnapi munkaszünet kedvezményét, azokra a tisztviselőkre is, akik eddig abban nem részesültek. A miniszterelnök a második előterjesztésre sem válaszolt. Ma az a helyzet, hogy a pénzügyi és igazságügyi minisztériumokban alkalmazott állami tisztviselők büntetés terhe alatt kötelesek vasárnap is rendes munkát végezni. A közgyűlés elhatározta, hogy újabb sürgető memorandumot intéz ebben a tárgyan a kormányhoz és az egyes miniszterekhez.

(—) Az Országos Magyar Népfürdő Egyesület vasárnap délelőtt tizenegyedfél órakor tartotta a várnagyháza dísztermében ezidei rendes közgyűlését. A gyűlésen gróf Batthyány Lajos elnököt, aki megnyitó beszédében megígérte, hogy bár laikus, tőle telhetően előmozdítja az egyesület nemes törekvéseit. Ezután dr. Weinberger Miksa főtitkár előterjesztette évi jelentését. A jelentések tudomásul vétele után a közgyűlés felhatalmazta a vezetőséget a jelzőokmányok felvételére és az építéssel kapcsolatos munkálatok megkezdésére. A közgyűlés végén a választásokat ejtették meg. Elnök gróf Batthyány Lajos lett, alelnökké Almády Géza székesfővárosi tanácsost, dr. Bokay Árpád udvari tanácsos, egyetemi tanárt és Hatvány-Deutsch József nagyiparost választották.

(—) A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap tartotta Nagybeacsken ezidei évi közgyűlését. A gyűlést Botka Béla főispán, elnök nyitotta meg. Somjai János titkár terjesztette elő évi jelentését, amelyben részletesen ismertette az egyesület széleskörű munkásságát. Ezután dr. Ferenczy Zoltán tartott előadást a könyvről és a könyvtárakról.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Itélet a Pártos—Giacomuzzi ügyben. Abban a szenzációs bűnperben, amelynek igazgalmait egész Erdély élénk figyelemmel kísérte, tegnap meghozta ítéletét a marosvásárhelyi törvényszék. Pártos Gyulát, akinek a golyójától találva, holtan maradt a földön Giacomuzzi Virgil, a törvényszék gondatlanságból eredő emberölésben mondotta ki vétkesnek és ezért egy hónapi fogházra ítélte. Az ítéletet mindenfelé nagy megnyugvást keltett. A tegnapi folytatólagos tárgyaláson a kérdéseket állapította meg a bíróság. Az egyik a szándékos emberölésre, a másik halált okozó súlyos testi sértésre irányul, míg a mellékkérdések az érs felindulásra és Pártos öntudatos eselekedetére vonatkoznak. Zágoni Bodolla Ferenc védő, magasröptű beszédben vázolta a két fiatal ember végzetét. Pártos huszonkétéves korában már mérnök volt, mindig jeles szigorlatai kitüntetésekkel eredményeztek, ambíciózus és munkaszerető, míg Giacomuzzi tartalékos tiszt és vagyonos magángazó. Szerinte áldozat mindkettő, az egyik meghalt, a másik vergődik. A lövés dulakodás közben történt, szándék nélkül, amiért kérte védelemét felmenteni. A közönség a beszéd hatása alatt hosszasan éljengett. A viszontválasz és az elnöki rezümé után az esküdtszék visszavonult. Délután három órakor hirdették ki az esküdtszék verdiktjét, mely szerint Pártos gondatlanságból elkövetett emberölés vétségében bűnös; a törvényszék e verdikt alapján — tekintetbe véve a 92-ik szakaszt — Pártost egy hónapi fogházra ítélte, amelyet azonban kitöltötnék vett. A közönség az elnököt zajosan megéljenzette. Az ítélet ellen a 92. szakasz alkalmazása miatt az ügyész felebbezést jelentett be.

Az ítélelbíróság elnöke Patay István volt. Dr. Pozsonyi Gábor marosvásárhelyi kir. törvényszéki elnök a következő szokatlan nyilatkozatot közli:

A lapok közlései tévesek és tendenciózusak. Az esküdtszék ítéletét abszurdumnak tartom. Mint a tanuvallomások alapján egész biztonsággal meg lehet állapítani, nem a fegyver véletlen elcsúszásáról van szó, amely esetben lehetne gondatlanságról beszélni, hanem a fegyver elsütéséről, ami magában foglalja a szándékosságot. Hogy ez a szándékosság mire irányul: testi sértésre vagy ölésre, az a használt eszközökből és a használat módjából kétségen kívül megállapítható: ez nem lehet más, mint ölési szándékkal véghezvitt eselekmény. A védőnek azon kérdésére, hogy beszámíthatlan volt-e Pártos a lövés idején, határozottan nemmel lehet felelni. Ez az orvosi szakvéleményekből, a eselekmény módjából és körülményeiből nyilvánvaló. Ha csökkent beszámítás alá is esik a eselekmény, ennek a mérlegelése a szakbíró ítékezésébe tartozik. Ha már gondatlanságból eredő ölést mondott ki az esküdtszék, a hibát a bíróságnak akként kellett volna korigálnia, hogy az egy nap és három év közti büntetés mértékéből a büntetőtörvény 290. szakaszának megfelelő büntetést kellett volna kiszabni, mert embert megölni büntetlenül nem szabad.

Mi köze a törvényszéki elnök urnak az ítélelbíróság s az esküdtszék ítéletéhez? A Kuriára tartozik ez a kérdés s nem a törvényszéki elnökre.

§ A nagyszerb pör. A mai tárgyaláson folytatták Vukdragovics Vasza skutyáni igazgatótanító kihallgatását. A vádlott, akinek a kihallgatása az egész délelőtti tárgyalást kitöltötte, nem nyilatkozott különösebben. Előadta többek között, hogy a községben levő szerb olvasóköriken nincsen Péter király arczképe, hogy a vizsgálóbíró állítása szerint őt egy Bracska nevű polgár tanuvallomása alapján tartóztatták le, aki neki halálos ellensége és hogy nem foglalkozik politikával, hanem, mint özvegy ember csupán a gyermekeinek él. Kévéssel a déli szünet előtt heves vitaközös támadt Accurti dr. ügyész és Belobak dr. védő között, aminek az lett a vége, hogy az elnök az utóbbiól megvonta a szót. Délután a negyvenötödik vádlottat Mitrics Mile negyvenkét éves, nős davori földművest lallgatták ki. Hátra van még nyolcz vádlott. Az ügyészség tanui — számszerint negyvenkilenczen — a hét szombatjára kaptak beidézést. A pör anyagáról gyorsírói jegyzetek alapján memorandum készül, melyet a dalmát képviselő

lök Aehrenthal külügyminiszternek fognak átnyújtani. Ugyane tárgyban dalmát képviselők kihallgatást fognak kérni öfelségénél. A memorandumot a külföld informálása céljából francia és angol nyelvre is le fogják fordítani.

§ A Nemzetközi Büntetőjogi Egyesület magyar csoportja ma kezdte meg előadásainak sorozatát a magyar tudományos akadémia kistermében. A mai első napon von Engelberg titkos kormánytanácsos, a német büntetőjogi ísztviselek egyesületének elnöke „A büntetők megelőzéséről”, dr. Balogh Jenő budapesti tudományegyetemi ny. rendes tanár pedig „A büntetés végrehajtás feladatairól” címen tartott előadást. A felolvasó ülésen nagy számban jelentek meg a büntetőjogi tisztviselők és jelen volt Richl Gyula igazságügyminiszteri tanácsos, a magyar csoport elnöke. A sorozatos előadások a hét végeig tartanak.

§ A Batthyány—Vázsonyi-ügy. Dr. Nagy Emil ügyvéd, mint gróf Batthyány Tivadar jogi képviselője ma délután a következő beadványt intézte a büntető törvényszékhez:

Tekintetes kir. Törvényszék! Vázsonyi Vilmos ügyvéd és országgyűlési képviselő, budapesti lakos ellen sajtóper tettem folyamatba, amely sajtóperben a vádtanács vád alá helyezte végzése folytán a 13409—909. sz. végzéssel folyó hó 30-ára kitűzött a főtárgyalás. Időközben Vázsonyi Vilmos bíróságon kívül elégtételt szolgáltatott és elismerte, hogy tévesen állította rólam, hogy én a felelőséget belekevertem politikai polémiába; így a bírósági uton való elégtételszerzés merőben tárgytalanná válván, már igazolt jogi képviselőm utján panaszomat visszavonom és kérem, hogy a főtárgyalási határainap kitűzését beállítani méltóztatassék, nem mulaszthatván el ehhez hozzátenni, hogy Vázsonyi Vilmosné urnőt csakugyan eszemagában sem volt e tisztán politikai természetű polémiába belekeverni és ennek feltevése igazán csak sajnálatos félreértésből származhatott. Kiváló tisztelettel a tekintetes kir. törvényszék kész szolgálja gróf Batthyány Tivadar.

§ Sulkovszky Ida hercegnő gondnokság alatt. Sulkovszky Ida hercegnőt, akinek Tagányi Sándorral való válóperéről és viselt dolgairól a lapok több ízben hoztak közleményt, gondnokság alá helyezik. Anyja, Sulkovszky Józsefné hercegnő, több tekintélyes budapesti elmeorvos véleménye alapján elmeógyógyintézetben helyezte őt el s az aradi törvényszéknél megindult a gondnokság alá helyezési eljárás.

SPORT.

Tavaszi versenyek Bécsben.

— Ötödik nap. —

A gyönyörű időben csak úgy özönlött a publikum Freudenauba, hogy végignézze a versenyeket, mely a meeting egyik legsikerültebb napjának mondható.

A főszám az Allam-díj volt, melyben öt telivért állítottak starthoz és amint látható volt, a versenyben a J. Reeves-istálló vitte a domináló szerepet, amennyiben úgy az első, mint a második helyre az ő gondjaira bízott lovak jöttek. A verseny lefolyása a következő: Ganna ugrik el a starttól elsőnek, mögötte „48” és Flapdoodle. A rövid oldalon Palotás a második helyre megy, a távoszlaponál utólrá Gannát s könnyen három hosszszal győz ellene. Matschaker négy hosszszal hátrább harmadik „48” előtt.

Részletes eredmény a következő:

I. Laxenburgi díj. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Hohenlohe-Oehringen hg. Hált (lov. Hewitt). 2. Báró Springer G. Juvenál (lov. Carslake). 3. Capt. Horval Rugany (lov. Horan). Futott még: Gracieuse. Igen könnyen négy hosszszal nyerve, másfél hosszszal harmadik. Tot.: 10:13. Helyre: 22:22 és 27.

II. Eladók handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Mr. R. Adams Caecilius (lov. Vivian). 2. Rohoney G. Rengeteg (lov. Pretzner). 3. Pinka J. Titi II. (lov. Ulrichshoffer). Futott még: Sisa Pista, Match me, Kedvencz, Galóubet. Biztosan félhosszszal nyerve, egy hosszszal harmadik. Tot.: 10:38. Helyre: 20:28, 26, 32.

III. Allam-díj. Díj 30.000 korona. Táv 2400 méter. 1. Lossonezy Gy. Palotás (lov. Janak). 2. Jankovich-Bésán Gy. Ganna (lov. Krouzil). 3. Br. Springer G. Matschaker (lov. Carslake). Futottak még: „48”, Flapdoodle. Könnyen három hosszszal nyerve, négy hosszszal harmadik. Tot.: 10:13. Helyre: 20:26, 36.

IV. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1200

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Barkinék díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félelem.

— Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

méter. 1. Mr. Redgrey A. Palikám (lov. Carslake). 2. Rohonczy G. Belle Reine (lov. Baumgartner). 3. Mr. Lincoln Paff (lov. Schuster). Futott még: Flying Jib. Könnyen háromnegyed hosszal nyerve, két és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:24. Helyre: 20:22, 22.

V. Sorrento-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1300 méter. 1. Mr. Adrien Reine (lov. Wellington). 2. Egyedi A. Avar (lov. Cockeram). 3. Honlohe-Oehring hg. Hanum (lov. Hewitt). Futottak még: Sapristi, Königsee, Mirabeau, Fellah, Só, Gaiety, Lotus. Igen könnyen egy hosszal nyerve, két és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:58. Helyre: 20:58, 36, 138.

VI. Trebünen Steeplechase. Díj 6000 korona. Táv 3200 méter. 1. Gr. Wenckheim I. Pandora II. (lov. Fejes). 2. Hg. Taxis M. E. Long ago (lov. Csompóra). 3. Gr. Orsich P. Peugeot (lov. Huxtable). Futottak még: Tolbiac, Dulcinea. Erős küzdelem után félhosszal nyerve, tizenöt hosszal harmadik. Tot.: 10:22. Helyre: 20:28, 32.

VII. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Dávid E. Miltiád (lov. Pretzner). 2. Milne F. Par les yeux (lov. Carslake). 3. Egyedi L. Adige (lov. Jones). Futottak még: Cromdale, Paula, Katz im Sack, Hochschwab, Pityipalkó, Bajtárs, Pengő, Random, Ászár. Biztosan ötnegyed hosszal nyerve, félhosszal harmadik.

— Hatodik nap. —

Habár nem úgy sikerült, mint a vasárnapi, de azért változatos sportra van kilátás a mai napon, mert három oly verseny is van a programmon, melyben jobb klasszisu telvérek mérhetik össze erejüket.

Ezek között első helyen a Prater-díj áll, melynek 1300 méteres távolságán hároméves és idősebb telvéreink javát láthatjuk a startnál. A távot tekintve, mi Vöröskirályban látjuk a díj nyereségét Vincenz Albert és Mony előtt. Kedvezően még Fabelhaft van a versenyben megítélve.

A Patience-handicapban, mely 2000 méter távolságu, idősebb lovainak viszik a domináló szerepet s ezek közül mi Salome pártjára állunk az orosz Igor és Floridsdorf előtt.

A napot megnyitó Erdbergi-díjban, mely háromévesek számára van nyitva, nagyon jó társaságot látnak együtt, melyek közt több olyan van, mely az átlagot messze meghaladja. Véleményünk szerint a díj az Egyedi-istálló kiküldöttjeinek zsákmánya lesz Hanum előtt. Juvenal játszhat még valami szerepet a versenyben.

Jelöltjeink:

- I. Egyedi-ist.—Hanum.
- II. Witness—Zombory-ist.
- III. Vöröskirály — Vincenz Albert — Mony.
- IV. Só—Rugany—Madrigal.
- V. Salome—Igor—Floridsdorf.
- VI. Durga—Bon Garcon.
- VII. Goldregen—Nord Express.

Budapesti ügetőversenyek.

— Harmadik nap. —

Régen volt oly nagy látogatottsága a budapesti ügetőversenyeknek, mint a vasárnapi, mert a napsugaras tavaszi időben csak egy özlött ki a közönség az Erzsébet királyné-utrá és allepte a tribünöket úgy az első, mint az olcsóbb helyen. Az ádári páholyban Augusta főhercegnő is megjelent.

A gróf Desseuffy Alajos-émlékverseny volt a nap főszáma, melynek örösi favoritja, Luczifer volt, de a pompás külsejű mén nem váltotta be, a nagy bizalmat, mert csak harmadik lett. A szép díj Gayton L. győzelmévé a Vencsellői-ménés zsákmánya lett. A győztes Georg-gal együtt egész uton uralta a helyzetet.

A Totalisateur-díj a nap legszebb versenyének mondható, mert a díj sorsa ádáz finish után csak az utolsó pillanatban dönt el Dóra javára, ki félhosszal szorította a második helyre Bothát, melyet Keserves harmadikként követett.

Részletes eredmény a következő:

I. Nagyvári díj. Díj 1700 korona. Táv. 2600 méter. 1. Pusztaberényi ménés Sir Potential (Capovilla). 2. Hauser L. Disziplin. 3. Köhner W. Pandur. Futottak még: Ella, Pepsi, Perrier

(mely mint első diszkvalifikáltatott), Siess R. Tot.: 10:51. Helyre: 20:25, 21 és 26.

II. Szt. Ábrahám-díj. Díj 2000 korona. Táv. 2200 méter. 1. Sharovai ménés Nicotin (Ryerson). 2. Winans W. Dalia. 3. Hauser L. Faust. Futottak még: F. Morgana, Fatma, Pardon, Czanko. Tot.: 10:60. Helyre: 20:27, 28, 24.

III. T6-díj. Díj 2500 korona. Táv. 2600 méter. 1. Adutt H. Gyimes (A. Brown). 2. Pusztaberényi ménés Imperator. 3. Hauser L. Demission. Futottak még: Ferenó, Hugó, Siess P. Tot.: 10:11. Helyre: 20:75, 46.

IV. Gróf Desseuffy-émlékverseny. Díj 10.000 korona. Táv. 2500 méter. 1. Vencsellői ménés Gayton L. (Brown J.). 2. Körömdi ménés Georg. 3. Pusztaberényi ménés Luczifer. Futottak még: Pityu, Pumi, Geisha, Grille, Imre. Tot.: 10:82. Helyre: 20:31, 27, 23.

V. Totalizátor-díj. Díj 3300 korona. Táv. 2500 méter. 1. Winans W. Dóra (Pennock). 2. Wolai ménés Botha. 3. Sharovai ménés Keserves. Futottak még: Brigadier, Charley. Tot.: 10:21. Helyre: 20:25, 26.

VI. Erdő-díj. Díj 2000 korona. Táv. 2600 méter. 1. Brown J. S. Darabant (Brown J.). 2. Brunner J. és társa Junta. 3. Muslay Gy. Bankó. Futottak még: Fanny, Echild, Ifero, Egeria. Tot.: 10:21. Helyre: 20:24, 29, 32.

VII. Kettesfogatu urkocsis-verseny. Díj 2500 korona. Táv. 5500 méter. 1. B. C. szövetség Venedg—Vezér (Csapó). 2. Br. Sennyei G. fogat. 3. Ruzicska F. fogat. Futottak még: Homoki ménés fogat, Hg. Ypsilanti T. fogat. Tot.: 10:44. Helyre: 20:32, 40.

VIII. Kettesfogatu bérkocsis-verseny. Díj 600 korona. Táv. 3000 méter. 1. Feiser S. Gibson G.—Csángó. 2. Schmidt F. fogat. 3. Wertheimer L. fogat. Futottak még: Beer A., Feiser S., Grünfeld E. fogat. Tot.: 10:15. Helyre: 20:27, 31

— Negyedik nap. —

A legérdekesebb napok egyikének mutatkozik sportszempontból a holnap, mert legjobb négyévesűink: Indiana holnap jelenik meg az idén először a budapesti pályán a nap főszámában, a Derby kísérleti versenyben. Mint a múlt évben, ugyanugy várjuk az idén is a verseny elintézését az első és második helyet illetőleg és a Pusztaberényi ménés lovait jelöljük Kontrás S. előtt. A Kettesfogatu urkocsis-versenyt említhetjük még meg, melyben a B. C. szövetség megismételheti vasárnapi győzelmét a Sennyei-fogat előtt.

Jelöltjeink:

- I. Balaton—Fatma.
- II. Bankó—Siess R.
- III. Luczifer—Darabant.
- IV. Pusztaberényi ménés—Kontrás S.
- V. Ernő—Empereur.
- VI. Imperator—Dóra—Hugo.
- VII. B. C. szövetség—Sennyei-fogat.

() A vasárnapi mérkőzések. Rapid—M. T. K. 2:2. Ismét egy oly nemzetközi mérkőzés, melynek a legutolsó bajnoki match is érdekesebb. Osztrák vendégeink nagy ambícióval játszottak ugyan, de kevés szöpet produkáltak, a Testgyakorlók azonban oly unottan és rosszul, mintha most ébredtek volna fél álmukból. Csak a közönség türelmét és áldozatkészségét csodáljuk, hogy ilyen mérkőzésekre jöjjet vesz és végig nézi. Bármely kültekli mérkőzés többet ér.

Polónyi-díj mérkőzés. A Ferencvárosi Torna Club 2:0 eredményvel győzte le a 33 FC. csapatát. Bajnoki mérkőzések. A Magyar Athletikai Club a BAK-kal az amerikai-uton mérkőzött. Legutóbbi találkozásuk alkalmával előntelenül mérköztek. — Tegnap a MAC. 3:1 eredményvel győzött. Az első félidőben nagy fölénnyben volt, 3 goalt érven el. — Törökvs—Typhographia 3:2. — Postások—Nemzeti SC. 2:0. KAOE.—URAK 2:0.

() Magyarország birkózó bajnokságai. A Magyar Athletikai Szövetség vasárnapon rendezte meg Magyarország birkózó bajnokságait három súlycsoport részére. A nehéz súlyu bajnokságot immár nyolczadizben Weisz Richárd nyerte meg, a legnagyobb könnyedséggel győzven le ellenfeleit. Még két bajnokság és akkor megülheti tizéves bajnoki jubileumát. Ezt a rekordot még alig érte el valaki. Legérdekesebb a könnyűsúlyuak birkózása volt. kik közül Radvány lett a bajnok. A közönség

súly bajnoka Előd lett, ki szép munkájával és nagy erejével felette áll ellenfeleinek. A rendezőbizottság elnöke dr. Tatács Péter volt, versenytitkár Usanady Mór. A részletes eredmények a következők:

I. Könnyűsúlyu bajnokság. Védő: Orosz Miklós (Postás). Elődöntők: Radvány győz Maróti ellen hidbetöréssel 3 perc 20 mp., Grozesku Gengely ellen 5 p. 32 mp. Döntőben Radvány győz Grozesku ellen 13 p. 32 mp. A II. helyért: Szakács győz Fleischmann ellen 8 p. Grozesku visszalép. Szakács—Maróti még küzdenek. Bajnok: Radvány (BAK). A második és a harmadik helyért a hét folyamán a Lovardában mérkőznek.

II. Középsúlyu bajnokság. Védő: Előd József (MTK). Elődöntők: Orosz győz Brunner ellen 1 p. 40 mp., Előd Varga ellen 8 p. 25 mp. Döntő: Előd győz Orosz ellen 13 p. 36 mp. A II. helyért: Varga győz Hudák ellen 7 p., de vesz Orosz ellen 6 p. 15 mp. alatt, míg a III. helyért legyőzi Brunner. Bajnok: Előd József (MTK. védő). 2. Orosz Miklós (Postás). 3. Varga Béla (BEAC).

III. Nehézsúlyu bajnokság. Védő: Weisz Richárd (MTK). A körmérkőzésben hárman vettek részt. Weisz legyőzi Fischert és Sipellust, Fischer legyőzi Sipellust. Bajnok: Weisz Richárd (MTK védő). 2. Fischer Tibor (MTK). 3. Sipellus Győző (MAC).

() Sportélet a Margitszigeten. Az atléták téli helyiségükből már átköltöztek a Margitszigetre, ahol a kedvező tavaszi idő folytán már rendkívül élénk az élet. Egyelőre a tennis-pályák a leglátogatottabbak, ahol délutánoként a budapesti társaság ad egymásnak találkát és már alakulban vannak az ismert tennis-családok. A klub tagjainak fenntartott pályákon a bajnokok és bajnokjelöltek tartják tréningjüket. A klub elhatározta, hogy a tavalyi látogatott heti tennis-vasorákat az idén is megtartja és azt a nyáron egy nagyszabású „gardenparty“-val egészíti ki. A főpálya átalakítása most nagy arányokban folyik és ezért a többi sportok szűkebb térre szorultak. Az érdeklődést azonban ez nem gátolja és naponta erős atlétikai és football-tréning folyik, amelyet hétfőn és szombaton a megalakult hockey-osztály tréningje szakít meg, amelyben az osztály férfi- és hölgytagjai egyaránt részt vesznek. A klub vezetősége most oly terveken dolgozik, amelyeknek megvalósulása a sporttelepet uraló közönségünk kedvező szórakozó helyévé fogja tenni.

() Külföldi mérkőzések. B. T. C. — Wiener SC. 1:1. Kriketter—I. Vienna 3:0. WAC.—Rotterdam Sparta 5:0 (Bécs). Slavia—Carin 10:1. Deutscher FC.—Dresdener LSC. 8:2 (Prága).

Nyiltér.

Erovatban közzétették nem vállai felelősséget a szerkesztőség.

22612.—1908. B. szám. P. k. sz. 2653.—1907.

Ó Felsége a király nevében!

A budapesti kir. büntető törvényszék, a Jancsicsky Gyula kir. tszéki bíró elnöke alatt Fleischler Cornei kir. tszéki bíró, Práczek Győző kir. törvényszéki, valamint Boleman Ernő dr. bírósági jegyző mint jegyző, könyvvizsgáló részvétele mellett, a vádatáncnak 1908. évi 9884. sz. alatt kelt vádhatározatában Csillag Ignác ellen nyomtatvány után elkövetett rágalmasz vétsége miatt foglalt vad fölött — a kir. törvényszéknek 1908. évi 12742. szám alatt kelt végzése folytán — Penyó Soma dr. ügyvéd helyettese: dr. Tarant Jenő u. j. mint főmagánvádló képviselőjének a szabadlábban levő vádlottnak és Kálmán Elemér dr. ügyvéd mint védőnek jelenlétében, 1908. évi április hó 23. napján Budapesten, megtartott nyilvános tárgyalás alapján, a vad és védelem meghallgatása után következőleg

í t é t t:

A kir. törvényszék szabadlábban levő Csillag Ignác 40 éves, zsrnelita vallásu, mezőúri származásu, budapesti lakos, magyar honos, nos, 3 gyermeke van, vagyontalan, 4 gymnasiumi és 2 kereskedelmi iskolai osztályt járt, irni-olvasni tud, nepekkel, magánhivatalnok vádlottat büntesnek mondja ki az 1848. XVIII. t.-cz. 13. és 33. szakasza alapján mint szerzőt a Btk. 253. és 250. szakaszaiban meghatározott nyomtatvány után elkövetett rágalmasz vétségében, azért, mert az „Egyetértés“ Budapestben megjelenő és ugyanott nyomtatott politikai napilap 1907. évi május hó 16-ik napján kiadott 117-ik számában a „Nyiltér“ rovásban „A „Zion“ egyesület elnökségéhez“ felirat alatt közzétett cikkében azon kitételei által: „Révész Vilmos egyleti orvos f. hó 13-ikán lakásunkba meglátogatott és a kis leányomra a torokgyulladás betegséget konstatalt... f. hó 15-én eljött hozzánk, kis leányomat a szobában fenjára találta s ugyanakkor kérte, hogy 84 éves nagyanyámat, ki az egyetlen övitzedek óta tagja, vizsgálja meg, mert agyban fekvő beteg, de nem vizsgálta meg, azt mondta, hogy ő neki sürgős teendői vannak, a kocsit lent várakozik és sem ér rá, keljen föl a nagyanyám betegsége miatt és menjen el az ő lakására, ottan majd meg fogja vizsgálni, a kis leányomat pedig, mert fent volt és nem az agyban feküdt, nem vizsgálta meg szintén, mert az orvos ur nem ért rá és azt mondta, hogy ő is jöjjön el a lakásra.“ Dr. Révész Vilmos orvosról olyan tény állított, mely valódsága esetén növeztet orvost közmegvetsének tenné ki a ezért a Btk. 250. szakasza alapján az 1892. évi XXVII. törvényzikkben meghatározott cölökre, az ítélet jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül vérehatás terhe mellett fiz-

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorbetegségek és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 80 fillér.

...jával és nagy... rendezőbizott... versenytitkár... a követ...
...: Orosz Mik... győz Maróti... zadosku Gen... advány győ... vért: Szakács... u visszalép... ok: Radvány... helyért a hét

Előd József... runner ellen... mp. Döntő: II. helyért: Orosz ellen... győzi Brun... (15). 2. Orosz...
...: Weisz Ri... rman vettek... ust, Fischer... hárd (MTK... Sipellius

Az atléták... Margitszi... n már rend... sz-pályák a... t a buda... és már ala... dok. A klub... okok és baj... klub elhata... tennisz-va... nyárón egy... ki. A fő... m folyik és... rultak. Az... és naponta... s, amelyet... key-osztály... ly férfi-és... ly vezetők... nek meg... günk ked...

Wiener... AC.—Rot... arin 10:1... (ága).

zerkeztség.

2638—1907.

a Jam... Plescher... orvényszék... aint jegyző... 1908. évi... gács ellen... sege miatt... 1908. évi... enyő Soma... t főmagán... ottnak és... ben, 1908... t nyilvános... tása után

ag Ignác... budapesti... gyontalan... ályt járt... vdlottat... és 33... 50. szak... Budapest... lap 1907... amában a... ökségéhez... el Által... akasunko... as beteg... zánk, kis... kkor ker... vltidek... beteg, de... teendő... keljen föl... lakásra... at pedig... vizsgáta... moadt... orvostól... st orvost... szakasz... meghatá... szántat... tti tize...

MRÓI... tel... ONNA... sár... sár.

...tendő és behajthatóság esetén a B. P. 53. szakasza értelmében kettő (2) napi fogházra átváltotatandó negyven (40) korona pénzbüntetésre, mint fő- és további, egy (1) napi fogházra átváltotatandó husz (20) korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre elítéli.
A B. P. 277. szakasza alapján a kir. törvényesek sértett fél kívánataira kötelezi továbbá a kir. törvényesek egész terjedelmében jogerős emelkedése után az „Egyetértés” című politikai napilapban az ítélet jogerős emelkedése után megjelenő legközelebbi számában saját költségen közlésétesse.
A B. P. 480. szakasza alapján kötelezi továbbá a vádlottat, hogy az esetleg felmerülő bünyei költségeket az 1890. évi XLIII. törvényekben meghatározott módon a m. kir. kincstárnak fizesse meg, ezeket a költségeket azonban az idézett törvények 4. szakasza értelmében vádlott vagyontalansága alapján egyelőre behajthatatlanoknak mondja ki.
Végül a B. T. 479. és 480. szakaszai alapján kötelezi vádlottat, hogy dr. Révész Vilmos főmagánvádlónak ügyvédi képviselése körül felmerült költségei felében 80 koronát ezen ítélet jogerős emelkedése után 15 nap alatt és végrehajtás terhe mellett megfizessen.

Indokok:

A kir. törvényesek a fő tárgyalás adatai alapján követhető tényállást állapította meg:
Csillag Ignác vádlott az „Egyetértés” Budapesti megjelenő és ugyanott nyomtatott politikai napilap 1907. évi május 16-án kiadott 117-ik számában a „Nyitász” rovatban „A Zion-Egyesület elnökségéhez Budapest” felirat alatt egy cikket tett közzé, mely azt tartalmazza, hogy vádlott 1907. évi május 13-án elhívta dr. Révész Vilmos zionegyleti orvost, hogy beteg kislányát vizsgálja meg, ki lakásán meg is jelent a gyermeket megvizsgálta s torokgyuladást konstátált. Vádlott s neje ekkor fölkerék nevezett orvost, hogy a kislányt másnap is nézze meg, aki harmadnap meg is jelent lakásukon. „Ugyanakkor Mrtük” — így folytatja cikket — vádlott — „hogy 84 éves nagyanyját, ki az egyetlen évtizedek óta tagja, vizsgálja meg, mert ágyban fekvő beteg, de nem vizsgálta meg, azt mondva, hogy ő neki sürgős teendői vannak, a kocsit lent várakozik és nem ér rá, keljen föl a nagyanyám beteggyárból és menjen el az ő lakására, ottan majd meg forja vizsgálni.” A cikknek ezen részét főmagánvádló magára nézve sérelmesnek találván, följelentett Csillag Ignác ellen a Btk. 258. szakaszába ütközött s a 259. szakasz szerinti minősítő nyomtatvány útján elkövetett rágalalmazás vétségé miatt, mely vádját a fő tárgyaláson is fentartotta.
Vádlott a fő tárgyaláson nem ismerte be bűnösségét. Azt belsmerete, hogy a szóban forgó cikkek ő a szerzője s ezért a sajtójogi felelősséget elvállalta. Egyuttal az állított tények valódsága bizonyításának megengedését kérte; amit a kir. törvényesek — figyelemmel arra, hogy annak megengedését maga sértett is kérte — a Btk. 263. szakaszának 4. pontja alapján el is rendelt.
A fő tárgyaláson meghallgatott Gara Jakabné és Csillag Ignácné tanúk vallomásaival, ugyszintén özv. Müller Jakabné és Murányi Sándorné tanúknak a fő tárgyaláson fölolvastatott vallomásáról bizonyított nyert, hogy özv. Müller Jakabné a jelzett alkalommal nem volt ágyban fekvő beteg.
Ezek szerint tehát dr. Révész Vilmos orvos nem is mondhatta özv. Müller Jakabnénak, hogy ha magát vele meg akarja vizsgáltatni, keljen föl beteggyárból és keresse fel őt a lakásán.
Vádlottnak ezen állítása tehát a valódságnak nem felel meg.
Miután pedig, ha való lenne az, hogy egy orvos az ágyban fekvő betegek megvizsgálását megtagadja s azt mondja neki, hogy ha vele magát meg akarja vizsgáltatni, ugy keljen föl a beteggyárból s keresse fel őt a lakásán — ez az illető orvost közmegeveséssé tenné ki — vádlottat a vádbeli cselekményben — bűnösnek kimondani s megbüntetni kellett.
A büntetés kiszabásánál a kir. törvényesek súlyosító körülmény felfogott nem látott, enyhítő körülményekül pedig egyelőre vette vádlott büntetést elölésé; azt, hogy a fő tárgyaláson később mutatkozott főmagánvádlótól becsúszott kért s azt a körülményt, hogy vádlott a cikknek nagyanyja bementása alapján méltatlankodásban írta meg s ezeknek mérlegelésével a kiszabható fogház-büntetés legközelebb tartamát is túlszigorúnak találta, mért is vádlottat a Btk. 92. szakaszának alkalmazásával az ítélet rendelkezésében meghatározott mennyiségű pénzbüntetésre ítélte.
Az ítélet egyéb rendelkezései a felhívott törvény-szakaszokon alapultak.

Végzés:

A kir. törvényesek a bejelentett felebbezéseket elfogadja, az ítéletet védő kéreésre neki kikézesíteni rendeli s megengedi, hogy az írásbeli indokok beadására szolgáló 8 napi határidő e kikézesítéssel számíttassék.
A bpesti kir. büntető törvényeseknek 1908. évi április hó 23. napján tartott üléséből.

Zsitvay Jánosy
elnök. (P. h.) jegyző.
Olvashatatlan aláírás.

7701—1908. B. szám. Másolat.

Ő Felsége a király nevében:

A budapesti kir. ítélőtábla nyomtatvány útján elküvetett, rágalalmazás vétsége miatt vádlott Csillag Ignác ellen folytatott bünyvet, melyben a budapesti kir. büntető törvényesek 1908. évi április hó 23-án 22612. szám alatt ítéletet hozott, a főmagánvádlónak a büntetés súlyosítása — vádlott s védőnek a büntetés enyhítése végett használt felebbezése folytán 1908. évi november hó 4-én tartott nyilvános felebbviteli fő tárgyaláson, melyben Frenreisz István t. elnök, Zubovich Román, dr. Istvály Lajos, Bördégh András, Traeger Zsigmond ítélő bírák vettek részt, a vád képviselőiben dr. Fenő Soma helyett dr. Tarnai Jenő ügyvédjelölt járt el, viszont a vádlottat dr. Kálmán Elemér védő képviselte, a jegyzőkönyvet pedig Thassy Ádám tanácsjegyző vezette, a vád és védelem meghallgatása után vizsgálat alá vevén, a következők:

Ítélet:

A kir. ítélőtábla az elsőbírói ítéletet a vádbeli cselekmény minősítésére vonatkozó részében a B. P. 385. szakasza 1. b. pontja alapján hivatalból megsemmisíti a vádlottat a B. T. 258. és 259. szakaszaiban meghatározott rágalalmazás vétsége helyett, a 261. szakaszban meghatározott rágalalmazás nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétségében mondja ki bűnösnek s az elsőbírói ítéletet büntetését ezért tekintve kiszabottnak.
Egyébként a kir. ítélőtábla az elsőbírói ítéletet érintetlenül hagyja, kimondja azonban, mégis az elsőbírói ítélet idevonatkozó részének a helyesbítésül, hogy a jogerős ítélet az 1848. évi sajtótörvény 35. szakasza rendelkezése-höz képest az 9. szakaszba megjelölt jogkövetkezmények terhe alatt az „Egyetértés” napi lapnak a jogerős emel- kedést követő legközelebbi számában közlésétendő.

Indokok:

A peresfelek használt perorvoslatokhoz képest a kir. ítélőtábla az elsőbírói ítéletnek a büntetésen kívül eső részét hivatalból vette felülvizsgálat alá s úgy találta, hogy a kir. törvényesek a vádlott terhére tévedett, amídon a vádbeli cselekményt rágalmazásnak minősítette, mert annak tartalma illetve állítása valódság esetén sem létezik ki főmagánvádlót a közmegeveséssé s így a vád tárgyává tett hírlapi közlemény csak a főmagánvádló orvosi működésének a becsületsértést képező s mint ilyen, rá nézve megvalósuló s megalkotja a nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétségét.

Ehhez képest a kir. ítélőtábla az elsőbírói ítéletnek a vádbeli cselekmény minősítésére vonatkozó részét a B. P. 385. szakasz 1. b. pontja és utolsó bekezdése alapján megsemmisítvén, vádlottat a becsületsértés vétségében mondja ki bűnösnek; az elsőbíróilag kiszabott büntetést a vétségre is megfelelőnek találta, elfogadva a kir. törvényesek által már méltatott enyhítő körülményeket.
Tekintve, hogy a sajtótörvény 35. szakasza az illető lap tulajdonosát vagy kiadóját kötelezi az ítélet közzétételére, ily értelemben az I. bírói ítélet helyesbítendő volt.

Budapest, 1908. évi november hó 4-én.
Csathó Ferencz s. k. elnök, Bördégh András s. k. előadó.
(P. h.) Másolat hitelül:
Olvashatatlan aláírás.

1179—1909. B. szám. Hivatalos másolat.

Ő Felsége a király nevében:

Ő Felsége a király nevében a m. kir. Curia nyomtatvány útján elküvetett rágalalmazás vétsége miatt vádlott Csillag Ignác ellen, a budapesti kir. büntető törvényesek előtt folytatott bünyvet s ugyanott 1908. évi április hó 23-án 22612. sz. alatt, a budapesti kir. ítélőtábla által pedig a főmagánvádlónak, vádlottnak és védőjének felebbezésére 1908. évi november hó 4-én 7791. szám alatt elütetett bünyveti pert a főmagánvádlónak és vádlott védőjének semmisségi panaszra folytán 1909. évi február hó 17-ik napján tartott nyilvános tárgyalás alapján, melyen Pongrácz Jenő curiai bíró elnökölte alatt Zsigmondovics Mihály, dr. Tarnai Ános, dr. Szegeő Ignác, dr. Geodeon Albert, Vaikó Pál és dr. Thay Mihály ítélőbírák vettek részt, a jegyzőkönyvet dr. Ráth István járásbíró vezette, dr. Baumgarten Izidor koronagyérszék helyettes meghallgatás után vizsgálat alá vevén, a következők:

Ítéletet hozott:

A védő semmisségi panaszra visszautasított; a főmagánvádló semmisségi panaszának a Bp. 385. szakasz 1. b. pontot illetően hely adtván, a kir. ítélőtáblának ítélete a vádbeli cselekmény jogi minősítésére vonatkozó megsemmisíteték s vádlott a Btk. 258. szakaszába ütközött nyomtatvány útján elkövetett rágalalmazás vétségében mondatik ki bűnösnek s a kir. ítélőtábla ítéletben megállapított fő és mellékbüntetés a Btk. 259. szakasza alapján tekintetik kiszabottnak. — a Bp. 385. szakasz 3-ik pontja alapján használt semmisségi panasz pedig elutasított.

Indokok:

A kir. ítélőtábla ítélet ellen a vádlott különvédeje a Bp. 385. szakasz 1. a. pontja alapján jelentett be semmisségi panaszt, minden közelebbi megjelölés nélkül; a főmagánvádló pedig a Bp. 385. szakasz 1. b. és 3-ik pontja alapján.

Mint hogy azonban az elsőbírói ítélet ellen a vádlott és védője csakis a büntetés enyhítése végett felebbeztek s így az első bírói ítélet a bűnösség kérdésében már jogerősre emelkedett, a jogerős rész ellen pedig semmisségi panasz nem érvényesíthető.
A védő által bejelentett semmisségi panasz a Bp. 434. szakasz 3-ik bekezdésének megfelelően visszautasítandó volt.

A főmagánvádló semmisségi panasz azonban a Bp. 385. szakasz 1. b. pontjára fektetett részében alaposnak találattott, mert egy orvost mindegyesre a közmegeveséssé tenné ki egy oly értelmű való állítás, hogy az ágyban fekvő betegek megvizsgálását megtagadja s azt arra utasítja, hogy ágyából felkelve lakására menjen orvosi megvizsgálás végett.

Mint hogy tehát tévedett a m. kir. ítélőtábla abban a kérdésben, hogy a vád tárgyává tett cselekmény a Btk.-nek mely rendelkezését sérti, ítéletének idevonatkozó részét meg kellett semmisíteni s a törvénynek megfelelő helyes minősítést megállapítani.
A változott minősítés dacára is azonban a már kiszabott fő- és mellékbüntetés megfelelőnek találattott.

A Bp. 385. szakasz 3-ik pontjára fektetett panasz pedig nem alapos, mert a már méltatott enyhítő körülmények elegendő alapot szolgáltatnak a büntetés rendkívüli enyhítésére.
Képest az alaptalannak talál semmisségi panasz ezekhez képest a Bp. 437. szakasz negyedik bekezdésének megfelelően elutasítandó volt.

Kelt, Budapest, 1909. évi február hó 17-én.
Bernáth Géza s. k. Vaikó Pál s. k. előadó.
Másolat hitelül:
Olvashatatlan aláírás.

9053—909. B. szám.

Végzés:

A kir. törvényesek a kihirdetett harmadbírói ítéletet jogerősnek és végrehajthatónak kimondja.
Budapest, 1909. április hó 1.

A budapesti kir. büntető törvényesek.
Olvashatatlan aláírások.
(P. h.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

Értesítés.
Azon t. betegeket, akiknek gyógyítását tanaszra elhalasztottam, ezennel értesítem, hogy vérgyógyító kuráimat 20 évi orvosi gyakorlatom alatt több ezer betegnél alkalmaztam és eredménye-keppen találtam, hogy rendkívül fényes és tartós sikerrel beváltak: görvélgyök, köszvény, asthma, idült szív-, gyomor-, máj-, vese-, nehéz idegbajokban (neurasthenia, paralysis, tabes) és némely bőrbetegségeiben (psoriasis, lupus, eccema). Szőlőhü-déseket és elmezavar kitörését meg lehet akadályozni. Betegeket fogad rendelőintézetemben (Buda-pest, V., Váci-körút 18 sz. I. em.) naponta 9—1-ig és 3—6-ig. Meghívásra fekvő betegeket is látogat a fővárosban és vidéken.
Med. Dr. Kovács Izsó,
a vérgyógyítás megalapítója.

KÖZGAZDASÁG.

A gyárosok napja.

— Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének közgyűlése. —
Budapest, április 19.

Vasárnap délelőtt zajlott le a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének VII. évi rendes közgyűlése a tagok élénk részvétele mellett. A közgyűlés legkiemelkedőbb eseménye a M. Gy. O. Sz. ki-váló elnökének, dr. Chorin Ferencz főrendiházi tag-nak nagyszabású megnyitó beszéde volt, melyben éles logikával mutatott rá iparpolitikánk főbb baj-jaira és az iparvédelem szempontjából szükséges teendőkre.

„Minden állam közgazdaságának története — ugymond — tanítja, hogy az iparvédelmi rend-szabályok között egyedül hatásos a vámvédelem, melyet egy helyes külkereskedelmi politika támogat. Jóllehet az osztrák és magyar autonóm vámtarifa szinten emelte az ipari vámkö tételeit, ennek hatását mi csak az ipari fogyasztás megdrágulásában éreztük, anélkül, hogy ipari termelésünk fellendülé-sére lényeges befolyást gyakorolna. Ez természetes következménye annak az aránytalanságnak, mely az osztrák ipar és a magyar ipar között fennáll; a fo-kozott vámvédelem az osztrák iparnak biztosítja az ő legitím fogyasztási területét: Ausztriát. A kül-földdel szemben vámkokkal van megvédve a gyem-gébb magyar ipar versenyétől nem kell tartania: te-hát a legteljesebb mértékben érvényesítheti ottan a maga érdekeit. Ellenben velünk versenyre kelt a magunk fogyasztási területén és veszélyezteti a ma-gyar ipar fejlődését azáltal, hogy ide — szükség ese-tén — oly áron versenyez, mely az egyedül Ma-gyarország területére utalt magyar ipart jövedel-mezőségében teljesen megbénítja, vagy arra kényszeríti, hogy szerényen az osztrák érdekek hálózatába illessze a maga létezését.

A fokozott vámvédelem e hatását legjobban igaz-olják a statisztikai adatok, amelyek azt mutatják, hogy a nagyobb vámkötl remélt ipari fellendülés hasznát kizárólag az osztrák ipar látta. Amíg ugyanis hazánk behozatala a vámkülföldről 1906-ban az 1905. évihez képest stagnációt tüntet fel, addig Ausztria behozatala 1906-ban, amelynek első két hó-napjában még a régi vám volt érvényben, egyszerre közel kétszáz millióval emelkedett, ugy, hogy beho-zatalunk emelkedése teljes egészében Ausztria ja-vára esik. Behozataunk volt ugyanis 1905-ben 1363 millió s ebből Ausztriára esett 1008 millió, 1906-ban 1555 millió s ebből Ausztriára esett 1195 millió, 1907-ben 1652 millió s ebből Ausztriára esett 1272 millió. 1908-ban behozatalunk némileg csökkent s összesen 1594 millió, melyből Ausztriának jutott 1236 millió, hogy 1905-tel összehasonlítva, beho-zatalunk Ausztriából még mindig 230—240 mil-lióval emelkedett. E számok brutálisan igazolják állításaink valódságát. Aggodalomba ejtenek bennünket és kell, hogy kijózanítsák azokat is, kik az iparfej-lesztési törvényben nyújtott előnyöket azon áldozat-ok netovábbjának tekintik, amelyet az ország hozhat a maga iparáért. Nagyon természetes, hogy azokkal a törekvésekkel, melyeket a kormány ipa-runk, különösen pedig a textilipar fejlesztése te-kintetében maga elé tűzött, bár az iparfejlesztési mozgalommal szép eredményeket értünk el, a kitű-zött nagyszabású programot meg nem valósíthat-tak. Voltak ugyan a közelmúltban örvendetes alapít-ások, számos meglevő gyárnak kibővítéséről is be-számolhatunk, de mindez — tekintve azt a gazda-sági programot, melyet a kormány az ország füg-gelenségének 1917-ben való megvalósítása céljából maga elé tűzött — csak kezdő lépésnek tekinthető. Ha tehát komolyan elő akarjuk készíteni gazdasági függetlenségünket, ha komolyan akarjuk, hogy Ma-gyarország industrializálódásáról lehessen beszélni: más és nagyobb áldozatokat kell hozni a nemzetnek. Ha azonban a magyar törvényhozás ezekre az áldo-zatokra nem hajlandó, akkor az ipar legalább kimé-leti időt kér a maga részére.”

Foglalkozik azután beszédében Chorin az iparra sérelmes törvényhozási alkotásokkal. Rámu-tat az iparelleses áramlatokra, melyek öntudatlanul is támogatják az osztrákoknak a magyar ipar ellen való agitációját. Erősen hangsúlyozza a ma-gyar tengerhajózás fejlesztését és az osztrák hajó-zástól való függetlenítését. Hatékonyabb közleke-dési politikát sürget keletre a Duna kihasználásá-val. Mord a vasuti teendőkről emlékszik meg ily módon:

„Az államvasutak hálózatát is teljesen rendbe kell hozni, hogy az áru- és személyforgalom terén tapasztalt nagy visszasságok, a forgalom lebonyo-lítását gátló akadályok elháríttassanak. Nagy pénz-áldozatokat igényel e program végrehajtása; nem

vélek sokat mondani, ha egy milliárdra teszem a költségeket, melyeket beruháznunk kell, ha azt akarjuk, hogy hét esztendő multán mint egyelőn erős fél jelenjünk meg a küzdőtéren. A magyar államvasutak jelentékeny tarifareformra készülnek, mely elsősorban a magyar iparra ró nagy áldozatokot. Ha ez a tarifacemelés azt a célt szolgálja, hogy az államvasutak teljesítőképessége helyreállítsák, akkor a magyar iparra ezek az áldozatok elviselhetők lesznek. Ebben a reményben és feltevésben vállalta a magyar ipar a tarifacemelés terheit és én e helyről újból és nyomatékkal utalok a vasúti reorganizáció mulhatalan szükségességére.

Chorin beszéde valóban a magyar gyáriparosság közhangulatát fejezi ki. Azok a nagy igazságok, melyek Chorin beszédeben érintett, ma a legégetőbb eszébe a magyar iparfejlesztésnek és iparvédelemnek. Az az egyhangú lelkesedés, amelylyel a gyáriparosok összességé a beszédet magáévá tette, mutatja leginkább azt, hogy itt olyan követelések hangzottak el, melyek elől elzárkózni egyenlő lenne a nemzetgazdasági öngyilkossággal.

Hegedüs Lóránt ügyvezető-igazgató terjesztette elő a szövetség lefolyt évi működéséről szóló jelentését, amelyről már megemlékeztünk. Scheiber Endre, Hieronymi Károly, Kiss J. Jenő, Engöi József szövegezték hozzá az évi jelentéshez, amely után Chorin Ferencz elnök az évi jelentés felett való vitát bezárta s a jelentést egyhangúlag elfogadottának jelentette ki. Ezután az 1908. évi mérleget és zárószámot, valamint az 1909. évre betervezett költségvetést fogadta el a közgyűlés. A közgyűlés ezután megejtette az időközi választásokat s annak kapcsán Strasser Gyula köszönetet mondott az egyesület vezetőségének a múlt esztendőben kifejtett tevékenységéért. Együttal indítványozta, hogy az ügyvivő-igazgatóságba új tagul Pirnitzer Gyulát, a végrehajtó-bizottságba új tagokul dr. Kohner Adolfot, Scheiber Endrét és dr. Schmidt Józsefet, póttagokul pedig Heisler Vilmost és Sándor Pált, végül a választmányba új tagokul Bálint Sándort, győri Gschwindt Ernőt, Rakottya Györgyöt (Losoncz) és lovag Ullmann Gyulát válasszák meg. A közgyűlés egyhangúlag felkiáltással megválasztotta a megnevezetteket, valamint újra megválasztotta a számvizsgáló bizottság eddigi tagjait.

Ezután áttértek az indítványok tárgyalására. Dr. Hegedüs Lóránt az értéksökkenési alapok adó alól való mentesítése tárgyában beadott indítványát indokolta meg. Indítványozza, hogy a szövetség kérje fel a kormányt, hogy még 1911 januárja előtt terjeszzen olyan novellát az országgyűlés elé, amely az új jövedelmi adó 19. szakaszát akként módosítja, hogy az 1. pont utolsó bekezdéséből az ily tartalékok adómentességének csak „a következő évre” való korlátozását elejtse s a kormány eredeti tervével s az összes külföldi törvényekkel összhangban az említett tartalékokat korlátozás nélkül mindaddig, amíg eredeti rendelkezésüktől el nem vonatnak, adómenteseknek jelentse ki. Rechtenitz Béla hozzászólása után Jellinek Henrik vázolta azokat a körülményeket, amelyek között a képviselőháznak az értéksökkenési alapok megadóztatása tárgyában hozott határozata létrejött és kimutatta, mily félreértések következtében jött létre az egész határozat. Ezután a győri fiók határozata került tárgyalásra a Balkán államokkal való kereskedelmi szerződés megszüntetése tárgyában. Elnök kijelenti, hogy az indítványt tárgyalás alá veszi a szövetség és felterjeszti a kormányhoz.

Délben a Hungária-szállóban lakoma volt, amelyen Chorin Ferencz, Hatvany-Deutsch Sándor, Münnich Kálmán, Löwy János, Marx János stb. mondtak felköszöntőket.

A kisbankok válsága. Válságos idők járnak mostanában a kisbankokra. Sorra omlanak össze és sorra csökken így ama alkalmatlanságok száma, amelyeknél a kisember hitelszükségleteit kielégítheti. A Valuta-bank e héten kimondott felszámolásával alig egy esztendő leforgása alatt 13 törpebank szűnt meg a fővárosban, amelyekhez mint 14-dik legközelebb a „Mercur” bank- és váltóüzlet r.-t. csatlakozik, amelynek üzletét már e hónap 11-je óta a „Mercur” váltóüzlet r.-t. vette át. Így tehát 14 ama törpebankok száma, amelyek kénytelenek voltak a felszámolást kimondani. Ezek a törpebankok mind újabb alkotások és a „Mercur” kivételével a legöregebb között is csak 1905-ben alakult, míg tulnyomó részüknek 1907 a születési évük. Ennek a 14 törpebanknak 8,490,400 K volt az alaptőkéjük, amely tőke azonban nem tekintendő teljesen elveszettnek. E megszünt intézetek közül 3 más intézetbe olvadt bele és ezeknek a részvényesei a felszívó vállalat részvényeit kapták a mazuké helyett. A „Mercur”-banknak nincsenek

részvényei a nagyközönség körében. A többenél azonban a részvénytőke jobbra elveszett, vagy legjobban esetben is csak csekély kvótát kapnak a jobbra kisemberekből álló részvényesek. Sajnos azonban, még mindig nem mondható a lista teljesnek, mert még mindig van néhány törpebank, amelyek összeomlása minden percben bekövetkezhetik. A megszünt kisbankokról a „Hitel” legújabb száma a következő kimutatást állítja össze:

	Alapítási év	Részvénytőke
Belvárosi Bank r.-t.	1906	500.000
Bpesti m. forg. bank r.-t. (fuzió)	1907	600.000
Bpesti IV. ker. takarékp. r.-t.	1906	300.000
Értékpapir- és letétbank r.-t.	1908	250.000
Ház- és földbirtokosok hitelb. r.-t.	1905	500.000
Járadékhitelbank r.-t. (fuzió)	1905	1.000.000
József- és Ferencz. takarékp. r.-t.	1906	500.000
Közg. hitelb. r.-t. (fuzió)	1907	1.000.000
Közg. hitel- és áruforg. r.-t.	1907	100.000
Leszámit.-bank és takarékp. r.-t.	1906	500.000
Magy. ipar- és árubank r.-t.	1907	500.000
„Mercur” bank- és váltóüzlet r.-t.	1896	540.000
Pestvidéki takarékpénztár r.-t.	1906	200.000
Valuta-bank r.-t.	1906	2.000.000

Összesen 8,490,400

Sovány vigasztalás ezzel szemben az, hogy ugyanazon idő alatt, amelyben ezek a törpebankok megszűntek, a következő új törpebankok alakultak:

	Részvénytőke
Budai polgári takarékpénztár r.-t.	300.000
Dörge Frigyes bank r.-t.	500.000
Hitel- és leszámitoló bank r.-t.	200.000
Industria bank r.-t.	300.000
Kiss Károly és társa bank r.-t.	500.000
Kőbányai bank r.-t.	250.000
Közlekedési alkalmazottak takarékp. r.-t.	100.000
Központi bank r.-t.	200.000
Lukács Vilmos bankház r.-t.	100.000
Magyar bankegyesület r.-t.	100.000
Pesti mezőgazdasági bank r.-t.	150.000
Telepítési hitelbank r.-t.	20.000

Összesen 2,720,000

Tehát 12 még törpebb új bank alakult összesen csak 2,720,000 K-val. Ha azonban figyelembe vesszük azt, hogy az Értékpapir- és Letétbank R.-T., mely a felszámoló törpebankok között szerepel, csak néhány hónap előtt alakult, tehát az újonnan alakultak között is felsorolandó volna: ugyanaannyi új törpebank alakult, mint a mennyi felszámolt. Csak az újaknak a tőkéje kisebb még, mint a felszámoltaké. Jellemző azonban, hogy e 12 új bank közül nem kevesebb, mint 4, csakis osztályosrjgyek elárúsításával foglalkozik. Szóval, a kisemberek hitelviszonyai napról-napra romlanak.

A kisipari kiállítás bezárása. A Technologiai Iparmúzeumban rendezett kisipari kiállítást tegnap zárták be. A kiállítás, amelyen összesen 18 kisipari, különféle mechanikai mesterségre vonatkozó gép- és szerszám volt kiállítva, majdnem négy hónapig volt nyitva. A kisiparosok úgyszólván az egész országból nagy érdeklődést tanúsítottak a kiállítás iránt s jöttek annak tanulmányozására egyenként csakugy, mint csoportosan. A kiállítást annak nyilvántartási ideje alatt ötvenöt ipartestület és harmincz egyéb szaktestület s iskola látogatta. A látogatók összes száma meghaladta az ötvenezretet. A kiállítás katalógusa két kiadást ért meg s mindkettő hamarosan elfogyott. A kiállítással kapcsolatos különféle tanfolyamokra oly sok iparos jelentkezett, hogy azok mindegyikét felvenni nem lehetett s így most rendeznek majd újabb tanfolyamokat ezeknek.

Osztárk tarifareform a magyar kivétel ellen. Míg nálunk a magyar vasúti és közlekedési politika alapirányzata csak nagynehezen tud szabadulni attól a helytelen rendszertől, amely évtizedeken keresztül egyenesen az osztárk behozatal szolgálatában állott: addig odaát Ausztriában mindent tüzzel-vassal kipusztítanak, aminek esetleg a magyar kivétel is hasznát láthatná. Így közsímet dolog, hogy az osztárk kormány — miként a magyar is — a vasúti tarifa reformjával foglalkozik. Csak hogy míg mi az osztárk ipart ezentel sem terheljük meg jobban, mint a magunkét: addig az osztárk kormány mindent megragad arra, hogy a tarifareformnál is ártóhasson Magyarországnak. Így maguk az osztárk gazdasági érdekképviseletek is sérelmesnek találták azt, hogy a tarifareform tárgyalásánál azt az intézkedést, hogy az újonnan berendezendő, vagy kibőví-

tendő ipartelepek ezután nem fognak általános kedvezményt élvezni az építési, berendezési stb. anyagokra. Az eddigi VI. kivételes díjszabást ugyanis, amely a díjszabás szerű díjtételekből általában 50 százalékot kedvezményképpen engedélyez 0.2 filléres bruttó egyégtétel határáig, nem akarják megújítani. Ez a kivételes díjszabás mintegy 1,000,000 korona áldozatot jelentett, a külföldről behozott árukra is alkalmazni kellett, tehát a nyers anyagoknál a magyar kivétel is érvényesült. E kedvezményt nem kívánják végleg elcsúsztatni, hanem csak indokolt esetenként engedélyezni. Az engedélyezés nem lesz általános, hanem oly alakban történik, hogy az az osztrák termelés előnyére szolgáljon s így különösen idegen magyar termékek ki ne használhassák. Az általános deklaszifikációkat is be fogják szüntetni e tarifareform kapcsán, illetve az érdekelte kedvezményeket is oly alakban fogják érvényesíteni, hogy azokat csak osztrák áruk vehessék igénybe. Reméljük a magyar kormány megtalálja a magyar tarifareformnál ezzel szemben a visszavágást.

A Máv. személydijszabásának módosítása. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés vasárnap tartott ülésében tárgyalta a Máv. személydijszabásának tervbevetett módosítását és kimondotta, hogy a tervezet okfejtését több tekintetben nem találja helytállónak. Végül kimondották az O. M. K. E. részéről a személydijszabás ügyében a tarifabizottság legközelebbi ülésén teendő előterjesztéseket.

A Ganz-féle villamossági r.-t. mérlege. Már megirtuk, hogy a Ganz-féle villamossági részvénytársaság e hó 29-én tartja rendes évi közgyűlését, amelyen betöltik Kornfeld Zsigmond helyét is. A társaság 1908. évi mérlege az 1907. évi 32,019 korona nyereségáthozattal együtt 554,025 korona tiszta nyereséget mutat ki az 1907. évi 508,408 korona és az 1906. évi 502,797 koronával szemben. Ezenkívül a tartalékalapot 50,000 koronával bővítették, míg a mérlegből leirtak további 250,000 koronát a gépek és műhelyfelszerelési tárgyaknál, ingatlanok és építkezési telkeknél 1908-ban mutatkozó értéksökkenés czimén.

Dunaszabályozás. A földművelésügyi kormány elhatározta, hogy a medvei komp és szabad kikötőt megépítteti 200,000 korona költséggel és ugyanakkor a holt Dunaátvágás és a nagybajcsi átjáró munkálatait is megindíttatja. A terveket az illetékes fölyammérnöki hivatal már elkészítette.

Az osztrák kormány a magyar tengerhajózás ellen. Mialatt idehaza mi szinte betegesen respektáljuk az osztrák Lloydnak keletre megszerzett vonalait és a világot sem vennők föl vele a versenyt, azalatt az osztrák kormány mindent elkövet arra, hogy a magyar tengerhajózásnak, különösen az Adria m. kir. tengerhajózási r.-t.-nak versenyt teremtsen. Egy új hajóstársaságot alapít most egy millió korona szubvenzióval a bécsi kormány abból a célból, hogy az Adria magy. kir. tengerhajózási társaságnak versenyt csináljon. Erre a czélra az osztrák kormány évenként egy millió koronával szubvenzionálja is ezt az új társaságot. Ugyanis tudvalevő dolog az, hogy az Adria évenként 12 járatot indít Braziliába és ezek a hajói Triesztet is érintik, úgy hogy a brazilai forgalomról teljesen gondoskodva van. Eddig legalább nem fordult még elő az, hogy valami szállítmány lemaradt volna, mert az Adria hajói nem győzték volna a fuvarát. Mindamellett Ausztriában már régóta fáradoznak azon, hogy külön osztrák hajóstársaságot létesítsenek a brazilai és argentinai szolgálat számára. Ezek a fáradozások annyiban eredményre is vezettek, hogy az egy milliós szubvenzió alapján alakul egy új hajóstársaság 6 millió korona alaptőkével „Trieszt-délamerikai hajóstársaság” czég alatt. Ennek az új vállalatnak az alapítói a Lloyd és az Austro-Americana hajóstársaságok, valamint az Alsóausztriai leszámitoló-társaság és a Zsivnotenska Banka. Ezek fizetik be pro forma a 6 millió korona részvénytőkéket, mert tényleg az új társaság csak öt ócska hajót kap és pedig hármat az osztrák Lloyd és kettőt az Austro-Americana ki-mustrált hajóiból. Ezt az öt ócska hajót olyan áron adják majd át az új társaságnak, amely körülbelül megfelel a 6 millió koronának. Ezzel az öt ócska hajóval akar az új társaság évenként 18 járatot indítani Triesztből Marokkóba és Braziliába, rész-

ben Argentínáig. Az osztrák kormánynak az egy millió korona szubvenzióért fenn lesz tartva az a joga, hogy az új társaság elnökét és egyik igazgatótanácsosát kinevezheti. A szubvenziót természetesen előbb a parlamentnek kell megszavazni, amit — tekintettel arra, hogy itt az Adria magyar hajózársaság ellen való versenyről van szó — meg is fog tenni. De hogy öt kimustrált ócska hajóval miként fognak 18 új járatot fenntartani, az már más kérdés, éppen úgy, mint az is, hogy honnét veszik a fuvarokat — az Adria járataival együtt — 30 braziliai járatra.

Gazdatisztek közgyűlése. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Bujánovics Sándor elnöke alatt vasárnap tartotta meg évi rendes közgyűlését. Az igazgatói jelentést, amelyet Jeszenszky Pál igazgató terjesztett elő rövid, tömör előadásban, egyhangulag elfogadták. Elfogadták a számvizsgáló-bizottság jelentését az 1908. évi zárószámadásról s az egyesület vagyoni állapotáról és a felmentvényeket minden irányban megadták. Az előterjesztett 1909. évi költségelérőirányzatot a közgyűlés ugyancsak elfogadta s az egyesület választmányába a kilépettek s meghaltak helyébe megválasztotta: Hazay Győző, K. Ruffy Pál, Baly Kálmán, Förster Lajos, Seligmann Kelemen, Váralljay Ferenc, Wimmer Kálmán és Kokas Józsefet. A közgyűlés ezután az alapszabályokon szükségessé vált módosításokat intézte el s az indítványok során Balázsovich Dezső indítványát az okleveles gazdatisztek érdekében és Kizsel Zsigmondnak a telepítési és parcellázási törvényjavaslattal egybefüggő javaslatát elfogadták.

Balkán-szerződés. Bécsből jelentik: Az osztrák-magyar monarchia kormánya az általa mindenkor hangoztatott szándékának megfelelően tudvalevőleg a február 26-án Konstantinápolyban aláírt jegyzőkönyvet, melynek értelmében az annexió befejezett tényét a porta világosan elismerte, közölte a hatalmakkal, amelyek a megállapodás létrejöttét a maguk részéről megelégedéssel üdvözölték. Az ügy anyagi részének rendezése után annak érdekében, hogy a Boszniában és Hercegovinában teremtetett új jogi állapot formailag is összehangzásba hozassék a berlini szerződés határozományaival, a bécsi kabinetnek meg kellett nyernie a berlini szerződés Boszniára és Hercegovinára vonatkozó 25. szakaszának megszüntetéséhez. A bécsi kabinetnek a hatalmaknál e célból tett hivatalos lépéseit első sorban a német császári és az olasz királyi kormány itteni képviselőik útján kedvezően választották meg. Ugyanígy értelemben e napokban az angol királyi, az orosz császári és a francia kormány is beleegyezett a berlini szerződés 25. szakaszának törlesztéséhez. Ezzel a bosznia-hercegovinai ügy formailag is végleg el van intézve.

A Máv. díjazásának reformja. Az összes érdekelt szakkörök képviselőiből álló díjazási bizottság ez évi április 22-én d. u. 4^{1/2} órákor tartandó ülésében kezdte meg a m. kir. államvasutak személy-, podgyász- és árudíjazásainak reformjára vonatkozó tervezet tárgyalását.

A fémárúkartel. Az osztrák-magyar részvétel gyárosok a napokban hosszas tárgyalások után a kartelt véglegesen megkötötték és egységes eladási árakat és feltételeket állapították meg. A kartel úgy Bécsben, mint Budapesten központi irodát létesít, amelyek az összes ügyeket le fogják bonyolítani. A kartelben valamennyi osztrák és magyar gyár benne van, ami az első eset e szakmában.

Olcsóbb lesz a vas. A vaskartel határozatait, melyeket a német konkurenciával szemben való védekezés diktált a hatalmas és elbizakodott vasgyárosoknak, most végrehajtja a vasnagykereskedők szindikátusa. A vasnagykereskedők ugyanis a finom lemez raktár-árát 100 kg.-kint egy koronával leszállították.

Az ipartörvény revíziója. Az ipartörvénytervezet revíziójára összehívott szaktanácsközmény a husvéti ünnepekre való tekintettel félbeszakított tárgyalásait ma délután félöt órákor folytatta az új városházán Téglássy István miniszteri tanácsos elnöklésével. Az értekezleten folytatták a képzéshez kötött iparokról szóló fejezet tárgyalását.

Nánay Mihály szerint a képzéshez kötést ki-

zárólag nemzeti szempontból szabad elbírálni. Kovács Ernő orsz. képviselő a törvényjavaslat célját abban látja, hogy biztosítsa az iparnak magasabb fejlődését, másrészt pedig biztosítsa a jövő ipar-nemzedéknek a kifejlődését. **Krenevics** Ödön a magyar hajósok országos egyesülete nevében kéri az értekezletet és a kormányt, hogy a hajóipart is feltétlenül képzéshez kössék. **Barna** Izidor a fogtechnikusok nevében, **Krazsóf** János a budapesti cipészipartestület nevében, **Szilágyi** Mihály a veszprémi ipartestület nevében, dr. **Wolf** Gerő a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara, **Szendrói** Mór a képzés mellett szólaltak föl. **Havass** József az I., II., III. és a IX. kerületi iparosok nevében a kötelező mestervizsga mellett foglalást. Dr. **Dóczy** Sámuel annak az érdekében emelt szót, hogy a büntetési maximumok megfelelően és arányosan leszállítsanak.

Kommer Ferenc a vendéglősök országos szövetsége nevében a vendéglős és szállodás iparnak képzéséhez kötése érdekében szólalt fel. **Pfeifer** Ignác az országos gépészsövetség nevében kéri a szövetség képzési kérdésének az új ipartörvény keretében való megoldását, valamint memorandumnak figyelembevételét.

Óváry Lajos az általános mestervizsga behozatalától várja az ország iparának fellendülését.

Kriehaber Leó és **Bogdán** Simon felszólalása után a tárgyalás folytatását holnap, kedd délután félöt órára halasztották.

Új vasutak. Jelentettük már annak idején, hogy **Czeplédtől Csemőig** új helyi érdekű vasutat építenek. Az új vasutak — amint értesülünk — a következő állomásai lesznek: 1. „Czepléd“ megállóhely. 2. „Széchenyi-tér“ megállóhely. 3. „Kossuth-tér“ megállóhely. 4. „Újváros“ megállóhely. 5. „Gerje“ rakodó megállóhely 150 m. h. 6. „Zöldhalom“ állomás 200 m. h. 7. „Sashalom“ rakodó megállóhely 150 m. h. 8. „Csemő“ állomás 200 m. h. 9. „Ereklyés“ állomás 200 m. h. 10. „Kőrösi felsőjárás“ vég- és kiegészítő vízállomás 315 m. h. — Új vasút építéset tervezte a magyarfalvai czukorgyár is. Ez a vasút **Zohortól—Magyarfalváig** terjedne. A magyarfalvai czukorgyárnak ugyanis vasuti összeköttetése nincsen. Pedig mintegy 12.000 kocsi-rakományt tesz évenként a felhasználásra kerülő nyersanyagoknak és kész czukornak a tömege. A nyersanyagok legnagyobb részét a czukorgyár Ausztriában szerzi be és ezeket az anyagokat, valamint a kész czukort, osztrák vasutakon szállítja. Ugyanis a Zohorig tengelyen való fuvarozás a nagyobb távolság miatt drága, míg a gyárnak az osztrák határtól, illetőleg a legközelebbi osztrák vasuti állomástól való távolsága alig 2 km., a tengelyen való fuvarozás tehát olcsóbb az ausztriai behozatal esetére. A czukorgyár újabbán azzal a tervvel foglalkozik, hogy a czukorrépat és egyéb nyersanyagokat az országban szerzi be és a szállítást is magyar vasutakon végzi. Ezen cél elérése érdekében tervezi a magyarfalvai—zohori h. é. vasutat, melynek közigazgatási bejárást március 23-án tartották meg. Állomások lesznek: **Zohor** csatl. állomás, **Magyarfalva** és **Magyarfalva-czukorgyár**. Végül meg volt már a **Munkács—Beregkövesd h. é. vasút** közigazgatási bejárása is. A vasutra tudvalevőleg Munkács városa nyert előmunkálati engedélyt. Az új vasút a m. kir. államvasutak munkács—lawocznei fővonal Munkács állomásának északi végéhez közel a pálya baloldalára tervezett átrakódó állomásból indul ki, keresztetzi a fővonalat és nagyjában a délkeleti főirányt követve és néhány kivétel nélkül átlépve, a múlt év december havában megnyitott borsavölgyi (beregzsász—nagyszőlős—dolhai) gazdasági vasút Beregkövesd állomásához csatlakozik. A vonal 44 km. hosszú. A megállapított állomások és megállóhelyek a következők: Munkács átrakódó állomás, Munkácsi dohánygyár megállóhely, Munkácsi köztemető mh., Felsőkerpecz áll., Beregleányfalva áll., Szánfalva áll., Beregnagyalmás áll., Beregkismás áll., Árdánháza áll., Medence mh., Medencei gyártelep áll., és Beregkövesd csatlakozó állomás.

A Technológiai Iparmúzeumból. A Technológiai Iparmúzeum kiállítási helyiségeiben most zárták be a kisipari kiállítást s április hó végéig az asztalosok esti tanfolyamának rajzkiállítása lesz

megtartva. Ennek a kiállításnak bezárása után a tanfolyamok kiállítása lesz, majd a bádógos tanoncziállítás, ezután pedig a szűcsipari kiállítás kerül sorra még a nyári szünet előtt.

A lübecki bank passzívái. A fizetésképtelenné vált lübecki bank passzívái meghaladják a harmadfélmillió márkát. Az egyezkedés 35%os alapon nem sikerült s a hitelezők 50%-ot követelnek. A berlini pénzügyetnek nincsenek érdekelve, ellenben a hamburgi Vereinsbank és a kieli bank veszteségei jelentékenyek.

Villamosvasut Nagytétényig. A budapest—budafoki h. é. villamosvasut részvénytársaság vasutvonalát tudvalevőleg Nagytétényig meghosszabbította. Az új vonalrész elkészült és annak műtanrendőri bejárást a kereskedelemügyi miniszter rendelete alapján április 24-én, d. e. féltíz órákor kezdik meg Budafokon.

Országos kamarai értekezlet a Balkán-szerződések ügyében. A magyar kereskedelmi és iparkamarák szerdán, e hó 21-én Lánzy Leó főrendiházi tag elnöklésével, országos értekezletet fognak tartani a budapesti kereskedelmi és iparkamarában oly célból, hogy állást foglaljanak ama hátrányos helyzettel szemben, amelybe a hazai ipar és kereskedelem, valamint a fogyasztó közönség széles rétegei a Szerbiával való kereskedelmi szerződés nélküli állapot miatt kerültek.

Ankét az alsóbbrendű vasutakról szóló törvény tervezete ügyében. Az alsóbbrendű vasutakról szóló törvény tervezete már ismételt tárgyalás alapját képezte. A kereskedelemügyi miniszter a tárgyalások folyamán felszínre hozott javaslatokat összegyűjtötte és legutóbb külön kötetben kiadta. Mielőtt a törvénytervezet végleges szövege megállapították, április 26-án d. e. 11 órákor a kereskedelemügyi miniszter elnöke mellett a minisztérium tanácstermében az érdekelt szakemberek közbejöttével értekezletet tartanak.

A körmendi hercegi birtokok parcellázása. Körmend gazdái között mozgalom indult meg az iránt, hogy a hercegi birtokokat kizavdják vegyék bérbe. A mozgalom élén Babos Kálmán ny. tábornok áll.

A hanna-árpa. A földművelésügyi miniszter megbizta a magyarvári növénytermelő kísérleti állomást, hogy Szepes, Sáros, Liptó, Zólyom, Ung, Bereg, Ugoosa s még néhány erdélyrészi vármegyében, ahol a hanna-árpa termelésével még kísérlet nem történt, termelési próbákat tegyenek. A miniszter rendelkezése hetvenöt gazda fog az állomás felügyelete és utmutatása alapján ez évben hanna-árpat termelni. A miniszter rendelkezése a termelési kísérletekről tájékoztatni fogják az érdekelt gazdaközönséget, mert az a célzat, hogy minél nagyobb mértékben honosodjék meg a termelésben ez a hasznos kereskedelmi növény.

Az orosz czukorkivitel. Az orosz czukorgyárosok az egész czukorkivitel egyesítése céljából kiviteli szervezetet készülnék létesíteni. Ez a szervezet lehetőleg minden kiviteli engedélyt magához akar váltani és az exportőrök között kiosztani, de később a czukortermelést is az organizáció fogja egységesen kezelni.

Börkiserleti állomás Budapesten. A kereskedelmi miniszter rendelkezése a fővárosban legközelebb egy börkiserleti állomást szerveznie és állíttatni fel. Az állomás terveit és előmunkálatait már készítik a minisztériumban és a technológiai Iparmúzeumban.

A második tavaszi luxuslövésár. Az április 24-én megnyitott második tavaszi luxuslövésár katalógusa első kiadása már megjelent, 137 tulajdonostól 510 darab lónak részletes leírását tartalmazza. Használati csoport szerint bejelentettek 10 darab négyesfogatot, 72 darab hintó-kettesfogatot, 9 darab hintó-egyesfogatot, 107 jukker kettesfogatot, 12 jukker egyesfogatot, 81 darab hátsólovat s végül 10 darab hátsó- és hámos lovat. Ez a vásár is díjazással lesz egybekötve s a Tattersall 12 díján kívül, kiosztásra kerül a földművelésügyi miniszter nagy díja is.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Angol készpénzrendszerű

országosan ismert első-rangu uri szabó-termék szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával.	Átmeneti kabátot (angol kelméből) 35 frtért	IV., BELVAROS, Magyar-u. 3.
	Felöltöt 30 „	I. emelet,
	Smoking-öltönyt 35 „	Kossuth L.-u. mellett,
	selyem béleléssel 30 „	Telefon 116-95.

prima munka.

Üzletáthelyezés és nagyobbitás miatt
 az összes raktáron levő legfinomabb angol szövetekből
33 forintért készítik prima utczal
 öltönyt vagy felöltőt
 mérték után elsőrendű kivitelben.
FÁI GÉZA ———— ur szobá czégnél,
 Budapest, Váci-utca 37.
 MERCUR-palota.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, április 19.

A készáru-piaczon ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. A malmok tartózkodó vételkedvvel jöttek a piacra és csak a szombati árnál olcsóbb áron voltak hajlandók vásárolni. A kínálat eléggé kielégítő volt. Eladásra került összesen 18.000 métermázsza buza, melyért a malmok eleinte 5-10, később 15 fillérel olcsóbb árat fizettek. A rozs ára 10-15 fillérel olcsóbb, a többi czikk ára nem változott. A mai eladások között van 3100 q 73 kilós és 3350 q 73 kilós keverékes boszniai buza, mely Budapesten átadva 13.50 koronán kelt el.

A határidőpiaczon ma nagyon élénk forgalom volt. Mint megirtuk, a szombaton megjelent miniszteri kimutatás nem adja világos képét a mezőgazdasági helyzetnek és ezt a határidőpiaczon a spekuláció is erősen konstataálta. Az üzlet kezdetén a szombati árfolyamoknál 10 fillérel drágább árak érvényesültek. A hausse-párt nagy része azonban nagy tételekben adott tul kötésein és így lanyhább irányzat kerekedett felül, amihez az is járult, hogy a kontremín igen sok májusi buzát adott el, mi által a májusi buza ára rohamosan olcsóbbodott. Az effektívpiacz lanyha iránya az áprilisi buza árára hatott lanyhitólag és bár felmondás ma sem volt, mégis a szombati zárlatnál a mai zárlat 17 fillérel volt olcsóbb. Később átmenetileg visszavásárlás folytán az árak valamivel drágultak, azonban csakhamar ismét ellanyhult az üzlet irányzata, mert a vidékről esőhir kíséretében sok véleményeladásra vonatkozó megbízás érkezett. A többi czikk irányzata szintén lanyha volt. Bejelentettek szállításra 12.000 mm. rozst és 13.000 mm. zabot.

A készáru piaczon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k 30.65 K, 100 q 80 k 30.55 K, 100 q 80 k 30.50 K, 100 q 79.5 k 30.40 K, 250 q 72 k 28 K.
 Pestvidéki: 1400 q 79 k 30.10 K, 100 q 78.7 k 30.20 K, 100 q 78 k 29.80 K, 250 q 77 k 29.45 K, 206 q 75.4 k 28.30 K.
 Boszniai: 3100 q 73 k, 3350 q 73 k 27 K keverékes.
 Bánsági: 500 q 79.5 k 30.20 K, 300 q 79 k 30.50 K, 250 q 78.5 k 30.20 K, 100 q 78.5 k 29.80 K.
 Hartai: 215 q 77 k 29.60 K.
 Szenttamási: 1400 q 77.3 k 29.50 K.
 Erdélyi: 400 q 79 k 29.70 K.
 Szerémségi: 100 q 75.5 k 30 K.
 Fejérmegyei: 200 q 78 k 30 K.
 Rozs: 100 q 19.60 K, 100 q 19.60 K kpf. par.
 Takarmányárpa: 250 q 17.80 K ab hajó kpf., 100 q 18 K kpf. kocsiira.

Zab: 200 q 18.40 K kpf. par., 100 q 18.20 K kpf. par., 100 q 18 K kpf.

Az árak: 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29.55—30.05
"	76	25.60—29.30	80	29.80—20.25
"	77	30.20—29.80	81	29.95—29.55
"	78	29.50—30.—	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	29.20—29.90
"	76	28.75—29.15	80	29.55—29.95
"	77	29.05—29.—	81	—
"	78	28.20—29.60	82	—
Pestvidéki	74	—	78	29.25—29.65
"	75	—	79	29.25—29.90
"	76	28.90—29.20	80	29.60—29.75
"	77	29.20—29.55	81	—
Bácskai	74	—	78	29.60—30.—
"	75	—	79	29.40—29.55
"	76	29.05—29.40	80	29.90—30.10
"	77	29.05—29.60	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	20.35—20.50
középmínőségű uj	—	—	—	20.30—20.35
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.—18.80
II. rendű	—	—	—	17.50—17.30
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17.75—18.70
II-rendű	—	—	—	17.35—17.65
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.10—15.30
Korpa:	—	—	—	12.50—12.85

A határidőpiaczon kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	29.14—29.16—28.66—28.80—28.72
Buza májusra	28.82—28.30—28.54—28.16—28.44
Buza októberre	23.64—23.70—23.32—23.54—23.40
Rozs áprilisra	19.80—19.62—19.78—19.70—
Rozs októberre	18.80—18.50—18.66—18.52—
Tengeri májusra	15.12—15.16—15.02—15.08—
Tengeri júliusra	15.60—15.62—
Zab áprilisra	17.86—17.92—17.82—
Zab októberre	15.—14.96—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	28.70—28.74
1909. májusi buza	28.26—28.30
1909. októberi buza	23.42—23.44
1909. áprilisi rozs	19.70—19.72
1909. októberi rozs	18.54—18.56
1909. májusi tengeri	15.06—15.08
1909. júliusi tengeri	15.50—15.52
1909. áprilisi zab	17.80—17.82
1909. októberi zab	14.96—15.—

Budapesti gabonaforgalom.

1909. április 16-tól 1909. április 18-ig.

	Érkezett	Elszállított
	m é t e r m á z s z a	
Buza	19071	100
Rozs	1833	3001
Árpa	1814	101
Zab	31985	18705
Tengeri	44265	17379
Liszt	816	17570
Korpa	—	4051

Értéktőzsde.

A törökországi hírek a mai tőzsdén barátságosabb hangulatot létesítettek. A tegnapi magánhírek és értesülések már sokkal kedvezőbb képet adtak a törökországi helyzetről s a mai megnyitáskor a nemzetközi értékek szilárdabb árfolyamokkal kerültek forgalomba. Az üzlet ma elég élénk volt s a kedvezőbb külföldi tőzsdjejelentések elég tápot adtak a spekulációnak, hogy vásárlásokhoz fogjon. Az irányváltást elsősorban a nemzetközi értékek érezték meg, melyek a szombati lanyha zárlat után teljes öt koronával javultak. A hitelrészvények mellett elsősorban a Rimamurányi részvények voltak keresettek, melyeket az osztrák Alpeisi részvény árcemel-

kedésére szintén vásároltak úgy helyi, mint pedig bécsi számlára. A Rima árcemelkedése mai napon meghaladja a hét koronát. A helyi piacon is megéreztek a kedvezőbb irányzatot s a bankrészvények, egyes építőipari értékek és a helyi közlekedési vállalatok szintén javultak a mai napon. A járadékpiaczon is megszilárdult az irányzat s a koronajáradék 30 fillér javulás után 92.50 koronával zárult.

Forgalomba került ma: Osztrák hitel 626—632.25 koronán, Magyar hitel 734.25—736—735.25 koronán, Államvasut 690—693—692.50 koronán, Leszámitolóbank 475.50—474.50—475.25 koronán, Jelzálog 426.50—427.50—427.75 koronán, Rimamurányi 540—545—544.25 koronán, Városi villamos vasut 268—267.75 koronán, Közuti 581—585.25—584.50 koronán, Magyar koronajáradék 92.45—92.50 koronán, Salgótarjáni 565 koronán, Drasche 482 koronán, Hazai bank 272.75 koronán, Ganzgyár 3200 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 626—631—630.25, Magyar hitel 734.25—735.50—734, Osztrák-magyar államvasut 690—692, Leszámitolóbank 475.50—474.50, Jelzálogbank 426.50—427.50, Rimamurányi 540—544—542.50, Városi villamosvasut 268, Közuti vasut 581—584.25—583 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 630.75—631.50—632.25, Magyar hitel 736—735.75—735.25, Osztrák-magyar államvasut 693—692.50, Leszámitolóbank 475.25, Jelzálogbank 427.75, Rimamurányi 544.25—545—544.25, Városi villamosvasut 267.75, Közuti vaspálya 583, 585.25—584.50, Magyar koronajáradék 92.45—92.50 korona.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolcz napra 8—10 korona, április hónap végére 12—14 korona.

Utőtőzsde délután 3 órakor:

Osztrák hitel 632.75, Magyar hitel 736.75, Államvasut 696.50, Leszámitoló 475.50, Jelzálog 428.25, Rimamurányi 444.75, Városi vasut 268.25, Közuti 585.50.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
 Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
 Finsen-féle Ivlámpa fődök szívhaj és veredényelmesedés ellen.
 Elektromágneses gyógyítás
 Röntgen sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
 Kék fényvel való kezelés.
 Villamos hőfödök (Elektrotherm).
 Villamos fényfödök.
 Villamos massage (Vibratio).
 Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos vízfödök.
 Szénsavas fődök.

Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
 Ideggyengeségi állapotok.
 Álmatlanság, Fejfájás.
 Hüdések (Paralysis).
 Idegfájdalemak, Idegszabák (Neuralgiák, ischiás).
 Gerincvelősorvadás (Tabes).
 Szívbetegségek.
 Veredényelmeszesedés.
 Köszvény és osz, reuma, Izületi és csontbajok.
 Székrekedés, Daganatok, Anyagserebajok (Blhizó cukorhaj, vérszegénység)
 Bórbajok, Bórvizketeg.
 Lupus.
 Hajhullás, kopaszság.
 Szörtelenítés (nőknél az arczon).
 Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
 Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

Heti műsor:

1909. április hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Vigszínház	Király-Színház	Magyar Színház	Uránia
21 Szerda	A walkür	A tűzhely	—	Vigyázz a nőre!	Az elvált asszony	Zöld Kakadu Régi jó idők	Az Ur Jézus
22 Csütörtök	Bohémélet Tánccroszletek	Passé-partout	—	A király	Tánczos huszárok	Hivatalnok urak	Az Ur Jézus
23 Péntek	Tannhäuser	Coriolánus	—	Az ördög	Az elvált asszony	Zöld Kakadu Régi jó idők	Stein Aurél dr. felolvasó estélye
24 Szombat	Fidelió	A kaméllás hölgy	—	Ahol unatkoznak	A Karszemélyzet jutalomjátéka	Hanka	Az Országos Szín- művészeti Akadémia előadása
25 Vasárnap	A hegyek alján	A dolovai nábob leánya	—	Tatárjárás	A nagymama	Forradalmi nász	—

BÉCSI GABONATÖZSDE:

Bécs, április 19. (Saját tudósítónktól.) A földművelési minisztérium hivatalos jelentése szerint e hónap közepén a vetések állása Ausztriában nem volt valami kedvező, de a meleg és esős időjárás remélni engedi, hogy javulni fog, ezért gabonaművelésben az irányzat nyugodt lett és az árak a múlt heti záróárakhoz képest 5 fillérrel csökkentek. Takarmányárak irányzata is nyugodt, árfolyamaik pedig változatlanok.

Jegyzetelt búza: tiszavidéki 15-40-15.70, báni 15.15-15.55, mosoni 14.60-14.95, tótfelvidéki 14.65-15, délviasuti 14.65-15, marchfeldi 14.45-14.75 K.

Rozs: tótfelvidéki 10.30-10.50, csepeli 10.25-10.45, pestmegyei 10.40-10.60, délviasuti 10.30-10.50, különféle magyar 10.25-10.45, osztrák 10.20-10.45.

Árpa: morvaországi 8.60-9.80, délviasuti 8.50-9.50 K.

Magyar tengeri 7.95-8.20, Cinquantin 9.50-10. Magyar zab 9.40-9.50, válogatott 9.90-10.30. Cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.65-9.80.

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, április 19. Az ifju-török bizottság gyors sikere azt a reményt keltette, hogy a polgárháború elkerülhető lesz és az ez által előidézett nyugodtabb felfogás erőteljesen visszahatott a piac magatartására. Különösen hitel- és államvasuti részvényekben volt nagyon élénk a forgalom, de alpesi bányá- és rimamurányi részvények, valamint török sorsjegyek, földhitel, magyar jelzalog, Lloyd, fegyvergyári és hirtenbergi tőltényrészvények is emelkedtek. Magyar koronajáradék 20 fillérrel javult. Az első vásárlások befejezte után a forgalom megcsappant. A déli tőzsde nyugodt forgalommal és barátságos irányzattal indult.

11 óraker zárultak:

Osztrák hitel 639, Magyar hitel 732, Anglo 293, Union 535, Bankgyesület 521, Laenderbank 438.25, Földhite: 1099, Alsó-ausztriai escompte 596, Magyar jelzalog 425, Államvasut 689.50, Délviasut 109.50, Alpesi 688.25, Rimamurányi 538.50, Hirtenbergi 102.2, Salgótarjáni 562, 3 százalékos délviasuti elsőbbség 275, Orosz járadék 97.90 K.

1 óraker jegyezték:

Osztrák hitel 631.50, Magyar hitel 733, Anglo 294, Union 539, Laenderbank 440, Bankgyesület 522.50, Államvasut 692.25, Délviasut 110.25, Alpesi 660.50, Májusi járadék 95.25, Osztrák aranyjáradék 116.36, Osztrák koronajáradék 92.95, Magyar aranyjáradék 112.35, Magyar koronajáradék 92.45, Török sorsjegy 182 korona.

Bécs, április 19. (Magyar értékek zárata.) 4 százalékos aranyjáradék 112.30, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 142.75, Magyar hitelbank részvény 737.25, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 544.25, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 389.—, Magyar koronajáradék 92.45, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —.

Magyar nyer.k. sorsjegy 196.—, Kassa-Oderbergi Vasutársaság —, Magyar Jelzalogbank 423.— Magyar keresk. bank —.

Bécs, április 19. (Osztrák értékek zárata.) 4.2 százalékos papírjáradék 95.25, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 116.50, 1860-as sorsjegy 154.75, Osztrák hitel-sorsjegy 464.50, Angol-osztrák bankrészvény 293.—, Bécsi Bankverein 522.75, Osztrák-magyar bank 1777, Déli vasut 110.75, Dunagőzhajózási társ. 897.—, Dohány részv. 332.—, Cs. k. arany (vert) 11.33, Német bankv. 117.23, Osztr. Lloyd 428.—, 4.2 szaz. ezüst jár. 95.25-99.15, Osztr. koronajáradék 95.25, 1864-es sorsj. 268.50, Osztrák hitelintézeti részvény 632.50, Union Bank 589.—, Osztrák Landerbank 439.50, Osztrák-magyar államvasut 698.—, Elbevolgyi vasut 458.—, Alpesi részvény 660.75, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár 239.72, Lipótkohó 444.—, Töröksorsjegy 182.25.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE.

Berlin, április 19. Az új 4 1/2%-os orosz vasut-prioritásokat ma jegyezték először az itteni tőzsdén. Moszkva-Kiev vasut árfolyama 90.80, Moszkva-Kazan vasut 90.60 és a Vldikavkaz vasut 90.75 volt. A kibocsátási árfolyam mindégynél 88.50 volt. Az új hét élénk és szilárd irányzatban nyílt meg, miután a törökországi eseményekről érkezett legutóbbi jelentések erősítették azt a reményt, hogy az ottani bonyodalmak békés megoldásra fognak vezetni. Erőteljes ösztönzést nyújtottak a mai bécsi előtőzsde szilárd jegyzései is. Ezek következtében a spekuláció az összes piacokon terjedelmes visszavásárlásokat eszközölt, a minek részben igen tekintélyes árfolyamjavulások jártak a nyomában. A legfőbb érdeklődés bankértékek iránt nyilvánult, amelyek közül a Berliner Handelsgesellschaft 1.75%-kal, osztrák hitelrészvények 1.60%-kal magasabbak voltak, ezeken felül pedig bányáértékek a német luxemburgiak vezetésével, amelyek 2 1/2%-kal emelkedtek, valamint nemzetközi járadékok. 1902. évi oroszok 1 1/2%-kal, török sorsjegyek 2.40 márkával magasabban indultak. Vatusak közül keleti vasutak részvényeit 1 1/2%-os emelkedés mellett élénken keresték. Gőzhajós és villamosági részvények is szilárdak voltak. A további folyamatban az árfolyamok nívója meglehetősen nyugodt forgalom mellett jól tartva. Keleti vasut-értékek folytatólag emelkedtek. Élénk üzlet fejlődött ottani bányákban is, a melyek az osztalék kedvező megítélésére 220.75-ig emelkedtek. A készpénzpiac ipari értékei szilárdak voltak. Napipénz 2-1 1/2%, magánleszámitolási kamatláb 2 1/2%.

Zárultok jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.60, osztrák hitelrészvény 198.75, Déli vasut 18.40, orosz bankjegy 215.80, 4 százalékos új orosz kölcsön 82.60, Disconto Commandit 188.70, Dinamittruzst 162.50, Harpeni 192.30, Unifikált török járadék 92.80, 4.2 százalé-

kos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.60, Magyar koronajáradék 92.90, Osztrák-magyar államvasut 149.—, Bécsi váltóár 852.25, Olasz járadék —, Alt. villamosságai Edison 222.50, Gelsenkircheni 189.—, Laurakohó 192.30, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) április 19. 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.55, Osztrák hitelintézeti részvény 198.80, Osztrák-magyar államvasut 149.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.35, Bécsi Bankverein 132.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön 79.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.60, Osztrák koronajáradék 95.85, Magyar koronajáradék 93.—, Osztrák-magyar bank 128.40, Déli vasut részvény 18.56, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 812.66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Allandó.

Hamburg, (Zárlat) április 19. 4.2 százalékos ezüst-járadék 99.25, 1860, sorsjegy —, Déli vasut 18.25, 4 százalékos aranyjáradék 99.40, Osztrák hitelrészvény 199.—, Osztrák-magyar államvasut 145.25, Olasz járadék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.80, Nyugodt.

London, április 19. Angol consol 84 1/2.

Páris, (Zárlat) április 19. 3 szaz. Francia járadék 97.55, Osztr. aranyjáradék 99.20, Magyar aranyjáradék 95.90, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 293.—, 5 százalékos marokkói járadék 5.21.—, 4 százalékos spanyol járadék 99.22, 4 százalékos unifikált török jár. 97.75, Török sorsjegy 172.—, Török dohányrészvény 349.—, Osztrák földhitelintézet 11.74, Osztr. Landerbank —, Magyar jelzalogbank —, Banque de Paris 1625, Banque Ottomane 708, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 529.—, Urikányi közsén 162 Váltó Amsterdamra (rövid) 208.37, Váltó német piacokra (rövid) 123.66, Váltó Bécsre (rövid) 105.—, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 5/32, Csek Londonra 251.75, Magánkamatláb 1.3 szilárd.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás SALVATOR... Főraktár Budapeston - EDESKUTY L.-nél.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizottság igazgatósága.) Április 19-én. Előző napi eladai maradvány 876 drb sertés, 6 drb süldő. Mai felhajtás 1786 drb sertés, 36 drb süldő, összesen 2661 drb sertés, 42 drb süldő. Eladatott 1830 drb sertés, 11 drb süldő. Mai maradvány 831 drb sertés, 21 drb süldő. Következő árak jegyeztettek: Zsírsertés: Orosz I. rendű 350 kilogrammon felül életsulyban 108-115 fillér, II-odrendű 280-350 kilogrammig 104-108 fillér, életsulyonálal 126-128 fillér, súly 122-124 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül életsulyonálal 140-149 fillér, fiatal közép 220-300 klg.-ig életsulyonálal 132-152 fillérig, fiatal könnyű 120 kilogrammig levonással 134-152. Hussertés, belföldi süldő 90 fillérig, malacz 120 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilo-

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Áru, Záloglevelek, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok. Lists various financial instruments and their market values.

grammonkint, elősúlyban értendők. A vásár irányzata élénk. Az árak 6 fillérrel hanyatlottak.

Kőbányai sertéspiacz.

Április 19. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: fiatal nehéz (páronként 143—144 fillérig), fiatal közép (páronként 251—320 klgr.) 144—146 fillér, könnyű (páronként 250 klgrig) 145—146 fillér. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 klgr.) 145—147 fillér, könnyű (páronként 240 klgrig) 145—147 fillér. Sertésétszám: 1909. évi április hónap 16. napján volt készlet 23454 darab sertés, 17—18-án felhajtott 398 drb sertés, 17—18. elszállított 584 drb sertés, 19. napjára marad készlet 23264 drb sertés. A hizott sertés üzletirányzata: kellemesebb.

Budapesti juhvásár.

Április 19. Felhajtott 610 drb juh. Árjegyzések: Elsőrendű ürü 48—52-ig, kivételesen 53 fillérig kgknt, vagy 43—50 K-ig páronként. Középmínőségű ürü 42—46 fillérig kg-kint, vagy 34—39 K páronként. Anyajuhok (félalag) 50 fillér kgkint, vagy 40 K páronként. Az irányzat lanyha volt, az árak 2 fillérrel kgkint csökkentek. Hogy az árjegyzések magasabbak, mint a múlt héten, az annak tulajdonítható, hogy a vásárra jobb minőséget hajtottak fel.

Bécsi vágómarhavásár.

St.-Marx, április 10. Felhajtott 5049 drb vágómarha és pedig 1180 drb hizott és 869 drb kicsontozni való. Árjegyzések I. rendű magyar ökrökért 72—76 korona, kivételesen 78 korona. Elsőrendű tarka ökrökért 86—90 korona, kivételesen 92—98 korona. (Elősúlyban, levonás nélkül, métermázsánként.) Az irányzat lanyha. Az árak métermázsánként 2 koronával estek le.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 18. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Hainiss Leó uppesti járásbírói joggyakorlatot az uppesti járásbíróhoz, dr. Arday Barnabás budapesti törvényszéki joggyakorlatot a pestvidéki, dr. Zsedely István a dr. Vaisz-féle alapítványból díjazott budapesti törvényszéki és dr. Zádor Elemér Béla budapesti törvényszéki joggyakorlatot a budapesti büntetőtörvényszékhez, továbbá dr. Keresztes Béla a dr. Vaisz-féle alapítványból díjazott budapesti törvényszéki és dr. Vtádár Gábor budapesti büntetőtörvényszéki joggyakorlatot a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszékhez, végül Imrik János budapesti büntetőjásbírói joggyakorlatot a sátoraljaújhelyi törvényszékhez jegyzőkké; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kenéz

Anna okleveles tanítónőt pedig a mezőkaszonyi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a győri itélőtábla elnöke Ifju Lajos jogszigorlót a győri itélőtábla kerületébe díjas joggyakorlatokká nevezte ki.

Athelyezés. A budapesti királyi itélőtábla elnöke Bannhid Gyula kézdivásárhelyi törvényszéki díjas joggyakorlatot saját kérelmére és költségére a győngyösi királyi járásbíróshoz helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Adler Lajos füzegvármegyei lakos saját, valamint Olga és Erzsébet nevű kiskoru gyermekei Erdősre, kiskoru Bú József kolozsvári lakos Baranyaira, dr. Adler Zoltán budapesti lakos Ádárra, kiskoru Davidovits Abraham budapesti lakos Dérsre, Stern Mór budapesti lakos Balázsra kért átváltoztatást megengedte.

Pályázatok. Nagycsertészen (Zemplénmegye) postamesteri állásra május 7-ig; a gyulai állami gyermekmenhelynél irnoki állásra április 26-ig; a zágrábi fővámbivatalnál segédtisztai állásra, a pécsi pénzügyigazgatóságban díjtalan adóhivatalt gyakorolni állásra 2 hét alatt; a karábesi törvényszéknél hivatalzolgái állásra május 28-ig; a besztecei pénzügyigazgatóságban pénzügyi számtisztai állásra 2 hét alatt; ugyanott díjas gyakorolni állásra 2 hét alatt; a vallás- és közoktatásügyi minisztérium segédhivatalánál hat irodasegéd-tisztai állásra június 1-ig lehet beadni a pályázatokat.

VIZÁLLÁS.

ápr. 17. ápr. 19.

ápr. 17. ápr. 19.

m é t e r		m é t e r	
Inn	Sohárding 1.38 1.56	Tisza	M.-Sziget 0.60 0.80
Duna	Pasau 3.17 2.88		Tekchaza 0. — 1.50
	Linz 0.34 0.20		V.-Nemény 3.45 1.95
	Becs 0.48 0.49		Tokaj 3.14 2.65
	Pozsony 2.72 2.45		Tiszafüred 3.44 3.64
	Komárom 3.66 3.35		Szolnok 4.85 5. —
	Budapest 2.96 2.80		Csongrád 5.11 5.87
	Paks 2.30 2.16		Szeged 5.42 5.63
	Mohács 3.27 3.20		T.-Becse 4.51 4.66
	Gombos 3.93 3.96		Titel 4.61 4.72
	Ujvidék 3.73 3.83		Qndova Hoór 0.62 0.60
	Pancsova 4.32 4.39		Tapoly Barifa 0.56 0.60
	Orsova 4.17 4.20		Bodrog Ladmóca 3.34 3.28
Morva	Morvafalu 2.97 2.96		Sajó Zsolca 1.61 1.61
Vág	Zsolna 1.04 1.44		Hernád H.-Németi 0.43 0.44
	Trencsén 0.86 1.37		Berettyó Margitta 0. — 0.04
	Szered 1.67 1.62		B.-Ujfalú 0.24 0.27
Rába	Szl.-Gothárd 0.20 0.22		Körös 0.41 0.44
	Sárvár 0.09 0.12		N.-Várad 0.07 0.08
	Győr 2.78 2.68		Belényes 0.62 0.64
Dráva	Várasd 1.75 1.72		Tenke 0.22 0.20
	Zákány 0.08 0.08		Gurabonc 0.60 0.62
	Barcs 0.70 0.84		Borosjenő 0.22 0.30
	Keszék 1.91 1.83		Békes 2.12 2.20
Mura	M.-Szerdah. 1.26 1.10		Gyoma 3.40 3.32
Száva	Zágráb 0.92 0.96		Gy.-Fehérvár 1.56 0.48
	Szizsek 3.54 0. —		Branyicska 0.94 0.88
	Mitrovicza 4.80 4.78		Soborsin 0. — 0. —
Szamos	Dees 0.47 0.66		Arad 0.40 0.82
	Szatmár 1.62 1.58		Makó 1. — 1.08
Kraszna	N.-Majtény 0.80 0.86		Temes K.-Kostély 1.04 1.06
Latorozsa	Munkács 0.56 0.74		Kiszető 0.98 1. —
Labozoz	Homonna 0.83 0.35		Temesvár 0. — 0. —
Ung	Perecseny 0.56 0. —		Becskerek 0.88 0.94

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jelentése.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap is tulnyomóan derült idő uralkodott, az éjjel azonban a Kis-Alföldön, meg az északi Felföld délnyugati megyéiben fordult elő kisebb mennyiségű eső, mely többnyire zivatarral járt. A hőmérséklet országsszerte emelkedett és nyugaton már átlag 5 C. fokkal magasabb a normálisnál; a maximum Kaposvárott, meg Csáktornyan 27 C. fok és a minimum Botfalun 0 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható elvélve zivataros esővel.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérséklet	
						max.	min.
A.-Sziatna	68.4	7.4	EN	2	—	16	3
Ungvár	60.9	7.1	E	2	—	18	5
Kősmárk	61.1	5.0	E	2	—	16	1
Losonc	60.0	9.2	N	2	—	21	8
Ógyalla	58.4	13.1	N	1	—	24	11
Budapest	59.0	12.2	N	0	1	22	11
Herény	59.0	10.8	N	3	—	26	8
Keszthely	59.3	10.0	N	3	0	24	10
Pécs	60.3	13.1	N	4	0	23	7
Zágráb	60.6	13.4	N	2	—	25	9
Fiume	60.9	12.0	NE	0	1	19	10
Szeged	60.3	13.8	N	0	2	21	9
Temesvár	61.8	11.8	N	0	4	23	10
Nagyvárad	—	0.0	N	0	0	—	11
Kolozsvár	63.5	8.4	NW	0	4	18	8
Nagyszombat	63.3	7.5	NW	0	4	18	1
Szatmár	—	5.4	N	0	4	17	2
Eger	—	8.6	NW	0	4	17	5
Arvaváralja	—	4.0	NW	0	3	15	8
Selmeczbánya	—	1.0	NW	0	4	15	7
Komárom	—	9.2	NW	0	2	16	5
Magyaróvár	—	10.4	NW	0	4	18	7
Sopron	—	1.6	NW	0	0	18	5
Eszék	—	11.0	E	0	3	18	7
Cirkvenica	—	8.2	E	0	4	16	5
Debrecen	—	7.9	E	0	0	17	6
Kecskemét	—	10.2	E	0	3	16	3
Oroszáza	—	9.4	E	0	4	15	3
Arad	—	9.6	NE	1	0	15	9
Szombolya	—	9.4	N	0	0	16	9
Versecz	—	0.7	E	0	0	19	3
Orsova	—	3.0	E	0	0	17	6

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

SÖTÉT NAPLÓ.

— Orosz forradalmi kép. —

Írta: Ropsin V. Ford.: Szabó Endre.

17

Erre ő egy heves mozdulattal ide nyújtja mind a két kezét. Megölel. És azt suttogja:

— Szeretlek, szeretlek.

Hallottam a szavát és éreztem az érintését. Élénk öröm gerjed bennem és alig bírok szólni:

— Heléna, én elutazom.

Ő elhalványul. Én egyenesen nézek a szemébe:

— Tudja mit, Heléna? Kegyed nem szeret engem. Kegyed engem nem ismer. Ha szeretne, akkor velem együtt küzdene. Engem most szemmel tartanak. Egy hajszalon függ az életem. De az mindegy: kegyed engem nem szeret.

Ő izgatottan kérdezi:

— Önt szemmel tartják?

Az esti szellő szárazon suttog, eső-szag terjeng. A parkban rajtuk kívül senki sincs. Hangosan szólók:

— Igen, szemmel tartanak, üldöznek.

— Édes Zsorzs, utazzék el mentől előbb.

Én nevetek:

— És többé vissza se jöjtek?

Ő azt mondja:

— Én szeretem önt, Zsorzs.

— Ne szóljon. Hogy mer kegyed szerelemről beszélni? Hát szerelem ez? Kegyednek férje van, én meg idegen vagyok kegyednek, hát szeret kegyed engem?

— Szeretem, Zsorzs.

— Szeret? Hiszen kegyed a férjével él.

— Ah, a férjemmel... Ne beszéljen róla.

— Szereti őt? Igen?

De ő megint hallgat.

Akkor azt mondom neki:

— Hallja csak, Heléna: én szeretem ke-

gyedet és vissza fogok térni. És kegyed az enyém lesz. Igen, kegyed az enyém lesz.

— Édesem, én az öné vagyok.

— Meg az övé is? Ugy-e: az övé is?

Én elmegyek. Az este leszál. A lámpák sárga fényvel égnek. Engem fojtogat a harag. Azt mondogatom magamban: az enyém meg azé, azé meg az enyém! Azé is, azé is!

Május 15.

A mai lapokban azt írják, hogy „a kormányzó ellen merényletet terveztek, amelyet sikerült megakadályozni”, hogy „az idejekorán megtett intézkedések folytán a gonosztervöknek nem sikerült tervüket végrehajtani; a banda tagjai elmenekültek s ez ideig még nem sikerült őket kézrekeríteni. Elfogások érdekében megtették a kellő intézkedéseket.”

„Megtették az intézkedéseket.” Hát mi nem tettük meg a kellő intézkedéseket? Nem mi győztünk, de azért le vagyunk-e győzve? Fjodor, Henrik és Erna már elutaztak, Ványa és én ma utazunk el. De visszatérünk.

MÁSODIK RÉSZ.

Julius 4.

Elmult hat hét. Én újra N.-ben vagyok. Ez idő alatt egy régi nemesi tanyán éltem. A fehér kaputól fehér ut sávja nyulik el, két oldalt zöld nyárfákkal és jegenyékkel. Jobbra, balra mezők sárgálnak. Suttog a rozs, zizeg a zab a lekonyuló fejével. Délben, a hőben, lefekszem a zöld gyepre. Sűrűn inganak a kalászkok, piroslik a mákvirág. Illatozik köles, borsó. A felhők lassan keringnek. A felhők közt lassan a vérese: kiterjeszti a szárnyát és mozdulatlan lebeg. Vele együtt, mintha megállna az egész világ is: hőség és egy fekete pont a magasban...

Figyelemmel kísérem a véresét. És eszembe jut:

Szendereg a természet,

Nagy a hőség, még a szellő sem járja;

A nagy Pán is bóbiskol a

Nymphák barlangjába.

(Folyt. köv.)

A városban kellemetlen por és bűz. A poros utcákon terhes szekerek kullognak. Kerekeik nehezen dübörögnek. A nehéz, nagy lovak nehezen mozognak. Könnyű bérkocsik görögnek. Dudolnak a kintornák. A lóvasut esengői hangosan szólnak. Kiabálás, zivakodás.

Várom az éjszakát. Éjjel a város alszik, az emberi láрма megszűnik. És éjjel megint visszajön a reménység.

Julius 6.

Most már nem vagyok angol, hanem egy kupez fia, Titov Szemjonov Frol, fakereskedő az Urálból. Hitvány szállásom van s vasárnaponként eljárak a templomba, misére. A legfigyelmesebb szem sem ismerheti fel bennem George O'Brient.

Szobámban az asztalon piszkos terítő, az asztal mellett sánta szék. Az ablakpárkányon hervadt oleó virág, a falon a csárok arcképei. Reggelként sísteregve fő a rég nem tisztított szamová, a folyosón csapkodják az ajtókat.

Első próbánk balsikere felboszantott s a boszuságom még most is tart. A kormányzó-tól soha el nem maradok. Éjjelenként be nem hunyom a szememet: az ő nevét suttogom, reggel ő az első gondolatom. Előttem áll az ősz öreg, vértelen arcán halvány mosolygással. Ő megvet minket.

Gyülölöm az ő fehér házát, a kocsisait, az őreit, a kocsiját, a lovait. Gyülölöm az aranykeretű papaszemét, az ő aczalszerű szemét, beesett arcát, a testtartását, a hangját, a járását. Gyülölöm a kivánságait, gondolatait, imádságait, az ő dologtalan életét, az ő tiszta, jóllakott gyerekeit. Gyülölöm őt magát, a magában való bizakodását és irántunk táplált haragját. Gyülölöm őt.

Henrik és Erna már megjött. Várom Fjodort Ványát. A város nyugodt; rólunk már elfeledkeztek. Tizenötödikén ő színházba megy. Utközben bánunk el vele.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1909. április 20-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Constantin abbé.
Vigjáték 3 felvonásban. Irták: Halévy Cremieux és Decourcelle
Személyek:
Constantin abbé Ujházi
Jean Raynaud Garamszeghy
P. de Lavardens Mészáros
De Larnac Haidu
Bernard Gabányi
Scottine Cs. Alszeghy
Miss Bettina P. Váradi A.
Lavardensné Helvey L.
Paulina Csillag T.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Susanne Després és francia társulatának vendégjátéka:

Elektra.

Utána:
Le Fardeau de la Liberté.
(A szabadság terhe.)

Kezdeté 1/2 8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Tánczos huszárok.

Operett három felvonásban. Irták: Rajna Ferencz. Zenéjét Szép Ernő verseire szerzte: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Egon herceg Király E.
Von Flüggen Szirmai
Von Saarburg Csizsér
Von Dennenvitz Sárosi
Von Stackelberg Margittay
Helbrück Simai
Canisius Wolf Papir
Herma, neje Erdei B.
Thea, leánya Petrács S.
Proksch Libor Németh
Ede, a fia Ottó G.
Dürenstein Pásztor
Erna, a felesége Nyárási
Hertha, leányuk T.Harmath
Dr. Frolocker Raskó

Kezdeté 8 órákor.

TRÁNIA SZÍNHÁZ.

Az Ur Jézus.
Irták és felolvassa: Hock János.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Fra Diavolo
vagy: A terracina vendégfogadó.
Vig opera 3 felvonásban. Szövegét írta: Scribe E. Fordította: Váradi Antal. Zenéjét szerz.: Auber D.
Személyek:
Fra Diavolo Környe
Lord Cookbourne Kornai
Pamela Ambrosná
Lorenzó Kertész
Matteo Ney B.
Zerlina M. Szeyer L.
Giacommo Hegedüs
Bápo Dalnoki
Paraszt Kárpát
Katona Juhász

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hivatalnok urak.

Társadalmi színmű 3 felvonásban. Irták: Földes Imre.

Személyek:

Brechtler gyáros Vágó
Barna Gábor Törzs
René neje Batori G.
Müller Papp
Fekete László
Herzog Réthey
Vidres Dobi
Vidres Vándori
Róth Rátkay
Ella, lánya Tóth I.
Kozma Tarnay
Vámosiné Forrai R.
Dezsa, fia Z. Molnár
Nagy Pál Czobor
Smolla János Sugár I.
Juliska Császár K.
Terka gépirónok Kacsóh F.

Kezdeté 8 órákor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Népszínház-utca 1-3. szám.
Telefon 68-39.

A forrongó Belgrád.

(Saját felvétel.) — Beesületűgy.
— Pünkösdi felvonulás. — Szí-
varvégek feldolgozása.

Mezőgazdaság Erdélyben.

— Kínai szárazok — Hé-
köznapi történet. —

Utiképek Bosznia-Herczegovinából.

(Saját felvétel.)
**Kezdeté 6 órákor, vasár- és
ünnepeken 4 órákor.**

PARISIANA-ORFEUM

Szerecsen-utca, a m. kir. operával szemben.
Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.
Helyárak 2, 3, 4, 5 és 6 korona.

AZ ELEVEN SZOBROK, a csodaszépségű Lonna növé-
rek rövid vendégjátéka. A
plastika csodája. Az egész világon feltűnést keltettek.
The 5 Lorrison a tökéletes szépségű angol nővérek fellépte.
Moto Baby a villanybaba, az érthetetlen technikai csoda.
Spissel Brothers & Mack világhírű amerikai excentriku-
sok. Előadás után a remek téli kertben kabaret, előkelő műve-
seknek közreműködésével. — Kitérő konyha. — Pompás ivog-
sör. — Jegyelővétel: 1/2 10-2-ig, délután 3-9-ig.
Elsőleges jelentés. Az „Amerikai Park” nagyobbítva,
ujjonnan átalakítva megnyílik május hó 1-én.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Na és mindennap

: A nap hőse :

Conchas

róla beszél az egész város!

16 egyéb attrakció!!

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig.

Telefon 93-36.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása Szájpadlás nélküli műfogak
Tartós fogtömések, aranyhidak, koronák,
Foghuzások (altatásban is.) Jól használható fogorok el-
köszítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Vidékiek félpár alatt megkapják műfogalkat.

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 1/2 9 órákor.

11 órákor. Ma: 11 órákor.

Mobilisirung

(A mozgósítás)

Bohózat. Irták: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.

Ezt megelőzi 1/4 10 órákor:

A legszebb szörme kirakat

Bohózat. Irták: Faun. Rendező: Erdélyi Emil.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.

Az I-ső emeleti „Casino de Parisban” elsőrangú táncatrakciók. Kezdeté 1/2 12 órákor.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 órákor

a legváltozatosabb, a legkacoztatottabb

és a legvonzóbb műsor.

Julcsa ugy van!

! Ágyról-ágyra !

Azonkívül KIÖRY. — Varjas Antal — Rácz Laci

utánzata. — BEREGISS. — A mángorló.

A mutatásokról és még 8 attrakció.

Vasárnap, április 25-én 1/4 9 órákor délutáni előadás mérsékelt helyárakkal

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali

pénztárára, d. e. 10-2-ig d. u. 3-6-ig. A téli kert tükörműsorában

éjféli Trianon és Grand-Cabaret. — Új táncatrakciók.

Czigányzene reggeli 5 óráig.

Legmegbízhatóbb Román Oszkár

Angol RENDSZERŰ FOGMŰTERME

Budapest, VII., Rákóczi-ut 14. sz. I. em.

Munkálatai jószágát részletfizetési kedvezményrel is biztosítja.

Alkalmi vétel folytán kiárusítunk

Nagy selyem damast abroszt — — — darabját 1 frt 50 krért.
Nagy selyem damast szalvétát — — — „ „ 30 „
Vászon női ingeket — — — „ 1 „ 05 „
Cseppke függönyöket — — — párját 3 „ 30 „
Futó szőnyegeket — — — méterjét — 35 „
Tavaszi dívat helméket 120 cm széles — — — 65 „
Dívat selymeket — — — „ 85 „
Mosó delaineket — — — „ 25 „
2 ágy és 1 asztal terítőt — — — 6 „ 50 „
200/100 Jacquard szőnyeg újdonságot — — — 5 „ 80 „

Rosenberg és Quitt

VI., Király-utca 32. sz., sarok üzlet.

Alapították 1895. évben. 26995

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél

belső szerkezettel, melynek

hangja, hangtartása rendkívül

jónak bizonyult, részletfizetésre

is legmesszebbmenő jótállással

kapnak. Fonográfok, gramofonok,

hegedők, fuvolák, olt-rák, okarinák

stb. olcsón legjobbak. Kitérővel

elismert jó munkáért.

Árjegyzéket ingyen küld

Mogyoróssy Gyula

m. kir. szabadalm. hangszergyára

Bpest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Telefon 58-20.

SZÖRMEÁRUT

szőnyeget stb.

nyári gondozásra

elvállalunk.

DEÁK és HORVÁTH

Budapest, IV., Váci-utca 13.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, bugyolyag, s különösen a

légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó ha-

tásu még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: **Édeskút L.**-nél Budapesten és a

forrás kezelőségénél Munkácsán.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Szenzáció! Kezdeté pont 1/2 9 órákor. Szenzáció!

Budapest-Nagymaros. Jelenetek egy vasuti kupé-

ban. — Irták: Glinger és

Taussig. Fordította: Steinhart Géza. — Ezt megelőzi:

CSAK ÖT PERCZ!

Bohózat. Irták: Glinger és Taussig, fordította: Steinhart.

Én és a Weisz Jenő. A holdvilág nótá parodiája írta

Széké Szakal, énekli: Steinhart, valamint Gyárfás új

műsorral. Sandor, férfi kettős. Pápay, Nedics teljesjen új

szóló műsorral. Továbbá: **Tunisson et Desmoules** és a

Haroldinnis csoport fellépte.

A remek téli kertben reggeli tánc és zene. — Elsőrendű

atrakciók! — Belépő-díj nincs.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. sz. és özv. Kontiné

dohánykülönlegességi Áruházaiban, Andrassy-ut 29.

Budapesti Cabaret BONNONIÉRE

VI., Teréz-körút 28. — Telefon 52-88.

Előadás kezdete 9/4 órákor.

Gertrude Barrison Németország leg-

első kabaré-dívája

Carl Hollitzer festő és cabaret-énekes, korhű jelme-

zekben. (A müncheni „Scharfrichter” és

a bécsi „Nachtlicht” cabaret volt tagjai.) Azonkívül a fényes

magyar **David király parbajpöre.** Birósági

bohózat.

Helyárak: 6, 4. és 2 korona. Bővebbet a plakátok.

Kalapkirály

Elsőrangú ural dívat és kalaptűzet.

Panama kalapok Zhononáért felülmúlhatlan

sikerrel tisztítottak.

Különös gondot fordítunk Szives pártfogásért eszednek

műhelyünkben Hársfa-u. 33. női szalmakalapok átala-

kítására.

Osztermann és Stern

kalapos-mester

Szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild-palota.)

Szabadalmi-védjegy-és mintaoltalom

kioszkölése az összes kulturálumban.

ADLER MIKSA okl. gépészmérnök,

hítes szab. ügyvivő

Budapest, VI., Andrassy-ut 51. szám.

HIRDETMEYNY.

Az „Első Magyar Kötőgépgyár Részvénytársaság”

1909. évi április hó 29. napján délután 5 órákor

Budapesten, VI., Teréz-körút 29. szám alatt (II. emelet 17.)

rendkívüli közgyűlést tart

a következő napirenddel:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.

2. A mérleg megállapítása.

3. Indítvány az esetleges veszteségnek mikénti fedezése

és ezzel kapcsolatban az alapítók leszállítása iránt.

4. Indítvány az alapítói való jogviszony rendezése s

ezzel kapcsolatban a társulati ingatlanra bekebelezett jelzálogos

tartozásnak a társulat által leendő átvállalása tárgyában.

5. Az alapszabályok módosítása.

Azon részvényes, ki a közgyűlésen résztvenni kíván, leg-

később 3 nappal a közgyűlés előtt részvényeit a társulat pénztá-

ránál (VI., Teréz-körút 29. II, 17.) letenni tartozik.

Az igazgatóság.

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg

REMÉNYI MIHÁLY

legújabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta,

melyet Reményi czimbalom osztálya küld

ingyen és bérmentve.

Budapestről

KIRÁLY-UTCZA 58.

Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivétel

a legújabb stílusokban.

10 évi kezesség!

OLCSÓ ÁRAK.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes

magyar ásványgyógyvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Borszéki Boldizsár idült gyomorba
ellen 34 fill.
Borszéki Pökut, az ásványvizek királya
köszvény ellen 28
Borszéki Kossuth vérszegénység ellen 28
Bodóki Matild, alkális savanyúvíz 28

Baross, vesebaj ellen 28 fill.
Borhegyi, húgyhajtó 28
Boholti, üdítő víz 28
Előpataki, sárgaság ellen 34
Felsőrakosi Maria, légesőhurut ellen 28
Hargitaligeti, üdítő ital 28

Horgász, étvágygerjesztő 28 fill.
Kászoni fokut (Salutaris) jód és lithium
tartalmu 28
Répati, égvényes ásványvíz 34
Szekely-Selters, idült gyomorba
ellen 28
Sztójka, cukorbetegség ellen 34
gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Tíz palackot már hazhoz szállítunk!

„STEYR” zsebpisztoly.
Modell 1909.
Az Osztr.
Fegyver-gyár
társ. (Steyr)
precíziós gyárt-
mánya.
Kapható minden
fegyverüzletben
és puskaműves-
nél.

Első
automatikus, le-
használható pisz-
toly a világon.

KÉZIMUNKA
GOBELINEK,
hímzőanyagok és szövetek szabott
gyári árakban. Kérjen nagy képes
árjegyzéket. 26728. Telefon: 109-06.

BÉRCZI D. SÁNDOR
Budapest, VI., Desseffy-utca 5. sz.
(Vázzli-körút sarokház mellett, villamos megálló.)
Saját áruházában.
Minden hímzőre nagy választékban.
alkalmas fehér ruhavászon Tessenék mintát kérni.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház betegszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban
emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, szifilist és önfertőzéstől támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiak gyengeségénél (Impotentia) még öregebb egyénekénél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerek.

Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Általános, a Pannónia szállodával szemben.)
Jéposházai bejárat. — Külön városokból.

Déli vasut.

Folyó évi május hónap 1-én a déli vasut magyar vonalain a nyári menetrend lép életbe, mely a következő lényegesebb módosításokat tartalmazza:

Budapest—pragerhoi vonal

Néhány személyvonat valamivel korábban fog Budapestről indulni és pedig a 206. számú vonat indul 6 óra 40 perccel reggel, a 210. számú vonat indul 1 óra 15 perccel délután, a 208. számú vonat indul 9 óra 15 perccel este, a 218. számú helyi vonat is korábban közlekedik; indul Budapestről 6 órakor este, érkezik Székesfehérvárra 8 óra 2 perccel este. Az ellenkező irányban a 203., 205. és 207. számú vonatok valamivel később érkeznek be Budapestre; a 203. sz. vonat érkezik 9 óra 54 perccel este, a 205. sz. vonat 9 óra 5 perccel este a 207. sz. vonat 7 óra 25 perccel reggel. A 243. sz. tehervonatonál a személyszállítás Nagykanizsa és Balatonszentgyörgy között be lett szüntetve. Julius és augusztus hónapokban vasár- és ünnepnapokon, illetve az ezeket megelőző hétköznapokon Budapest és Siófok között szükségeseti különvonatok helyeztetnek forgalomba, melyek menetrendje úgy az általános menetrend-hirdetménybe, mint a balatoni fürdőforgalomról kiadott külön hirdetménybe is felvétellett. A nyári megállóhelyek a forgalomra ismét megnyitottak.

Wr.—Neustadt—nagykanizsai vonal.

A 310—312. sz. személyvonat Szombathely és Wr.—Neustadt (Wien) között korábbra lett helyezve. Indulás Szombathelyről 9 óra 4 perccel délelőtt, érkezés Wr.—Neustadtba 12 óra 33 perccel, Wien-be 2 óra 30 perccel délután. Sopron és Wr.—Neustadt között a 320. és 321. számú vegyesvonatok egész éven át fognak közlekedni; indul Sopronból 4 óra 28 perccel reggel, érkezik Wr.—Neustadtba 6 óra 35 perccel reggel; indul Wr.—Neustadtból 2 óra 35 perccel délután, érkezik Sopronba 4 óra 17 perccel délután.

Steinbrück—sziszeki vonal.

Az 512. sz. másodrendű személyvonat későbbre helyeztetett; indul Steinbrückből 9 óra 37 perccel délelőtt, érkezik Zágrábba 12 óra 30 perccel délután.

Közelebbi adatok az állomásokban kifüggesztett menetrend-hirdetményekben foglaltak. A zsebréti menetrendek úgy mint eddig, az állomási pénztáraknál árusítottak el.

3 millió korona

nyereményre játszik évente 15 huzásban,
ha 48 havi 6 koronás részletfizetésre megrendel nálunk:

1 drb Konvertált Magyar Jelzálogbank sorsjegyet
2 darab Erzsébet királyné szanatórium sorsjegyet
1 darab Olasz vöröskereszt sorsjegyet
1 darab Józsviv sorsjegyet.

Mind az öt sorsjegyet összesen 48 hónapig havonként 6 koronát fizet és ha postautalványon az első hat koronás részletet megküldi, azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részletlevelet. Így már az első részlet megfizetése után a sorsjegyekre eső minden nyeremény önt illeti. Az utolsó részlet kifizetése után kiszolgáltatjuk mind az öt eredeti sorsjegyet.

Pénzt nem veszíti el — mint az osztálysorsjegynél — mert:
1. a 48 hónap alatt az öt sorsjegy nyereménye az öné.
2. a 48 hónap elteltével öt sorsjegyet kap, melyet a napi áron készpénzért eladhat, vagy
3. ha a sorsjegyeket megtartja, 50 évig 700 huzás számtalan nyereményeire játszik, amely idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer.
A további fizetéshez postacsekket és minden egyes huzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Legközelebbi huzások: e hó 24-én, május hó 1-én és május hó 15-én.

Legnagyobb főnyeremény egy millió korona.

Központi Váltóüzlet Részvénytársaság

Budapest, V., Szabadság-tér 3. szám.

Alapított 1886-ban, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár által.

1 darab Konvertált Magyar Jelzálogbank sorsjegy
melynek évente 6 huzása van
25 havi 6 koronás, vagy
30 „ 5 koronás
részletfizetésre kapható.

1 darab Konvertált Magyar Jelzálogbank sorsjegy
1 „ Hazai takaréksorsjegy
2 „ Erzsébet királyné sorsjegy
1 „ Olasz vöröskereszt sorsjegy
1 „ Magyar vöröskereszt sorsjegy
30 havi 13 koronás, 41 havi 10 koronás vagy
47 havi 9 koronás részletfizetésre kapható.

:: Tessenék mutatványszámot ::

kérni:

Az Új Időkből.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap.
Szerkeszti: **Herzog Ferencz.**
Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrásy-ut 10.

A Magyar Lányokból

Képes hetilap, fiatal lányok számára.
Szerkeszti: **Tutsek Anna.**
Előfizetési ára negyedévre 3 korona. Kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrásy-ut 10.

Az Én Ujságomból.

Képes hetilap gyermekek számára.
Szerkeszti: **Pécsa Lajos.**
Előfizetési ára negyedévre 2 kor. 50 fill. Kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrásy-ut 10.

Pontos és legjobb órák

5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT :: :: részletfizetésre is.

Javitásokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

műorás

Budapest, Erzsébet-körut 29.

A már 34 év óta a kerékpár-világot uráló eredeti angol

Helical Premier és The Champion

kerékpárokat dupla huzart-csapágyval és szabadonfutóval, 3 év jótállással, minden ártelepítés nélkül szigorúan az eredeti gyári árakon havi 12 és 15 koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket

egész világon létező összes kerékpárhoz külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konuszokat és összeseket óriási forgalmunk következtében melyen leszállított nagyban 30% áreszállítással szállítunk vidékre eredeti gyári árban

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár és alkatrész nagykereskedők

Budapest, VIII., József-körut 41. szám.

Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körut 6. sz.

Nagy árjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Óriási feltűnést

kelt ujonnan átalakított üzlethelyiségével

DÓCZI M.

Magyarország legnagyobb cipőraktára
Budapest, VII., Rákóczi-ut 10. sz.

Ajánlja legújabb divatu és kitérő minőségű, esztétikus magyar, francia és amerikai formájú

férfi-, női- és gyermek-czipőit.

Női czipők:

	Kor.
Zergebőrből fűzős, gombos v. pántos félczipő	5.60
Ugyanaz barna zergebőrből	6.60
Sevrébőr félczipő, fekete 7.60, barna	8.40
Zerge- v. borjubőr, fűzős, czugos v. gombos	7-8
Ugyanaz barna zergebőrből	8-9
Boxbőr, fűzős v. czugos 8.50, gombos	9.-
Francia sevro, fűzős v. czugos 9.50, gombos	10.-

Férfi czipők:

	Kor.
Legfinomabb amerikai czipők box v. sevrébőrből, párja	15.-
Zergebőr fűzős félczipő 7.80, barna	8.80
Sevrébőr v. lakk-félczipő 9.60, barna	10.60
Barna bagaria v. zerge fűzős v. gombos	9-10
Borjubőr fűzős vagy czugos	8.-
Amerikai boxbőr, czugos 9.50, fűzős	10.-
Francia sevro, czugos v. fűzős 10.-, gombos	11.-

A souterrain-helyiségben engross-eladás.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Videki megrendelésekre nagy gond fordítatik. :: ::

Külön postaosztály.

Raktár: 50.000 pár.

Nem megfelelő árnt készséggel becserelek.

CZIMBALKOK!

Hangfokozó piano-pedálú czimbalmok a jelenkor legtekélyesebb czimbalmjai!

Leírást és árjegyzéket ingyen és bérmentve küldenek a fel-találók és egyedül készítők

Komáromi M. és Társai
első magyarországi m. kir. szab. hang-fokozó piano pedálúczimbalmgyár
Nagymaros-Visegrád.

Levélcsim:
Nagymaros (Hontmegye).

Ezen szabadalmazott ágy tö-mörrészekkel, rézdiszszel, erős aczélsodronybetéttel 32 kor.

Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K.
Rézagy sodronybe-téttel 80 K.
Rézagy-összszolás és javítás 17 K.
Vaskeretes ágybetét, erős mi-nőségű 11.50 K.
Fakerettel 7.50 K.
Kár-pított matracok minden kivételben.
Vas- és rézbutorokat legelőszobban szállít:

PROHÁSZKA JÁNOS gyáros
VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46.
(Volt Új-utca.)

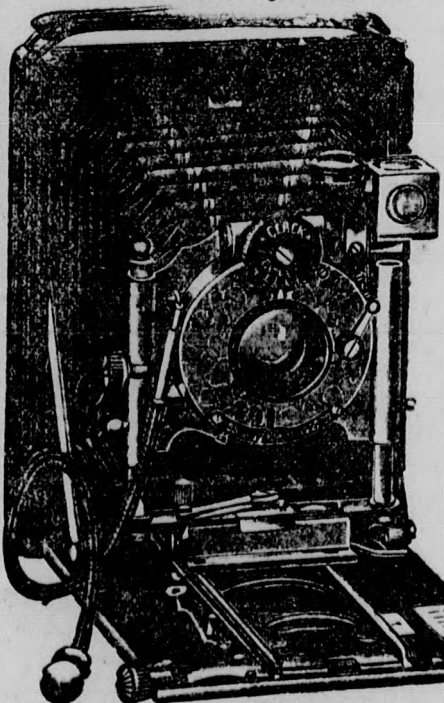
Akar Ön kitűnő fényképet?

Akar Ön ezen fényképnek a Készítője lenni?

Ha igen, úgy siessen megrendelni az alanti megrendelési iven

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED B. T.
cég fényképezési-osztályában

az itt képpen látható **Reform-Minimum** kamarát.

A Reform-Minimum-kamara a létező legtekélyesebb, legmoder-nebb és legvékonyabb kamara. Ezen modell méretei a megenged-hető legkisebb fokra vannak redukálva. A kamara el van látva magas és szélességi irányban el-tolható objektívvel, forgatható tükrkeresővel, vízszintmérővel, kettős kihuzattal a hátsó lenese önálló használata céljából. A leg-finomabb kivitel, bőrdalfalak, a futóalj feketére fényezve, fém-részek nikkelezve, elsőrendű bőrúhuat. Az objektívek F: 5,5 fényerősségig alkalmazhatók.

A Reform-Minimum-Kamara árai Unikum-zárral beleértve három fémkészletét tokban:

9 x 12 cm	13 x 18 cm
Ár havi részlet	Ár havi részlet
120.- 6.- 185.- 9.-	165.- 8.50 225.- 11.50
korona	

127b. Finom Rapid-aplanáttal
129b. Rietzschel-anasztigmáttal F/8 F = 120 mm

Levágandó és hozzánk beküldendő.

Megrendelési iv. Aufrecht és Goldschmied b. t. cégnél
Budapest, VII. Ker., Rákóczi-ut 30. szám.

Ezennel megrendelem Reform-Minimum-kamara 9 x 12 - 13 x 18 cm. nagyságban kor. árban, fizetendő kor. havi részletekben 19... tól kezdve Budapestén Aufrecht és Goldschmied B. T. cégnél. A csomagolási és szállítási költségeket, illetve, ha a megrendelt áru egyenesen a gyárból küldetik, a vámköltségeket is magam viselem. Három havi részlet elmulasztása a teljes vételárt oszedékessé teszi.

Lokhely: Kelet:

Név és foglalkozás:

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Koporsó asztalosok

részére mindenmely koporsók díszítései összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra in-gyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

KWIZDA-FÉLE FLUID

Eg bevált aromatikuss beuőrzőölés az inak és izmok erősítésére és edzésére. Turisták, kerékpáro-zók, vadászok és lovasok által sikerrel használva elő-és utóerősítésre nagyobb turák után.

Egész üveg ára K 2.-
Fél üveg ára K 1.20

Kwizda-féle Fluid

Valódián kapható a gyógy-szertárakban. — Főraktár: Tö.ök József gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12., Andrássy-u. 26.

Edison

Mozgófénykép Vállalat

VI., Nagymező-utca 21.

Elő előadás hétköznap d. u. 5 órákor.
Vasár- és ünnepepekon d. u. 3 órákor.
Utolsó előadás ke-dete 11 órákor.

Szenzációs újdonság!

Műsoron kívül:
páratlan határu éne-kes és zenés mozgó-fénykép a világ leg-eisőrangu művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helysarak:
Pályó 1 K., I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Mozgófénykép-vállalat tulajdonosok figyelemébe

Megjelent 100.000 méter újdonságot tartalmazó legújabb kép (film) árjegyzékünk. Kívánatra ingyen és bérmentve.

Telefon 64-20.

